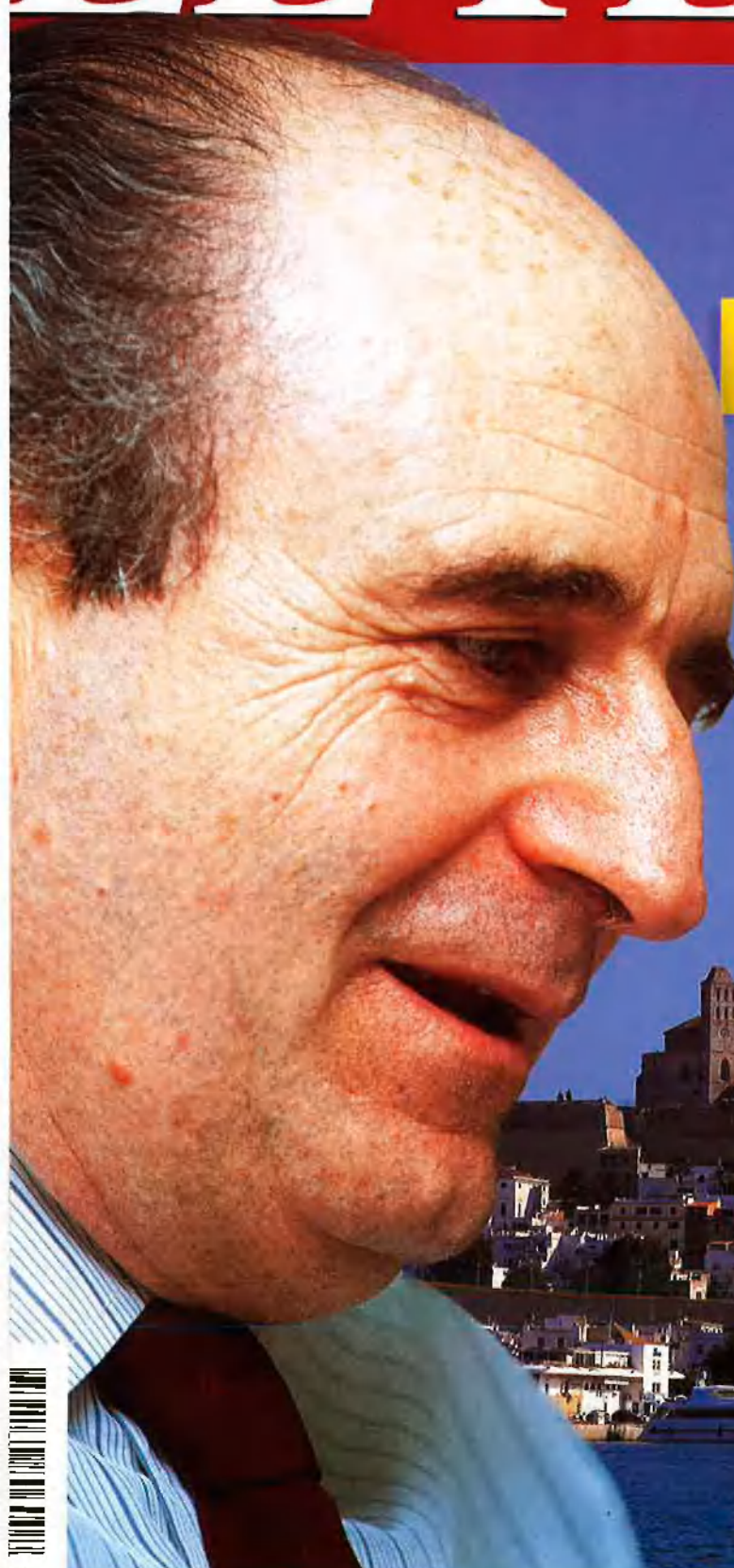

ESPECIAL LLIBRES DE TEXT 1998-99

EL TEMPS

1 JUNY 1998 • NÚM. 728 • 20 FF / 450 PTES. / 2,67 EUROS

Quan **Matutes** torni a Eivissa

La tornada d'Abel Matutes
quan deixi el ministeri trasbalsarà
la vida política a les Illes

JORDI DAUDER: "La monarquia és cosa de museus"

00728

espai
Gaudí

**Veure, viure
i entendre
Gaudí**

**Centre Cultural Caixa Catalunya
Espai Gaudí. La Pedrera.**

Provença 261-265.

08008 Barcelona.

Telf.: +93 484 59 95

Internet:

http://www.caixacat.es/fund_cat.html

Horari:

de dilluns a diumenge: de 10 a 20h.

Visites comentades:

de dilluns a divendres, a les 12 i a les 18h.

Visites concertades:

de dilluns a divendres, de 10 a 12h.

Centre Cultural
CAIXA CATALUNYA

EN PORTADA

20

Abel Matutes, aferrat a la política

E. Jaén / M. Payeras / J. Ll. Ferrer
Abel Matutes sona com a candidat a perdre la cartera i tornar a Eivissa.

PAIS

28

"Les 35 hores seran el gran debat polític"

Jordi Fortuny / Enric Rimbau
Entrevista al conseller de la Generalitat de Catalunya Ignasi Farreres.

32

La justícia empara la normalització

Miquel Payeras
El Tribunal Superior de Balears ha rebutjat les pretensions dels secessionistes en l'ensenyament.

34

Elx ja compta amb un Casal Jaume I

Francesc Viadel
Elx i Vila-real ja tenen casals Jaume I.

ESPECIAL LLIBRES DE TEXT

36

Carteres reblertes de llibres

Carme Alcoverro
Definició de la situació actual del llibre de text i propostes de millora.

38

Materials curriculars en el nou sistema educatiu

Miquel Soler
La diversitat sociocultural hauria de reflectir-se en els materials curriculars.

40

"El llibre de text ha millorat radicalment"

Joaquim Noguero
Entrevista al pedagog i doctor honoris causa Joan Triadú.

ARXIU / VICENT A. JIMENEZ

Especial sobre els llibres de text, un dels instruments per excel·lència de l'educació dels més joves. (pàg. 35)

ARXIU / RICARD CUGAT

L'actual ministre d'Afers Estrangers, Abel Matutes, no vol tornar a Eivissa sense tancar alguns temes pendents. (pàg. 20)

GLÒRIA MATAMALA

Jordi Dauder, un dels protagonistes de 'Nissaga de poder', parla de la societat des de la crítica irreductible. (pàg. 50)

46

L'ensenyament de les humanitats

Xosé Manuel Souto
El paper dels llibres de text en la polèmica de les humanitats.

ENTREVISTA

50

"La monarquia és cosa de museus"

Jordi Ballera
Entrevista a l'actor Jordi Dauder.

MON

54

Equilibris a la Bòsnia de Westendorp

Xavier Rius-Sant
El futur de Bòsnia és una incògnita.

SOCIETAT

58

Nota a les universitats

Jaume Risquete
Tres facultats de Catalunya, entre les millors d'Europa segons *Der Spiegel*.

60

Anar a estudiar als Estats Units

Erika Casademont
Molts joves europeus somien amb ampliar estudis als Estats Units.

CULTURA

62

L'eix transversal de la cultura

Antoni Sella
La revista *Transversal* omple un buit existent en les publicacions catalanes.

LLIBRES

66

Un enigma en vies de resolució

Enric Pujol
Es publica el primer volum de l'obra completa d'Enric Prat de la Riba.

LA GALERIA

73

Els reis del rock arriben a Barcelona

Beatriz Cabezas

L'1 de juny els Rolling Stones actuaran a Barcelona.

OPINIÓ

11

Bufetades de centre...

Pere Martí

12

Estapé respon

Fabià Estapé / Toni Canís

13

De mobilitzacions...

Toni Canís

15

La 'traïció' de Montenegro

Llibert Ferri

16

Falsificacions periodístiques

Xavier Vinader

17

Parlant de política...

Vicent Partal

18

Valencians a Catalunya

Ramon Barnils

Qui és qui?

J. J. Pérez Benlloch

La fi de la història

Pau Viciano

19

El nasset de l'escateret

Martí Domínguez

71

L'opinió de Pere Gimferrer

Agustí Pons

82

Sant Vicent, Savonarola

Joan Francesc Mira

Zaplana i la història

El passat 16 de maig el govern Zaplana tornà a abusar de la seua particular visió de la història a fi de legitimar-se en allò que toca a la identitat dels valencians. Fou en el context de la reunió protocol·lària que mantingueren a la ciutat de València els representants dels països de l'antiga corona d'Aragó per commemorar el 700 aniversari de la fundació del Monestir de la Valldigna, reunió a la qual, per cert, no va assistir el president de la Generalitat de Catalunya, Jordi Pujol, ni cap dels seus representants, tot excusant problemes d'agenda. I es reuniren, com dèiem, per celebrar també l'existència d'"Aque-lla Corona de Aragón" —discursejà en castellà, llengua de tots els actes amb el francès i l'italià, el president Eduardo Zaplana— que se extendí a través de un largo rosario de islas y territorios, supo unir sin unifor-

mar. Creó vínculos fuertes entre todos los integrantes sin recurrir a la imposición de un único código legal o una lengua".

Una visió de la història en definitiva perversa i no menys ridícula que la que convertí segles d'història en una inacabable llista de "reyes godos". I és que el govern Zaplana, s'ha entestat des que ocupa el poder a esborrar, diluir, mutilar i pervertir totes aquelles referències, llengua inclosa, a Catalunya i a la seua cultura des de la qual s'ha vertebrat i configurat —sens dubte— la identitat valenciana al llarg dels segles. És una maniobra ideològica —esbombada pels mitjans de comunicació controlats o afins al govern popular— que persegueix legitimar una identitat valenciana absolutament deslliçada del passat, i que s'inicia, absent de conflictes, en el nostre es-

plendorós segle XV. Un segle del qual Zaplana i els seus es proclamen, en castellà i mancats de sentit del ridícul, hereus directes.

També ara, i tal com es deduïa en els manuals d'història franquistes, la idea "de Aragón", d'una Aragón nobilíssima, s'enfronta sense pal·liatius a la idea d'una "pèrfida" Catalunya que en el seu decurs històric i cultural no es detura a l'Ebre. Fet i fet, el que és pretén és, tot usant la legítima espectacularitat del títol "Corona de Aragón" i lligant-lo alhora a la noció

de l'Europa dels pobles, anorrear la cultura i la història catalana i així de passada diluir tot tret diferencial valencià.

D'altra banda, el Monestir de la Valldigna —escàndols interns i potineries a banda que aviat es coneixeran— és la nau capitana d'aquesta maniobra política de gran calat posada en marxa per Zaplana i que als valencians

ens mena directament a l'amnèsia històrica, a la desaparició simbòlica com a poble diferenciat. Tot just el contrari d'allò que prediquen des de les trones simbòliques del dèbil autogovern que administren. Un monestir, hereu del monarquisme català, que va convertint, per la via del màrqueting polític, en l'escenari en runes on posar uns governants meninfots, castellanitzats i hostils a la identitat del seu poble. Zaplana i els seus no són hereus de cap esplendorós segle XV ni l'autonomia de què es vanten és ombra de la sobirania que vam tenir i ens van arrabassar des de Castella. Zaplana i els seus, si són hereus d'alguna cosa, ho són de l'anticatalanisme per més que el maquillen, del centralisme, dels mateixos polítics que ens negaren llengua i sobirania. En un context així era, doncs, difícil veure Jordi Pujol. ■

"Zaplana i els seus, si són hereus d'alguna cosa, ho són de l'anticatalanisme per més que el maquillen, del centralisme, dels mateixos polítics que ens van negar llengua i sobirania."

DIRECCIÓ, ADMINISTRACIÓ, PUBLICITAT I VENDES: Av. del Baró de Càrcer, 40, 13. 46001-València. Telèfon: 96 352 48 69. Fax: 96 352 09 83.

REDACCIÓ DE BARCELONA: Rambla de Catalunya, 121, 1-2, esc. A. 08008-Barcelona. Telèfon: 93 238 42 62. Fax: 93 238 42 63.

REDACCIÓ DE MALLORCA: Costa de la Pòls, 6, 1-7. 07003-Palma de Mallorca. Telèfon i Fax: 971 72 07 63.

ADREÇA INTERNET:
http://www.eltemps.com

CORREU ELECTRÒNIC:
temps@bcn.servicom.es
SUBSCRIPCIONS: 902 131 025.

EDITA: Edicions del País Valencià, SA.
EDITOR: Eliseu Climent.

DIRECTOR: Jordi Fortuny.

REDACCIÓ DE VALÈNCIA: Francesc Viadel (*Cap de redacció*), Miquel Calvet, Laia Climent (*Coordinació Llibres*), Salvador Giménez, Mario Reyes i Xelo Tortosa (*Secretària de redacció*).

REDACCIÓ DE BARCELONA: Joan Morales (*Cap de producció*), Oriol Cortacans (*Coord. Món*), Alex Milián, Enric Rimbau i Gemma Morales (*Secretària de redacció*).

REDACCIÓ DE PALMA: Miquel Payeras.
PRODUCCIÓ: Josep Agustí i Jem Cabanes (*Correcció lingüística*), Lina Casanovas (*Maquetació*), David Fernández (*Portada i gràfics*), Rosanna Puchades (*Gràfics*).

RÚBRİQUES: Ramon Barnils, Martí Domínguez, Fabià Estapé, Jaume Fàbrega, Joan F. Mira, J. J. Pérez Benlloch, Agustí Pons, Joan de Sagarra, Pau Viciano, Xavier Vinader.

COL·LABORADORS: A. Alfaro, V. Arqué, J. Balló, L. Bonada, A. Bosch, F. de P. Burguera, F. Calafat, B. Cabezas (*La Galeria*), R. de la Calle, T. Canís (*Economia*), A. Castel, Eliseu T. Climent, P. Codonyan (*Perpinya*), A. Corti, X. Duran (*Ciència*), Ll. Ferri, J. Finestres, C. Gàmez, A. Gil, J. Iborra, V. Jiménez, V. Lozano, T. Mestres, X. Montanyà, A. Muns, J. M. Oleaque, M. Ollé, A. Papiol, M. Porta Perales, A. Reig, J. Roura, E. Sanjuan, J. Sebastià, M. Serra, J. Ll. Sirera, Ll. Soler, M. Soler, F. Torrent, M. Vicent.

COL·LABORADORS GRÀFICS: P. Carmoña, J. Celià, R. Cugat, R. Gil, X. Gómez, V. A. Jiménez, S. Llosa, M. Margenat, G. Matamala, J. Play, S. Sàez, D. Vijnescas, M. Vila.

FOTOS PORTADA: Rafa Gil.

ARXIU: Jesús Prats (*Fotografia*), Rosa Serrano (*Documentació*).

PUBLICITAT I PROMOCIÓ: Salva Martínez, València. Tel.: 96 352 48 69. Anava Publicitat, València. Tel.: 96 397 30 94. Anava Publicitat, Barcelona. Tel.: 93 238 42 62.

SUBSCRIPCIONS: Quica Sena.
ADMINISTRACIÓ: Pilar Martí, Assumpció Palau.

TRACTAMENT ELECTRÒNIC D'IMATGES I FOTOMECÀNICA: Jemagraf, SL.
IMPRESSIÓ: Rivadeneyra, SA.
DIPÒSIT LEGAL: V-853-1984.

Cap part d'aquesta publicació pot ser reproduïda per cap mitjà, ja siga mecànica, fotogràfica, electroòptica, magnètica, de fotocòpia, o qualsevol altre, sense permís de l'editor.

ALS NOSTRES LECTORS

Les conjectures sobre el futur polític d'Abel Matutes van i vénen segons l'època. No fa gaire, quan el ministre d'Afers Estrangers va fer un viatge oficial a Cap Verd i va coincidir en aquell país amb familiars seus —que hi anaven a fer negocis—, es va posar en evidència més que mai la curta distància que va del Matutes polític al Matutes empresarial. Això va donar lloc a comentaris de tota mena i ara, a Madrid, no paren de sortir noms de candidats a substituir-lo en el càrrec de ministre. Per tot això, Abel Matutes podria "tornar" aviat a Eivissa, després d'una fecunda carrera política a Brussel·les, Estrasburg i Madrid. Un fet que no passa desapercebut a la classe política de les Illes, que segurament haurà de comptar amb un nou factor, el factor Matutes, de conseqüències encara imprevisibles.

Jordi Fortuny
Director

UPV –metamorfosi– BNV

Vaja per davant que sóc des de fa anys afiliat a UPV. Vaja per davant la fidelitat i que no veig altre partit d'àmbit de País Valencià que oferisca una eixida al nacionalisme. He de dir que no comprenc com partits estatals, espanyolistes, pretenen assolir la representació del nacionalisme valencià.

Fet l'acte de fe, faré públic el que m'ha deixat preocupat. El titular del *Levante EMV* del 12 de maig que parla del vot de confiança que doneu a Zaplana és veritat? Si és així em permet dir-vos: mal camí porteu, polítics. Quin serà el nostre final? Si no és veritat, desmentiu-lo ràpidament. L'interès a desprestigiarnos en pro del vot sabem que és gran. Així i tot, pensem que cap partit ha donat tant de suport. No vegeu el que busca el president? No us n'heu adonat que el CVC no té raó de ser? Molts ens preguntem: Quin és el seu paper? Què hi fan els Grisolia, Lapiedra, Alvarez, Carmen Morenilla, Bas i d'altres? Si són per refermar el que és ciència i per tant ja refermat, bé. Si és per pactar alguna cosa; què s'ha de pactar? Pactar amb aquests, amb la mala intenció d'uns i la poca formació d'altres ha estat sempre perdre.

Companys del BNV. Decidits a parlar, parlem amb qui vulgueu, però en alguns temes com el del valencià tenim poc a dir com no siga el que diuen els científics. Per tant, ni cal parlar d'aquest assumpte ni donar cap vot de confiança. Ai, quants canvis! En què acabaré, senyor?

Vicent Castell Llàcer
Algemesí (Ribera Alta)

Els notaris

Finalment, les notaries d'aquest país poden deixar d'ésser instruments de colonització. Ja era hora que sorgís una veu que escampés entre la ciutadania el dret a tenir les escriptures en la nostra llengua. Participo plenament dels punts expressats en el "Manifest pels documents notariais en català" i, especialment, el relatiu a la necessitat que els notaris que vulguin exercir al nostre país hagin de saber català. Ja n'hi ha prou de ser ciutadans de segona categoria a la nostra pròpia terra.

Armand Forcat i Morros
Cervera (Segarra)

Les cartes al director han de ser com més breus millor, màxim quinze ratlles mecanografiades, i han d'anar signades i amb el número de DNI. EL TEMPS agraeix tota la correspondència adreçada a aquesta secció, però, per motius d'espai, no en garanteix la publicació.

Rectificació

En el número 726 d'EL TEMPS, en la secció de "Cartes", a la carta "Professors valencians a Catalunya", hi ha un error en l'adreça de l'ADEVAC de València, on podeu escriure en qualsevol moment i no sols fins al juny a: C/ Mestre Bonaventura Pasqual, 11, porta 6. 46020 València.

TEATRE PRINCIPAL

PRESENTA

XII TEMPORADA D'ÒPERA 1998

IL TROVATORE *de Verdi*

27, 29 i 31 de Març · 2 i 4 d'Abril
amb ELENA OBRAZTSOVA

FALSTAFF *de Verdi*

27, 29 i 31 de Maig

MEFISTOFELE *de Boito*

3 de Juliol (En Concert)

ADRIANA LECOUVREUR *de Ciléa*

3, 5, 7 i 9 de Desembre
amb JAUME ARAGALL

Consell de Mallorca

Totes les setmanes regalem
1 fascicle de l'obra i vida de
FUSTER-PLA

PER A
SUBSCRIURE-T'HI
TRUCA AL TELÈFON
902-13 10 25

EL TEMPS

Amb la subscripció regalem el vídeo de l'“Última conferència de Joan Fuster” i el llibre “L'homenot” de Josep Pla.

BUTLLETA DE SUBSCRIPCIÓ

1r COGNOM..... 2n COGNOM..... NOM..... TEL. PART
DOMICILI POBLACIÓ D.P.
ANY DE NAIXEMENT PROFESSION TEL. TREBALL..... DNI.....

Se subscriu al setmanari EL TEMPS per un període d'UN ANY, prorrogable si
no hi ha ordre en contra, i un import de 10.762 pessetes.

Amb pagament:

- ☐ Estat Francès: 830 FF
☐ Europa: 32.500 PTA
☐ Amèrica: 41.500 PTA

Forma de pagament:

- ☐ Dom. bancària
☐ Gir postal núm.

(firma)

- ☐ Xec bancari adjunt a:
Edicions del País Valencià, SA

DOMICILIACIÓ BANCÀRIA

DISTINGITS SENYORS: CAIXA/BANC AGENCIA
ADREÇA POBLACIÓ D.P.
NOM I ADREÇA DEL TITULAR DEL COMpte

Els pregue que fins a nova ordre els rebuts que presentarà Edicions del País Valencià, SA, per l'import de la SUBSCRIPCIÓ ANUAL a pagar en:

1 rebut anual 2 rebuts semestral 4 rebuts trimestrals

siguen pagats a càrrec:

☐ C/c ☐ Llibreta Núm. de 199...

EL TEMPS Avinguda del Baró de Càrker, 40, 13a. Tel. (96)352 48 69 - CIF A-46186821 - 46001 VALÈNCIA

La dimissió de Suharto no garanteix canvis

La dimissió del president d'Indonèsia, el general Suharto, en benefici del vice-president del país, Yusuf Habibie, no significa necessàriament una obertura del règim dictatorial.

ANTONI CASTEL

El general Suharto, el botxí dels comunistes l'any 1966, ha deixat la presidència d'Indonèsia. Abandonat pels seus amics, especialment els Estats Units, i pels militars, Suharto ha deixat el càrrec al vice-president Yusuf Habibie, un tecnòcrata que no és ben vist pel Fons Monetari Internacional (FMI) perquè defensa la continuïtat del sector públic i rebutja algunes de les mesures de xoc dictades per l'organisme internacional de crèdit.

Suharto és el primer dirigent damnificat per la crisi monetària que va afectar el sud-est asiàtic l'any passat. Mentre l'economia de Corea del Sud es va recuperar del cataclisme gràcies al sanejament dels grans consorcis amb peus de fang (els *chaebols*), la d'Indonèsia es va enfonsar sense que l'entorn del president Suharto reaccionés. La fi del miracle indonesi va accelerar una crisi política latent, que va tenir una de les primeres manifestacions en la rebel·lió, ara fa dos anys, de Megawati Sukarnoputri, la

filla de l'ex-president Sukarno, que va denunciar els excessos del règim i la capacitat depredadora dels cinc fills de Suharto. L'anomenada "Passionària" indonèsia va ser destituïda de la presidència del Partit Democràtic Indonesi (PDI) el juny del 1996, en una maniobra propiciada per Suharto mateix. El PDI és una de les tres úniques formacions polítiques autoritzades pel règim de l'ex-president i que tenen representació al Parlament.

La revolta que ha enderrocat Suharto va ser força espontània. Va sorprendre tant un règim anquilosat, que el març havia reelegit Suharto per a un setè mandat, com l'oposició, tant l'autoritzada com la que no. Megawati, la gran esperança, no va aparèixer durant les protestes estudiantines. En canvi, sí que les va capitalitzar Amien Rais, un dirigent musulmà que va preferir suspendre la marxa del dia 20 per evitar un bany de sang, un nou Tiananmen, als carrers de Djakarta.

Ara, la dimissió de Suharto no garanteix l'obertura del règim. Al contrari, Habibie ha crescut a les faldilles

Yusuf Habibie, el nou president d'Indonèsia, és un tecnòcrata no gaire ben vist pel Fons Monetari Internacional. La successió no sembla pas que hagi de propiciar l'obertura de règim.

del dictador caigut i ha avallat la política econòmica que ha arruïnat un dels països més rics del sud-est asiàtic. Habibie només sembla disposat a matar el pare, si els Estats Units continuen pressionant per demanar més democràcia, cosa que no sembla factible, o si l'oposició aprofita el descontentament popular per exigir reformes polítiques. En tal cas, s'hauria de veure quina seria la resposta dels militars, que han permès la caiguda de Suharto, però que no volen acceptar més "primaveres" a Djakarta.

Això no obstant, el president Habibie haurà d'actuar amb celeritat per reactivar una economia amb greus fallades estructurals, paralitzada pels mesos de revolta, l'enfonsament del sistema financer i la desconfiança dels inversors estrangers i de l'odiada comunitat xinesa. La seva supervivència i la del règim que representa depenen més de com afronti les reformes econòmiques que no pas de la resposta d'una oposició desorientada que ha demostrat la seva feblesa en totes aquestes manifestacions.

Ana Noguera, regidora socialista de l'Ajuntament de València i membre de l'executiva federal del PSOE, es presentarà a les primàries del PSPV al cap i casal del País Valencià. Tot i que encara no ha fet pública la decisió, Noguera ha acceptat l'envit, pressionada pels quadres socialistes de la ciutat. La regidora ha avisat a la militància que es presenta com a candidata de tot el PSPV de València i no com a membre del corrent intern d'Esquerra Socialista. Noguera haurà de competir en les primàries amb l'advocat i militant del PSPV Antonio Sotillos i amb els independents Carme Alborch i Aureli Martínez. D'altra banda, Antoni Asunción també optarà a les primàries per la Generalitat, amb el suport d'Esquerra Socialista. La candidatura d'Asunción ha creat una expectació inusitada entre els socialistes.

RSC

Luis Fernando Cartagena, ex-conseller d'Obres Públiques del gabinet Zaplana, va adquirir gairebé el 10% de cessions de crèdit del Banc de Santander que es van negociar entre els anys 1988 i 1989 a la província d'Alacant. Segons l'informe de l'Institut de Robòtica de la Universitat de València, les operacions en diners negres fetes per aquest banc a Alacant arribaren fins els 3.280 milions de pessetes, 295 dels quals pertanyien a l'ex-alcade d'Oriola. D'altra banda, el president Zaplana encara no ha comparegut a les Corts per a explicar la dimissió.

Denuncien una ofensiva policíaca i judicial contra l'independentisme

Diverses organitzacions polítiques, juvenils, sindicals i socials s'han ajuntat per denunciar l'onada de repressió que pateix l'independentisme. Com a exemples d'aquesta persecució les associacions han esmentat els casos de la condemna a dos joves detinguts en la manifestació del 25 d'abril a València de l'any 1997; la reobertura deu anys després d'un sumari de Terra Lliure en què impliquen Guillem Godó i les condemnes a tres joves per les protestes contra el PP de l'11 de setembre de 1995. Entre les organitzacions que han denunciat aquests fets hi ha Justícia i Pau, CIEMEN, BEI, JERC, PUA, Maulets, CGT i PCC.

Pel que fa al judici pels fets del 25 d'abril de 1997 a

Imatge de la roda de premsa de Maulets a València.

València, el ministeri fiscal va arribar a un pacte amb la defensa per posar penes mínimes que no impliquessin presó, però sí multes econòmiques a canvi que els dos joves detinguts reconeguessin la seva culpabilitat.

En el cas de Guillem Godó, es tracta de la reobertura d'un sumari, tancat fa deu anys,

per un atemptat de Terra Lliure en un bar de traficants de drogues de Barcelona. L'altre fet denunciat per aquestes organitzacions és la condemna a presó de tres joves per llançar objectes contra la comitiva del PP que l'11 de setembre de 1995 diposità una ofrena floral al monument a Rafael de Casanova de Barcelona.

ERC i BNG festegen, però no es casen

L'encontre entre el secretari general d'ERC, Josep Lluís Carod Rovira, i el del Bloc Nacionalista Gallec (BNG), Xosé Manuel Beiras, no va resoldre el dubte de si totes dues formacions aniran juntes a les eleccions europees. Beiras es va limitar a dir que aquesta és una "possibilitat oberta". Carod-Rovira, per la seva banda, explicà que aquesta no és una decisió que s'hagi de prendre en la "primera reunió bilateral".

El portaveu dels nacionalistes gallecs participà en un acte convocat per ERC sota el lema "L'esquerra nacional avança", en què Carod Rovira reiterà la necessitat "d'enfortir un espai d'esquerra nacional capaç d'impulsar un procés de canvi polític a Ca-

Xosé Manuel Beiras.

talunya", amb un caràcter diferenciat d'altres opcions per aconseguir "estructures d'estat".

Beiras aprofità la visita a Barcelona per reunir-se amb representants de la patronal Pimec-Sefes.

Zaplana diu que 80.000 valencians tenen hepatitis

La compareixença del president de la Generalitat Valenciana, Eduardo Zaplana, a les Corts el passat dijous dia 21 per parlar de l'hepatitis C ha creat més confusió encara. Zaplana ha barrejat el nombre estadístic de possibles casos —segons els tècnics— d'aquesta malaltia al País Valencià, uns 80.000, amb la responsabilitat de l'anterior govern autonòmic en matèria de prevenció. D'altra banda, la justícia ha demanat a l'anestesiista Maeso que no isca del país, mentre que EU ha sol·licitat que aquest ingresse a la presó i pague una fiança de 350 milions.

Munar parla només en català a Cristina i Iñaki

Maria Antònia Munar

La filla del rei d'Espanya, Cristina, i el jugador d'handbol del

Barça Iñaki Urdangarín, visitaren oficialment les institucions balears. Entre tota la parafernàlia i actes protocol·laris tan tòpics i típics d'aquestes ocasions, destacà que l'únic càrrec públic que va fer només en català el seu discurs fou Maria Antònia Munar, presidenta del Consell de Mallorca.

Esperanza Aguirre reconeix la unitat de la llengua

La ministra de Cultura va lloar el rigor científic de l'Institut d'Estudis Catalans en els temes que afecten el català.

La ministra de Cultura, Esperanza Aguirre, ha afirmat que el govern central accepta el rigor científic que demostra l'Institut d'Estudis Catalans (IEC) en tots els àmbits, inclòs el tema de la llengua catalana, i va reconèixer davant el president del IEC, Manuel Castellet, la unitat de la llengua catalana. Al mateix temps, la ministra es va referir a l'estatut d'autonomia del País Valencià per no parlar públicament sobre català i va-

JORDI PLAY

Esperanza Aguirre, entre el conseller de Cultura, Joan Maria Pujals i el president de l'Institut, Manuel Castellet.

lencià: "Les denominacions de les llengües en els respectius territoris corresponen als seus habitants. Jo no puc entrar en els estatuts d'autonomia d'altres territoris que anomenen les seves llengües com els sembla oportú".

La ministra va visitar el IEC dijous passat, dia 21 de maig, per conèixer directament aquesta institució i la seva seu, la Casa de Convalescència, que necessita uns 750 milions de pessetes per ser restaurada.

ANÀLISI

Bufetades de centre-esquerra

Pere Martí

És espectacular –per no dir patètic– veure que els dos partits que a casa nostra es disputen l'espai de l'esquerra nacional, ERC i IC, han entrat en una escalada de desqualificacions, insults i altres misèries que només són comprensibles des de la lògica de partit, però que, vistes des del carrer, només provoquen perplexitat. Mentre uns es distreuen discutint, altres malden per ocupar l'espai de centreesquerra, que entre baralles i borrellades, va camí de quedar-se orfe d'estructures solvents.

La polèmica va començar de forma absurda, a partir d'una evidència que explicà Josep Lluís Carod Rovira en una conferència pronunciada a Barcelona, i que després algú va interpretar de manera tergiversada. El secretari general d'ERC va dir que a Catalunya, en un futur proper, l'espai d'esquerres tindrà dos pols clarament diferenciats. Un serà el de l'esquerra que tindrà com a prioritat la Moncloa, l'esquerra estatal. I l'altre, el de l'esquerra que tindrà com a prioritat primera Catalunya, l'esquerra nacional. Això no té per què sorprendre ningú. De fet, el que comença a passar a l'espai polític que va des de l'esquerra cap al centre, ja fa anys que ha passat en el que va del centre cap a la dreta. Aquest segon espai se'l dis-

puten PP i CiU, i el que diferencia aquestes forces, d'una manera molt fonamental, és on situen la seva prioritat.

Del borrellisme a l'anguitisme hi ha un nexa comú, que més aviat que tard acabarà quallant en una opció d'esquerres que farà estatisme –llegiu espanyolisme– desacomplexat. De moment, al PSC conviuen encara les dues sensibilitats, tot i que ja és evident quina creix i quina tendeix a desaparèixer. Quan Joaquim Nadal reclama que Josep Borrell supediti el seu discurs a les prioritats polítiques que marqui el candidat del PSC a la presidència de la Generalitat, sap molt bé el que demana. Però els dirigents de l'aparell que el contesten negant que això hagi de ser així, també. I malgrat que encara estiguin en el mateix partit, tenen prioritats polítiques oposades. Hi haurà, doncs, tard o d'hora dues esquerres. I no passa res. Però dues esquerres no vol dir necessàriament només dos partits d'esquerra. Potser arribarà un dia que serà així, però per ara no ho és. Per ara, l'espai de l'anomenada esquerra nacional és un mosaic de persones i sigles, algunes d'elles prou distants, i pretendre'n l'exclusivitat és reduir l'abast del terme. Però també, per construir esquerra nacional s'ha de tenir clar que cal trencar amb el passat, amb els vincles romàntics de l'any 36 o amb el somni que dins un sol partit es poden servir dues prioritats polítiques diferents.

LASETMANA
ECONOMIA

La torre de comunicacions projectada per l'arquitecte valencià Santiago Calatrava per a la Ciutat de les Ciències de València podria acabar construint-se a Madrid. Com es recordarà, el projecte que havien aprovat els socialistes i en el qual ja s'havien gastat prop de 2.000 milions, fou paralitzat i finalment desestimat per Eduardo Zaplana quan va accedir a la Generalitat. Ara, l'Ajuntament de Madrid, també del PP, estudia encarregar a Calatrava una torre similar.

Uns 479.000 viatgers utilitzaren l'any passat el tren per anar de València a Barcelona o viceversa, el doble que l'any anterior. En aquest creixement ha estat determinant l'entrada en funcionament al juliol de l'Euromed, amb índexs d'ocupació superiors al 70%. I això que les limitacions de la via obliguen l'Euromed a circular a una velocitat mitjana de 118 km/h, quan està dissenyat per anar a 220 km/h.

॥

El president d'Endesa, Rodolfo Martín Villa, ha assegurat que veuria amb bons ulls que les caixes catalanes s'incorporessin al nucli de l'empresa un cop finalitzada la privatització. El nucli d'accionistes privats importants és format per Argentaria, el Banc Santander i el Central-Hispano, amb participacions, tots tres, del voltant del 3% del capital. La Caixa, en canvi, hi té un pes insignificant.

Les caixes podrien obrir tot el dia

Mentre la patronal espanyola CEOE i els sindicats comencen a negociar la reestructuració del temps de treball, seguint l'exemple del Pacte per l'Ocupació signat a Catalunya, les caixes han proposat anar més enllà i aplicar directament la jornada de 35 hores. Amb condicions, això sí. La patronal de les caixes ha ofert als treballadors, en el marc de la negociació del conveni, de reduir la jornada en les oficines que estiguin obertes de les vuit del matí a les nou del vespre i els dissabtes al matí. Aquest horari, però, no s'aplicaria en totes les sucursals, sinó en una de cada deu, les situades en llocs estratègics, com ara centres comercials i zones de trànsit intens. Els empleats que hi

Una de cada deu oficines podria obrir de 8 a 21 hores.

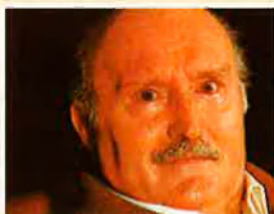
treballarien serien voluntaris i en cas de no cobrir-se les places es farien noves contractacions. Els sindicats s'han compromès a estudiar l'oferta, però recelen que sigui la porta per implantar la llibertat total d'horaris.

La Caixa edita un llibre sobre patrimoni i successions

La Caixa ha editat un llibre que presenta als empresaris familiars els avantatges fiscals que poden trobar en l'Impost sobre Successions i Donacions i en l'Impost sobre el Patrimoni. L'obra *-Beneficis fiscals a l'empresa familiar: patrimoni i successions-* mereix una especial atenció, ja que el seu autor coneix la matèria: Ernest de Aguiar ha estat Delegat d'Hisenda a Catalunya.

ETAPE RESPON

nuel Basáñez, el seu director general, hagi fet el balanç.

—Basáñez prefereix que el compensin la rebaixa amb altres concessions d'infraestructures més que no allargant el temps de concessió, per què?

—Miri. Això li ho han de
preguntar al senyor Basá-
ñez.

—Pujol acaba d'inaugurar la nova autopista A-16, entre Sitges i el Vendrell. Vostè és partidari de continuar fent vies de peatge?

—A mi m'agradaria, com a tothom, gaudir de l'estol d'autovies gratuïtes que té Andalusia, amb una vuitena part del trànsit que té Catalunya.

—El PSC dubta que la

*concessió sigui legal i vol
que no es pagui peatge. És
electoralisme?*

—Les eleccions s'acosten, i això porta a dir moltes coses.

—Parlant de socialistes, li semblaria bé que un líder sindical com el secretari general de Comissions Obreres, Antonio Gutiérrez, aparegués en la llista de Josep Borrell en les pròximes eleccions generals?

—Jo tinc la millor idea d'Antonio Gutiérrez, però estic segur que continuarà treballant per a CCOO.

—Creu que la renovació que ha emprès el PSOE, primàries incloses, va en la línia correcta?

—Tot el que sigui exposar la roba vella és bo.

EL RUMOR

L'empresari turístic mallorquí Gabriel Barceló i el valencià Emilio Serratos surten a totes les traveses sobre els futurs propietaris principals de la companyia aèria Iberia, que el govern central vol privatitzar en els pròxims mesos. Barceló ja ha entrat en el 20% capital d'Air Europa, una aerolínia privada que inicialment va declarar una autèntica guerra comercial a Iberia, però que ha acabat per cedir-li onze dels seus aparells amb les tripulacions incloses. Per la seva banda, Serratos és el propietari d'Air Nostrom, que optà pels trajectes alternatius als d'Iberia i que actualment opera com a franquícia seva.

Universal invertirà 75.000 milions a Port Aventura i no a Terra Mítica

ARXIU / RAFA GIL

Zaplana va rebutjar la participació d'Universal Studios a Terra Mítica. Ara la multinacional mira d'invertir en Port Aventura.

La multinacional nord-americana Universal Studios, especialitzada en la construcció de grans parcs d'oci, negocia des de fa temps amb Port Aventura fer unes inversions per gairebé 75.000 milions de pessetes al parc temàtic català. La injecció econòmica serviria per construir un nou parc lúdic situat al costat de Port Aventura. Es dona el fet que fa uns mesos Universal Studios tenia la intenció d'invertir al parc temàtic valencià Terra Mítica però aquesta possibilitat va ser descartada per la Generalitat valenciana. El mateix president de l'executiu valencià, Eduardo Zaplana, va declarar que Universal donava un termini de temps massa llarg per construir el parc lúdic de Beni-

dorm. Els diners que la multinacional pensa destinar al complex d'oci de Salou superen els 40.000 milions pressupostats que costarà la construcció de Terra Mítica a Benidorm.

Segons els responsables del parc temàtic valencià, aquesta

forta inversió a Port Aventura no farà que l'afluència de visitants prevista per a Terra Mítica, uns tres milions l'any, es redueixca.

D'altra banda, la inversió d'Universal hauria pogut reduir la pressió del govern Zaplana sobre les caixes.

ANÀLISI

De mobilitzacions i solidaritats

Toni Cañis

Al Departament d'Economia de la Generalitat de Catalunya se'ls presenta un estiu atrefegat. De ben segur que hi haurà tècnics que hauran d'ajornar les vacances. Sobre ells pesa a hores d'ara la responsabilitat de trobar una nova fórmula de finançament exclusiva per a Catalunya que resolgui definitivament el problema endèmic d'escanyament pressupostari que pateix la Generalitat.

Les instruccions del president Pujol al conseller Mas han estat molt concretes: al setembre ha d'estar preparada la proposta. Tenint en compte que el nou sistema no entraria en funcionament fins al 2001, quan venç l'actual, tanta pressa fa pensar a més en un avançament de les eleccions autonòmiques. De fet, dirigents de CiU van repetint que aquest serà el gran tema de negociació de la pròxima legislatura.

Els tècnics hauran de filar prim però les línies mestres ja estan clares: es tractarà d'un sistema similar al concert basc, en el qual Catalunya hauria de recaptar tots els impostos i cedir-ne una part a l'estat. Amb hisenda pròpia i podent legislar sobre els impostos. Però, a diferència del sistema basc, es continuaria aportant més a l'estat del que es rep, per bé de la solidaritat interterritorial.

Pujol ja ha anunciat que aquest cop no es planteja la batalla només des de les trinxeres de la política. Està disposat a mobilitzar tota la societat catalana per reclamar el nou sistema. Fins i tot ha renyat recentment els empresaris per no ajudar-lo en aquesta qüestió i els ha advertit, més o menys veladament, que, si continuen tan apàtics, després no demanin favors.

El fet és que el model de relacions econòmiques entre Catalunya i l'estat dissenyat durant la transició sembla esgotat. La Generalitat arrossega un deute acumulat d'1 bilí i mig de pessetes, 203.000 pessetes per habitant, el més gran de totes les comunitats autònomes. Mentre el dèficit fiscal de Catalunya amb l'estat —la diferència entre el que hi aportem i el que en rebem— representa anualment més del 8% del PIB català, un flux negatiu sense precedents a Europa.

Però tampoc dona més de si una cultura política basada en la contínua reivindicació, que crea tensions i una fama d'escanyapobres totalment allunyada de la realitat. Ni encara menys l'estratègia d'amagar els problemes de gestió sota el mantell d'un finançament insuficient. Sembla que d'això també se n'ha convençut tothom.

Tot indica que som al final d'un carreró i entre tots hauríem de superar aquest coll d'ampolla, tant econòmic com polític. Potser sí que cal mobilitzar-nos, però en més d'una direcció.

Francesc Parcerisas és el nou director de la institució de les Lletres Catalanes, en substitució de Magdalena Oliver, que ocuparà el càrrec d'assessora de gestió cultural. Aquest lloc ha quedat lliure després de la dimissió d'Isabel Clara-Simó que va ser criticada per la selecció dels escriptors de la campanya del Punt de Lectura. Parcerisas, defensor de la campanya, creu que tot va ser un malentès, ja que es confongueren els objectius que no eren altres que promoure escriptors de diversos gèneres deixant de banda les novetats editorials.

La Caravana Catalana pel Referèndum per l'autodeterminació del Sàhara està de camí a aquest país, després que el diumenge 24 de maig, se celebrés una festa de comiat a Barcelona. Ajuntaments, entitats cíviques, partits polítics i sindicats col·laboren en aquesta iniciativa. Ja se sap, però, que la data prevista per la consulta, el 7 de desembre, s'endarrerirà almenys un mes.

El conseller de Sanitat valencià, Joaquim Farnós, ha admès que coneixia de feia mesos el rumor segons el qual hi havia un metge a Tavernes Blanques (l'Horta) que tot i no estar titulat exercia com a tal. Aquest suposat facultatiu atenia els malalts que li corresponien al seu amic, que sí era llicenciat. Els implicats han estat detinguts per un presumpte delicte d'intrusisme.

Restauraran la casa de Pau Casals al Vendrell

La Casa-Museu Pau Casals del Vendrell serà rehabilitada amb 350 milions de pessetes entre enguany i el 1999 amb fons de la Fundació Pau Casals, que hi invertirà 140 milions de pessetes, el Departament de Cultura de la Generalitat (amb 80 milions), l'Ajuntament del Vendrell (80 milions més) i l'Ajuntament de Tarragona (45 milions de pessetes).

Segons un acord que signaren representants d'aquestes entitats i administracions, una comissió de seguiment vetllarà per l'execució de les obres. La Casa Museu de Pau Casals, situada a la Via Palfuriana del Vendrell, era una residència d'estiueig que va ser construïda el 1909 i ampliada el 1931.

Dins el Museu hi ha tot de records familiars, personals

Una inversió de 350 milions de pessetes servirà per restaurar la Casa-Museu Pau Casals.

i professionals del músic català, i també el seu arxiu personal, que ha estat posteriorment ampliat per la Fundació que porta el seu nom.

Deu mil espectadors en la Mostra d'Alcoi

La vuitena edició de la Mostra de Teatre d'Alcoi es tancà amb un gran èxit el passat 23 de maig amb l'obra *Titànic* de La Pavana. Més de deu mil espectadors i un centenar de programadors han tingut l'oportunitat d'assistir durant els tres dies de la Mostra a disset espectacles, tretze dels quals eren estrenes, i a la presentació dels informes del Circuit Teatral

Valencià i del Projecte Alcover. La Mostra d'Alcoi ha arribat a un nivell que fa que les companyies que hi participen s'asseguren un ritme de representacions molt elevat. Francis López, responsable de programació del Teatre del Mercat d'Aldaia, creu que la Mostra ha presentat una gran varietat que ha permès als programadors escollir aquells espectacles que

La Pavana, tancà la Mostra d'Alcoi amb 'Titànic'.

més agraden al seu públic. La Mostra ja és una important fita professional. R. M.

Deu anys de 'Levante'

El diari valencià *Levante* celebrà a Alzira el passat dia 21 de maig el desè aniversari de la seua edició comarcal de la Ribera, una edició que voreja ja els 15 mil exemplars, i que ha estat des de sempre sensible als temes valencians. A l'acte va assistir la plana major del diari i totes les personalitats polítiques i culturals d'aquesta important comarca del País Valencià.

A l'esquerra, el periodista Ferran Belda, ara sots-director general de Premsa-Valenciana. A la dreta, el delegat de Levante-La Ribera.

El 'no' a la UE guanya suport a Dinamarca

El govern danès torna a convocar els seus ciutadans a pronunciar-se sobre la integració a la Unió Europea dijous 28 de maig. Aquest cop les enquestes donen com a vencedor el "sí", però fa unes setmanes, i a causa d'una vaga, va créixer el suport al "no", fins situar-se a vuit punts per sota del "sí".

Dins el ventall parlamentari de Dinamarca la majoria dels partits fa campanya pel "sí", tant els dos partits principals de dreta, el liberal i el conservador, com la coalició de centre-esquerra que governa el país, encapçalada per Poul Nyrup Rasmussen com a primer ministre.

Pel que fa als contraris al Tractat d'Amsterdam, hi ha els dos partits d'extrema dre-

ta, el Partit del Poble Danès i el Partit del Progrés, i els de l'extrema esquerra, el Partit de la Unió i el Partit Socialista del Poble.

L'opció contrària a la integració és minoritària, però darrerament les enquestes apunten que va guanyant suport. Un dels fets que ho ha provocat ha estat una vaga per qüestions laborals que va col·lapsar el país a principi del mes de maig i que va generar unes pèrdues d'1,7 bilions de dòlars.

Per por que la vaga es transformés en una gran protesta contra la integració a la UE, Rasmussen va presentar un projecte de llei d'urgència, que va ser aprovat per majoria, després de diversos dies de vaga. Rasmussen no vol

Poul Nyrup Rasmussen, primer ministre de Dinamarca.

que torni a passar com l'any 1992, quan els danesos van votar no en el referèndum de Maastricht.

Un altre país que també va dir "no" a la integració en Europa va ser Noruega. Ara, però, sembla que les coses canvien. Una enquesta del passat 13 de maig destaca que un 46% dels noruecs, contra un 41%, està a favor d'entrar en la UE si aquesta s'amplia als països de l'Est.

Des de diumenge 24 de maig i fins al diumenge 14 de juny el Líban celebra les primeres eleccions locals en trenta-cinc anys. Aquests comicis, però, no es faran al sud del país en els territoris controlats per l'exèrcit d'Israel i per la milícia de l'Exèrcit del Sud del Líban, aliats dels israelians.

També hi ha eleccions, però presidencials i en primera volta, a Colòmbia, el proper 31 de maig.

Els dos candidats amb més possibilitats són Andrés Pastrana, conservador, i Horacio Serpa, liberal i continuista de la política de l'actual president, Ernesto Samper.

ANÀLISI

La 'traïció' de Montenegro

Llibert Ferri

Mentre l'enviat dels Estats Units Richard Holbrook empenyia Slobodan Milosevic a asseure's cara a cara amb el líder nacionalista albanès Ibrahim Rugova, el govern de Montenegro incitava la comunitat internacional a donar garanties de pacificació a Kosovo. De

fet la crida era una clara invitació a Occident, però especialment a l'Aliança Atlàntica i a la Casa Blanca, a intensificar les pressions contra el règim de Belgrad. I és que Montenegro, la fins ara fidel germana petita de Sèrbia, es va tornant més i més aspra i contestaire a mesura que s'acosten les eleccions parlamentàries i municipals del 31 de maig.

La tardor passada Montenegro va escenificar la ruptura del règim de Milosevic, quan el seu protegit Momir Bulatovic va perdre les eleccions presidencials contra Milo Djukanovic, fins aleshores lleial primer ministre. Bulatovic, representant de la *nomenklatura* monolítica i aïllacionista va acusar Djukanovic d'enriquir-se amb fons de pensions fradulentes i amb tràfic de drogues, mentre Djukanovic, l'home de la *nomenklatura* moderna ben vista pel Fons Monetari Internacional, assegurava que Bulatovic

havia cobrat de la Boeing 15 milions de dòlars en comissions per la compra d'avions civils. Bulatovic va perdre les eleccions, i ell i el seu amo, Milosevic, van haver de contemplar, impotents, com el cos diplomàtic occidental assistia a la presa de possessió de Djukanovic, en una demostració ideològica i geopolítica que era també tota una advertència a Belgrad.

Des d'aleshores el Montenegro de Djukanovic no ha parat de demostrar la seva pro-occidentalitat: ha donat suport a les pressions del Grup de Contacte a Belgrad, ha demanat de ser exclòs de les sancions a Iugoslàvia i fins i tot ha exigit a Slobodan Milosevic l'obertura de la frontera montenegrina amb Croàcia. Ara bé, per consolidar aquest guió de bona conducta la *nomenklatura* reciclada montenegrina necessita guanyar les eleccions del propinent 31 de maig.

L'efecte de pinçament de la "traïció" montenegrina té un doble efecte: si bé debilita els flancs externs del règim de Belgrad, també en reforça la bunquerització interna. Milosevic torna a governar amb el feixista Seselj i el nacionalista liberal Draskovic. El règim de Belgrad és més nacional-comunista que mai.

Falsificacions periodístiques

L'escàndol del documental britànic "The Connection" continua esquitxant a tort i a dret. Presentat com una arriscada investigació periodística dins una xarxa de narcotraficants colombians, ha resultat ser més fals que un *duro sevillano*. L'afer (vegeu el TEMPS, núm. 727) el va destapar el diari *The Guardian* a Londres, però ha traspassat l'Atlàntic ràpidament. *60 Minutes*, un dels programes amb més audiència de la TV americana -17 milions d'espectadors per setmana- i que està considerat com de màxima credibilitat, també ha hagut de fer examen de consciència per haver passat extrac-tes del documental. El seu productor executiu, Don Hewitt, ha estat obligat a sortir a la palestra i dir que "si en algun moment qualsevol empresa informativa facilita als seus auditors o televidents informació que més tard resulta ser falsa, té l'obligació de dir tota la veritat caigui qui caigui".

Però l'escàndol de "The Connection" no és un cas estrany i aïllat. És només l'últim d'una llarga sèrie de fraus periodístics que han tingut lloc els darrers anys, que han arruïnat reputacions sòlides i que proven més que res com és de fàcil fer passar gat per llebre.

L'any 1981, el prestigiós *New York Times* va publicar un relat molt gràfic del conflicte de Cambotja on un periodista *freelance* de vint-i-quatre anys, Christopher Jones, descrivia la seva experiència durant un mes a primera línia de foc, veient els combats entre els khmers rojos i les tropes vietnamites. Quan es va descobrir la falsedat, els reporters del *NY Times* van seguir la pista de Jones i el van trobar instal·lat tranquil·lament en una vila de Marbella des d'on havia escrit tot el reportatge. "Vaig fer una aposta", digué tan sols.

El 1982, Janet Cooke, una reportera del rigorós *Washington Post* va guanyar el premi Pulitzer pel seu reportatge sobre una drogoaddicta de vuit anys anomenada Jimmy. Però en realitat Jimmy no va existir mai i Cooke es va veure obligada a tornar el premi i tocar el dos del diari a corre-cuita. El 1983, el diari britànic *Sunday Times* i el setmanari alemany *Stern* van ser víctimes de l'ensar-ronada periodística més gran dels últims temps quan van

pagar més de dos milions i mig de lliures esterlines pels drets de publicació dels seixanta quaderns que contenien els diaris de Hitler. Autenticats per l'historiador Hugh Trevor Roper, els quaderns van començar a ser publicats per capítols i venuts a altres publicacions, però la policia alemanya va descobrir que el paper dels diaris havia estat fabricat després de la mort de Hitler i que, per tant, tot era una falsificació feta per l'antiquari Konrad Kujau, qui va comptar amb la complicitat del reporter Gerd Heidemann, estrella de la redacció de *Stern*. Tots dos van anar a parar a la presó una temporada.

Helen Demidenko, una jove novel·lista australiana, va guanyar molts premis periodístics l'any 1995, quan va escriure una sèrie de relats basats en les dures experiències del seu pare ucraïnès durant la guerra. Però Helen no tenia orígens ucraïnesos, en realitat es deia Helen Darville i era filla d'uns emigrants de Scunthorpe. Va tornar xecs i diners, però no va aprendre res. Més tard, va ser expulsada del diari de Brisbane on treballava per copiar de tot arreu. El 1996, els directius de la cadena alemanya Stern TV van descobrir que més de trenta documentals que havien programat eren falsos. El seu autor, Michael Born, un intrèpid corresponsal de guerra a Beirut, va utilitzar actors per fer-los passar per militants neo-nazis, menors explotats la-

boralment o implicats en casos de crueltat amb animals. El van condemnar a quatre anys de presó.

1997 va ser de nou l'any d'Àustràlia, ja que es va destapar que Wanda Koolmatrie, l'autora i guanyadora d'un premi només per a dones amb el·l' manuscrit *My Own Sweet Time*, presentat com a autobiografia d'una dona negra de l'oest australià, era en realitat Leon Carman, un espavilat taxista de Sidney. Mesos després, la cadena americana ABC, va abandonar un documental -en què ja s'havia gastat un milió de lliures- sobre la vida amorosa del president Kennedy quan un dels "documents secrets" sobre el que es basava tot va resultar fals. Els investigadors van descobrir que estava escrit amb una màquina construïda anys després de la data del mateix document. La llista no està tancada. Veurem quina serà la pròxima ensarronada.

XAVIER VINADER

"L'escàndol de 'The Connection' no és un cas estrany i aïllat. És només l'últim d'una llarga sèrie de fraus periodístics que han tingut lloc els darrers anys."

VICENT PARTAL*

Parlant de política amb en Bill Gates

El conflicte que enfronta el departament de Justícia nord-americà i vint estats amb Microsoft té dues claus, dues discussions, diferents. Hi ha una que està relacionada directament amb la informàtica. Que és tècnica. Forma part el navegador Explorer del sistema operatiu o no? És ben sabut que es pot defensar el sí i el no i que totes dues posicions tenen arguments sòlids al seu darrere.

Però la qüestió clau no és aquesta sinó una altra de política. Més enllà del mateix debat concret sobre les pràctiques monopolístiques de Microsoft, allò que es ventila ara és la primera guerra del segle XXI. Una guerra no ja entre estats sinó entre un estat i una empresa. Una guerra a mort.

Estic convençut que a la curta aquesta batalla la guanyarà Bill Gates. Però a la llarga serà l'inici del seu declivi. A la curta la guanyarà: el Windows 98 amb l'Explorer estarà al carrer aviat. Hi ha masses enfervorides d'usuaris que el reclamen. El negoci és massa multimilionari i les amenaces del magnat de la informàtica massa rotundes. Però a la llarga, plantejant aquest repte a l'administració, l'amo de Microsoft ha jugat massa fort. Potser fins i tot que alguna mà anònima acabe matant-lo. (No seria la primera vegada que als EUA conflictes d'aquests tipus són resolts d'una manera així d'expeditiva.)

Per què ha jugat massa fort? Sobretot perquè ha obert una via d'enfrontament que no té final.

***"Estic convençut
que a la curta
aquesta batalla la
guanyarà Bill
Gates. Però a la
llarga serà l'inici del
seu declivi."***

Avui batallen pel Windows 98, però d'aquí a tres anys, quan el judici encara continuarà, batallarà pel Windows 2000 o el Windows Millennium o com caram vulga dir-li. I encara el 2005 guerrearà per tres sistemes operatius en judici. I en un combat com aquest ho té malament. Hi ha l'orgull de l'estat, que el vigilarà amb lupa. Hi ha la pressió sobre els fabricants

d'ordinadors, que aquesta vegada han donat un suport tebi a Microsoft però que difícilment aguantaran anys i anys de plets perquè no naden en l'abundància com Gates. A més alguns fabricants clarament ja han obert un front anti-Microsoft (Sun, Oracle, Netscape...) que acabarà creant un competidor amb cara i ulls.

I hi ha finalment el cansament d'uns usuaris que ara reclamen el Windows 98 però que poden

acabar cansats, sobretot quan vagen descobrint que les millores d'un sistema a un altre són tan minses que no justifiquen tant de canyaret.

I doncs, per quin motiu Bill Gates està tan obcecàt? Perquè la clau del seu negoci és ser el tot i una part: sistema operatiu i programes. I mai fins ara el sistema operatiu s'havia vist tan amenaçat. No l'amenaça un altre sistema sinó Internet com a sistema. Enfront d'això no té més remei que jugar-s'ho tot a una carta i intentar controlar la xarxa. D'aquí l'obsessió per l'Explorer.

**Director de VilaWeb*

AMUNT...

Ramon
Barnils

Valencians a Catalunya

La setmana passada, a la secció "Cartes" en sortia una que seria una bona pedrera si tinguéssim polítics d'ofici: dels que duen la realitat a l'esquema, i no l'esquema a la realitat.

La carta és d'un realisme que espanta —el bon polític no s'espanta mai, simplement, calcula—. Es titula "Mestres valencians a Catalunya" i exposa que aquests darrers anys, mentre hi ha cada vegada més mestres valencians als col·legis del Principat, en canvi el 1995 el 80% de mestres que van passar les oposicions al País Valencià pro-

cedien de fora dels nostres països: com que no s'hi exigeix el coneixement de la llengua pròpia de la comunitat, hi van acudir com a mosques —com en ple franquisme, per entendre'ns—. Tampoc no s'hi exigeix el valencià a l'hora de cobrir baixes i períodes d'interinatge.

Es una qüestió cultural? I tant. Política? I tant. Però, per damunt de tot, i aquesta és l'excusa a què s'haurien d'agafar els nostres polítics si en tinguéssim, és que és una qüestió laboral. Es una greu qüestió laboral, "apolítica", només llunyanament cultural, que ciutadans del País Valencià no puguin treballar "a casa" i hagin d'emigrar, d'anar a treballar "a fora"; els sindicats reals hi podrien estar d'acord, i també els organismes de representació dels interessos bàsics del ciutadà.

En sabem uns que no hi estaran d'acord, els de l'esquema final: el Principat i el País Valencià són la mateixa nació, i per tant no es pot parlar d'emigració. Mentrestant, el 80% dels mestres al País Valencià, deuen ser... invasors? Són més que això: són reals.

I AVALL

J. J. Pérez
Benlloch

Qui és qui al País Valencià?

Fa deu anys l'editor Ricardo Vinent publicà un *Quién es quién* en el País Valencià. El disseny gràfic i l'aparatositat de l'obra prevalgueren sobre el rigor, però continua essent útil a pesar de les llacunes.

No són tots els que hi apareixen, però sobretot en falten molts dels qui són o eren. A més és l'únic promptuari de la societat indígena al nostre abast. Em sembla a mi que algú hauria de reprendre la iniciativa i radiografiar de nou la galeria de notables que ens governen, lideren

i honoren en les diferents parcel·les del poder —polític, econòmic— i de la cultura. Al llarg de dos lustres s'han produït amb tota seguretat prou altes i baixes per justificar la reedició, degudament esmenada.

Els canvis essencials, al meu parer, s'han registrat en la nòmina empresarial, però no en la dels empresaris que manifestessen les corporacions patronals, perquè hi continuen enrocats els mateixos de sempre. Sorprenen la persistència de cognoms i llinatges blindats contra els canvis. Una altra cosa és el teixit industrial, productiu, evidentment rejuenit.

Com també ho és la nòmina dels governants, saturada de paraicaigudistes mes o menys anònims i ploguts de cels llunyans al valencià. Són els darrers colonitzadors. Però, qui són? Constitueixen una legió estrangera i anònima. Fins i tot ens ho semblen també així molts dels qui llueixen una tradició de soca autòctona.

La pregunta és: quin editor s'hi fa l'ànim?

FENT MEMÒRIA

Pau
Viciano

La fi de la història

Són molts els intel·lectuals i polítics que, des de l'afonament del comunisme cap aquí, s'han apressat a signar l'acta de defunció de la història. La idea que la història podia tenir una fi, però, no prové dels pares del pensament occidental. Per a grecs i romans, els esdeveniments eren cíclics, amb una alternança d'èpoques bones i dolentes, però sense cap tendència definida. De fet, creure que tot va començar en un moment i que acabarà en un altre és cosa del cristianisme. L'expulsió del paradís inaugurava el temps històric i el judici final n'assenyalaria el tancament. Els dos extrems fins i tot arribaven a datarse, amb dosis concentrades d'imaginació, a partir de les narracions bíbliques. Aquesta concepció històrica lineal ha tingut, ja en època contemporània, formulacions filosòfiques laiques i optimistes. La fi de la història no s'identificava amb la destrucció del món, sinó amb la culminació del progrés humà. Per a alguns, aquest darrer estadi de l'evolució social era el triomf dels ideals de la Revolució Francesa. Per a altres, s'hi arribaria quan la propietat privada quedàs abolida. Ara, segons ens diuen, les utopies s'han acabat amb el fracàs del marxisme. La millor societat possible i imaginable és la que ja tenim, la regida pel mercat i per la democràcia liberal. En el fons és el mateix discurs dels latifundistes grecoromans aliens a la noció de progrés, i de l'Església que santificava el feudalisme com un ordre immutable establert per Déu. I és que sempre hi ha hagut pensadors que han confós la seua biografia personal amb la història de tota la humanitat.

HISTÒRIES NATURALS

Martí Domínguez

El nasset de l'escateret

És petit i negre –l'au marina més petita d'Europa–, valent i arrauyat en els seus moviments, fins l'extrem que de vegades els girs són tan ràpids que recorda una rata-penada. Els pescadors d'Alacant asseguren que s'alimenten de les escates de les sardines quan les desmallen des del vaixell, i per això l'anomenen escateret, amb aquella mescla d'admiració i d'empipament pels seus prodigis, tant gastronòmics com aeronàutics. En canvi, els mariners de la

Costa Brava li diuen ocell

de tempesta, perquè quan la mar s'embraona, vola envanidament arran les ones, tocant amb les potes l'aigua, com si volguera demostrar a la naturalesa la seua satisfacció per no dependre de les seues vel·leïtats climatològiques. Els pescadors, presoners al bell mig de la tempesta, el veuen joíós i cridaner, lliure i àgil, i s'exclamen els ulls plens de sal: "Mireu-lo, mireu-lo, com camina per la mar!".

Ja el nostre naturalista Boscà i Seytre va indicar l'illa de Benidorm com un dels llocs de cria més importants de l'escateret. Fa el niu generalment dins de les coves dels penya-segats, o en forats produïts per l'erosió marina, que tan sols visita durant la nit. Mentre hi ha llum es dedica a pescar "escates", i per la nit visita i alimenta les seues cries. Tanmateix, fins ara els ornitòlegs es preguntaven com aconseguien

els escaterets, a la nit, en les més absoluta foscor de la cova reconèixer els seus nius i no confondre's en un desori de crits i picades indestriable.

En un modèlic article publicat a *Animal Behaviour* (53, 701-707), un ecòleg del museu de Ciències Naturals de Madrid, estudiant la colònia de Benidorm,

ha demostrat que veritablement l'escateret és un ocell molt singular.

Aquest ecòleg havia observat que no sols els pares reconeixien els nius, sinó que també les cries –que poden caminar als pocs dies– quan sortien del niu hi retornaven sense equivocacions. Llavors va dissenyar una sèrie de proves. Va seleccionar onze pollets i els va allunyar del niu a distàncies d'11, 20 i 30 centímetres, i va comprovar que hi tornaven sense complicacions, encara que alguns dels més

allunyats presentaven errors. En la següent prova, va obturar els orificis nasals amb un adhesiu mèdic, i va repetir l'experiència, amb el sorprenent resultat que cap de les cries va aconseguir retornar al niu. D'aquesta manera tan brillant, aquest ecòleg ha demostrat que el fantàstic escateret localitza la niuada fent ús de l'olfacte. Sembla que cada niu fa una olor diferent, i l'escateret ha desenvolupat aquest sentit –absolutament extraordinari en un ocell– per a localitzar-lo en la foscor. I és que, com diria l'estimat Josep Pla, el Gran Animal de la Naturalesa encara ofereix sorpreses inenarrables.

**Si us en falta
algun, podeu
demanar-lo
al telèfon**

902 131 025

ARXIU

Abel Matutes, aferrat a la política

L'actual ministre d'Afers Estrangers és al lloc on sempre ha volgut ser. Tot i això, Abel Matutes sona com a candidat a perdre la cartera i tornar a Eivissa, una situació que ell no desitja sense tancar abans tres temes: Cuba, Gibraltar i una nova "conferència de Madrid".

Abel Matutes sempre ha dit que la seva etapa de ministre en el govern de José María Aznar serà la seva darrera tasca política. Amb cinquanta-set anys, una salut que li ha jugat males passades, sobretot des de l'infart de l'any passat, i una fortuna que l'any 93 es calculava en uns 30.000 milions de pessetes, Matutes se sent satisfet perquè, finalment, ha pogut complir el seu somni: convertir-se en el titular d'Afers Estrangers d'Espanya —encara que no sigui or tot allò que llueix.

Malgrat la seva fortuna i les em-

preses Matutes, que li poden oferir una vida més que còmoda, el ministre d'Afers Estrangers sempre s'ha sentit atret per la política. Només va permetre's una petita desviació de la seva vocació quan, els anys seixanta, va formar part, com a jugador professional, de la plantilla del Reial Club Esportiu Espanyol. Amb vint-i-vuit anys, i l'experiència d'haver jugat de defensa i d'haver exercit de professor-ajudant a la Universitat de Barcelona, va començar la seva carrera política l'any 1970, quan es va convertir en batlle, designat a dit, com s'acostumava a fer en

l'època franquista, de l'illa d'Eivissa. Però una batllia no satisfia les ambicions del gran empresari eivissenc. Volia més i no va desaprofitar la primera ocasió que se li va presentar, les eleccions preconstitucionals de l'any 1977, per col·locar-se a la llista de senadors d'Aliança Popular (AP), el partit del seu amic i mentor polític Manuel Fraga. De senador va passar a diputat al Congrés dels Diputats el 1982, per tres anys. L'any 1985, Abel Matutes es convertia, amb el socialista Manuel Marín, en un dels dos comissaris que havien de representar Espanya a la Comu-

deixar les Canàries fora del comandament espanyol

nitat Econòmica Europea (CEE).

La cara del PP a Europa. A Brussel·les, s'hi va estar nou anys. Al llarg de quasi una dècada Matutes es va fer càrrec de les àrees de crèdits, inversions, enginyeria financera i política de la petita i mitjana empresa; de les relacions amb els països de la Mediterrània, Amèrica Llatina i Àsia i, finalment, dels Transports i l'Energia. Però sobretot es va fer una "envejable agenda" i tot un seguit de "contactes" que el convertiren en una de les poques cares del PP conegudes més enllà de les fronteres espanyoles.

Hi ha qui diu que, a més, va aprofitar el temps en benefici propi o més concretament del seu patrimoni familiar. Així ho va insinuar qui llavors era president del govern espanyol, Felipe González, durant la campanya de les eleccions europees l'any 1994, quan Matutes va encapçalar la llista del PP. Davant el seu públic, i amb llum i taquígrafs, González el va acusar d'haver anat a Europa a defensar "els seus interessos" per comptes dels d'Espanya. Però ni les acusacions no van poder frenar el daltabaix electoral del PSOE encarat al PP, amb Matutes al capdavant.

En aquells moments Manuel Fraga ja havia vaticinat que Matutes acabaria ocupant la cartera d'Economia o la d'Afers Estrangers del govern espanyol. Quan li va arribar el moment, després de la victòria del PP l'any 1996, no s'ho va pensar dues vegades. Havia deixat enrere la seva etapa europea i fins i tot havia rebutjat de forma taxativa els cants de sirena de convertir-se en futur president del Parlament Europeu.

Havia aconseguit el seu somni, però no va trigar gaire a despertar-se a la crua realitat. Matutes ni tan sols va poder fer els nomenaments que volia. El Partit Popular i Aznar mateix li van col·locar "homes de partit", com el secretari d'estat de Cooperació Internacional i Iberoamericana, Fernando Villalonga (ex-conseller d'Educació i Cultura de la Generalitat Valenciana i cosí de Juan Villalonga, que és amic d'Aznar i president de Telefòni-

ca). El ministre va reconèixer que, llavors del nomenament de Villalonga, totes les referències que tenia de qui havia de ser un dels seus principals col·laboradors (asseguren les males llengües que Villalonga no té cap interès a col·laborar amb Matutes, sinó a substituir-lo) eren dues converses que hi havia mantingut ocasionalment. La tensió entre ministre i secretari d'estat no va trigar a venir, deguda a les dues visions enfrontades sobre el tracte que s'havia de donar a l'illa de Cuba. Matutes va plantar batalla i Aznar va optar per

ARXIU / RAFA GIL

les tesis de Villalonga: endurir considerablement el tracte amb Cuba i passar de ser el país europeu amb més vincles de tot tipus amb l'illa caribenca a encapçalar un refredament de relacions entre la Unió Europea i Cuba. Sens dubte, el conflicte amb Cuba es va convertir en l'espina que va portar clavada el ministre durant 500 dies. Finalment, Matutes es va treure l'espina amb el nomenament del també mallorquí Eduardo Junco com a nou ambaixador espanyol a l'Havana. Però qui va capitalitzar les repercussions del nomenament va ser José María Aznar. El president del govern va voler ser ell en persona qui anunciés per sorpresa la decisió davant el ple del Congrés dels Diputats.

Precipitacions i errades. En aquests dos anys i mig de titular

d'Estrangers, Abel Matutes ha emprat una bona part de les seves energies a suavitzar conflictes d'un José María Aznar "poc fet" que, com tot president de govern, s'ha sentit seduït per la política exterior i sovint ha volgut ocupar-se'n personalment. Però l'empresari posat a fer de diplomàtic també ha tingut les seves "relliscades". Encara es ruboritzen alguns membres del món diplomàtic quan recorden el canvi d'actitud que gairebé per art de màgia va fer Matutes quan va demanar una intervenció urgent de l'OTAN al Zaire. Instants després de quedar-se sol al Consell de Ministres Europeu amb la seva proposta i el seu entusiasme, va defensar l'opinió contrària. Tampoc no s'ha oblidat el fet que, en una primera fase de la negociació de la incorporació d'Espanya a l'estructura militar de l'OTAN, va donar peu a la possibilitat que les Canàries restessin fora del comandament espanyol. Les seves "aportacions" al conflicte d'Algèria varen ser rebudes com una "ingerència" ofensiva pel seu homòleg algerià; el president de la Comissió Europea, Jacques Santer, el desmentí taxativament quan Matutes va convertir-lo en el mitjancer del conflicte de l'oli; i els seus correligionaris populars van creure que el ministre s'havia tornat esquizofrènic quan va celebrar amb més entusiasme que no corresponia el triomf del laborista Tony Blair i la derrota dels conservadors britànics.

Amb els seus encerts i desencerts, Abel Matutes, que s'ha convertit en un inqüestionable en les travesses que parlen dels qui deixen l'executiu en hipotètiques remodelacions ministerials i nous gabinets, es resisteix a abandonar el ministeri -fins i tot per prescripció facultativa- sense haver deixat lligats tres punts: acabar de normalitzar les relacions amb Cuba, les negociacions amb el Regne Unit tocant a Gibraltar i la possibilitat de celebrar a Espanya una segona conferència de pau sobre l'Orient Mitjà.

Esther Jaén

Fernando Villalonga, actual secretari d'estat de Cooperació Internacional i Iberoamericana i ex-conseller de la Generalitat Valenciana, té una relació tibant amb Matutes. El president Aznar va seguir els consells de Villalonga en la política de relacions amb Cuba.

Entre el passat i el futur

Abel Matutes jugà un paper cabdal en el naixement de Gabriel Cañellas com a líder conservador en els anys vuitanta. Una estreta relació, la del tàndem Matutes-Cañellas que, segons el resultat de les properes eleccions autonòmiques, encara es podria refer.

Abel Matutes Juan va tenir una joventut moguda. Jugador de futbol de l'Espanyol, estius *bojos* a l'Eivissa dels setanta, compaginant-los amb la batlia d'Eivissa entre 1970 i 1971. Una *dolce vida*, en resum. El seu interès per la política li tornà després de la mort del dictador.

L'any 1976 va ser d'una gran efervescència política. A Eivissa funcionaven el PSP, el PCE, el Moviment Socialista d'Eivissa i Formentera, els quals, a més de grups independents progressistes, formaven l'Assemblea Democràtica d'Eivissa. En unes illes dominades políticament i econòmicament per unes poques famílies, totes elles relacionades, el poder no podia més que adaptar-se a les noves circumstàncies i crear algun tipus d'organització política que evitès el triomf de l'esquerra. Així, a les darreries de l'any, naixia la Unión Liberal Popular Democrática de Ibiza y Formentera, que amb un toc d'autoctonisme era coneguda com S'Unió. Era el desembre de 1976. El seu líder: Abel Matutes Juan, amb el suport decidit dels més il·lustres noms que havien representat el poder a les Pitiüses: els Matutes, Verdera, Ramon Fajarnés... Aquell partit pretenia ser una opció insularista, conservadora i unitària del centre-dreta i era format per nombrosos petits grups de centre i dreta d'Eivissa: Reforma Democrática, Partit Popular, Unió Democràtica Espanyola, Partit Liberal, Partit Regionalista d'Eivissa i Formentera, i d'independents com Joan Marí Tur, Nito Verdera, entre d'altres. Era l'organització de tot el centre-dreta que s'havia d'oposar

als "rojos" de l'Assemblea Democràtica, en les primeres eleccions convocades després de la reforma política (que s'aprovaria aquell mateix mes).

Mentrestant, a tot l'estat les deixalles del franquisme més dur coincidien amb l'ex-ministre Manuel Fraga, que no havia trobat cap partit (el Popular, el Liberal...) o grup que l'acceptàs com a líder. Naixia a Madrid l'Alianza Popular, batejada per la premsa com *Los Siete Magníficos*, en al·lusió als set fundadors, tots ells ex-ministres del franquisme.

Va ser Abel Matutes qui contactà a Palma amb Gabriel Cañellas i li'l presentà a Manuel Fraga.

Poc abans de les eleccions del 15 de juny de 1977, AP, per mitjà de Fraga, entra en contacte amb S'Unió i amb Matutes. Entre aquest i l'ex-ministre franquista es crea una bona sintonia. Matutes trenca S'Unió i aconsegueix que bona part del partit i del poder polític i econòmic de l'illa li doni suport per presentar-se com a senador dins les llistes d'AP per Eivissa-Formentera. S'enfronta en una duríssima campanya al candidat unitari de l'esquerra, Isidor Marí, al qual finalment, per poc, venç.

Matutes era un dels pocs congressistes d'AP, formació que va tenir un sonor fracàs arreu de l'estat. Fraga, amb, l'ajuda de Matutes, comença, a reorganitzar el partit durant el 1978 i 1979, per enfrontar-se a les municipals i a les segones generals. Totes dues eleccions són un nou fracàs, però el tàndem Matutes-Fraga es manté sòlid. L'eivissenc seguirà amb l'acta de senador i s'encarregarà de trobar persones per posar en marxa el partit conservador a les Illes, en unes circumstàncies (a Balears la UCD aconsegueix percentatges de vot, el 1979, superiors al 50%) bastants difícils. Matutes contacta a Palma amb un advocat sense adscripció política, Gabriel Cañellas Fons, i que pertany a una *bona* família: rica i, naturalment, molt conservadora. El presenta a Fraga i després de pensar-ho, Cañellas accepta ser l'home que en línia directa amb Matutes, s'encarregarà de l'organització d'AP a Balears. Cañellas es presenta, sense ser elegit, a les eleccions municipals de l'Ajuntament de Palma de 1979. El fracàs no l'atura, i amb l'ajuda de Matutes reorganitza novament el partit a les Illes.

El 1982 es produeix l'enfonsament d'UCD i a les Balears, tot i guanyar el PSOE, AP es mostra com la força emergent. En les primeres eleccions autonòmiques, el 1983, el partit liderat per Matutes (a Madrid) i per Cañellas (a Balears) obté la victòria en vots, però no en escons, ja que queda empatat amb el PSOE, que havia presentat Fèlix Pons de cap de llista. La clau de la governabilitat la tenia el partit regionalista fundat mesos abans per Jeroni Albertí, Unió Mallorquina.

a les pròximes municipals no ha agradat Matutes

ARXIU / EFE

ARXIU / RAFA GIL

ARXIU / JOAN CELIÀ

Aleshores, Canellas i Matutes ofereixen a Albertí un pacte de govern que el regionalista, en primera instància, no veu amb bons ulls. Aprofitant els contactes a Madrid de Matutes, els conservadors parlen amb el financer Carlos March, que intervingrà per convencer Albertí. Finalment, en el despatx madrileny de March se signa l'acord de govern entre Canellas, Matutes i Albertí. Canellas esdevé el primer president de Balears.

Dotze anys de presidència ininterrompuda de Canellas acabaren quan el nou líder del partit conservador, ara anomenat PP, demanà la dimissió del president de Balears per l'afer del túnel de Sóller. En aquell moment, juliol de 1995, els equilibris de poder dins el partit havien canviat. Després de la plorada dimissió de Fraga com a president, i de la fracassada experiència d'Antonio Hernández Mancha, Abel Matutes sonà en diverses ocasions com a nou líder conservador. Finalment, però, va ser José María Aznar qui va prendre el timó. Matutes se'n anà a Europa i Fraga a Galícia. Tot i així l'ascendència de l'eivissenc davant la cúpula del poder conservador a Madrid continuava essent considerable, encara que segurament molt menor que en els temps de Fraga. El cas és que aquell 1995,

i a pesar de declaracions de suport incondicional, Matutes no pogué aturar la dimissió de Canellas que li havia demanat Aznar.

Futur. Fins aquí la història. Però, què passaria si Abel Matutes tornàs a la política insular i deixàs el ministeri abans o just després de les properes eleccions?

És evident que la capacitat d'influència de l'encara ministre a Eivissa és molta, i de fet algunes fonts coneixedores de les interioritats del PP el situen ara mateix enfrontat als desitjos de Jaume Matas en l'elecció de candidats municipals per a les properes eleccions, però no està tan clar que la seva influència es mantengui tan intensament a la resta del PP balear. Segurament no dependria tant de la seva voluntat d'influir, com dels resultats de les eleccions autonòmiques de 1999 i de si Canellas es manté com a home fort del PP insular o no.

Si Jaume Matas és el cap de llista conservador i guanya les eleccions, el poder de Canellas anirà a poc a poc esvaint-se necessàriament. La capacitat d'influència de Matutes, en aquest cas, també minvaria i en qualsevol cas la seva influència es basaria més en el prestigi que no en el poder. Però si el PP no pot for-

mar govern perquè una aliança de centre-esquerra nacionalista (PSOE, PSM, UM i potser d'altres) el desplaça del poder autonòmic, aleshores el vell tàndem Canellas-Matutes sí que podria tenir molt a dir.

Evidentment és fer prediccions, sempre molt arriscades, però si el PP balear es veïés forçat —per primera vegada des de la instauració autonòmica— a ocupar els bancs de l'oposició, la correlació de forces internes canviaria radicalment. Caldria llavors reorganitzar, una vegada més, el partit i preparar-lo per fer oposició i per intentar l'assalt al poder autonòmic el 2003. En aquestes circumstàncies, i tenint present que a la cúpula de Madrid ja no li interessaria tant el que pogués passar en un PP balear situat en l'oposició, es podria dibuixar un escenari perfecte perquè els *vells lleons* que crearen l'AP victoriosa tornassin a primera línia. Un PP balear opositor liderat per Canellas i Matutes podria tenir totes les característiques d'un partit amb grans dosis de populisme demagògic i, per què no, també amb uns tocs d'autoctonisme insularista anticatalanista que la vella S'Unió de Matutes i l'antiga AP de Canellas ja practicaven.

Abel Matutes, al centre, entre l'ex-president balear, Gabriel Canellas, i l'actual, Jaume Matas. Si en les pròximes eleccions, Matas no aconseguís majoria, el tàndem Canellas-Matutes podria revifar.

Miquel Payeras

L'emperador d'Eivissa

Abel Matutes controla bona part del sector turístic a Eivissa: ell ven el material de construcció, urbanitza, gestiona hotels, controla el subministrament d'aigua potable i és propietari d'una naviliera que uneix Eivissa amb Formentera i amb la península.

DIARIO DE IBIZA

Un enorme i ostentós Rolls Royce de color blanc aparca amb parsimònia davant el col·legi electoral. De l'impressionant automòbil, objecte de les mirades de tots els vianants, en surt un home amb capell de color crema que fuma un llarg havà. Com que plou, desplega un parai-gua amb els colors i les estrelles de la Unió Europea. Acompanyat dels fills i de l'esposa, Abel Matutes Juan entra a l'institut eivissenc on ha de dipositar el vot en les eleccions que el convertiran en ministre d'Afers Estrangers espanyol.

Entre aquesta escena, del 1996, i la que havia protagonitzat el 7 d'abril de 1970, quan fou designat batle franquista de la ciutat d'Eivissa, havien passat vint-i-sis anys, un període més que suficient perquè Matutes hagués perfilat al voltant seu una imatge de cacic, d'amo i senyor de l'illa. Tothom a Eivissa coincideix a considerar que

l'actual ministre d'Afers Estrangers no és, en sentit estricte, l'amo de les Pitiüses, però sí que és la persona amb més influència política, més poder econòmic i més capacitat de decisió en la vida general de totes dues illes. Això ja era així (i molt) en la transició política i ho continua essent ara, que Matutes passa més temps a Madrid que no a casa seua. Que no es mou una fulla a Eivissa sense que ell ho sàpiga és una realitat inqüestionada.

Això és possible gràcies a la seua xarxa d'empreses i interessos econòmics que controla o bé directament o bé indirectament. Avui, a Eivissa hi ha moltes persones que viuen en edificis construïts per les urbanitzadores de Matutes, beuen l'aigua potable que els subministren les empreses de Matutes, viatgen fins a Formentera amb els vaixells del ministre, passen unes vacances a Santo Domingo als seus hotels i, fins fa

poc, tenien els estalvis al seu banc.

Abel Matutes va ser un dels artífexs més destacats del *boom* turístic dels anys 70 a l'illa d'Eivissa. Les seues constructores: Cipaex, Ibisland, Urcoisa, Palm Beach, Pitiüsa de Desarrollo, etc., varen omplir la costa pitiüsa de milers de places hoteleres, d'aparcaments i de construccions que canviaren per sempre més la fesomia de molts indrets de l'illa. La política urbanística de Matutes ha estat habitualment polèmica, especialment al principi. L'any 67, quan només tenia vint-i-sis anys, aconsegueix llicència d'obres per a construir el seu primer hotel (Insula Augusta, de deu pisos d'altura), tot i que l'emplaçament, situat a prop de l'aeroport d'Eivissa, en la línia d'aterratge, anava contra les normes de seguretat. Quan el ministre de l'Aire va veure personalment, en un vol regular, una construcció tan perillosa, va ordenar que la demolissin tot seguit. "Si llevo una bomba, la tiro encima", va dir, malhumorat, el ministre de l'Aire, Julio Salvador Díez Benjumea. Matutes, que n'era el constructor i l'alcalde de la ciutat d'Eivissa alhora, ja va demostrar la seua habilitat a combinar política i negocis encapçalant les peticions d'enderrocar l'edifici, bo i esperant de cobrar-ne la indemnització, com així va ser.

Hi ha testimonis de tècnics i arquitectes que recorden que Matutes mirava sempre, en aquella època, d'aconseguir l'aprovació de projectes que no s'adaptaven a la normativa urbanística. L'any 1977 l'arquitecte municipal de Sant Josep, Isabel Martínez —obstinada a fer complir la llei a tothom—, es va veure obligada a deixar la feina, igual que el batle, per les pressions

dels "homes de Matutes", de qui es diu que n'hi ha un a cada institució pititusa, segons el llibre *Matutes. La política. Los negocios*, que analitza la seua figura.

A part les constructores, un altre dels estàndards de la complexa xarxa empresarial de Matutes és l'Agrupación Hotelera Doliga, que segons algunes fonts disposa de més de 12.000 places a Eivissa i uns pocs milenars més a la República Dominicana. No deixa de cridar l'atenció que aquesta companyia estigui connectada amb el paradís fiscal de Panamà a través de societats com l'International Company Establishment, que el desembre de l'any 86 va passar a controlar una quarta part del capital social de Doliga.

Una altra societat ben representativa de l'imperi Matutes és Suministros Ibiza, que des del principi s'encarregà de distribuir la major part del material de construcció que entrava a l'illa. D'aquesta manera l'empresari-polític s'ha assegurat sempre el control del cicle sencer del negoci immobiliari i turístic: companyies urbanitzadores, venedores de material de construcció, gestores del negoci hotelier i també... l'aigua potable que necessiten.

Aguas de Formentera, SA, és la companyia privada que subministra aigua a milers de turistes, desenes d'urbanitzacions i centenars de pisos dispersos per l'illa d'Eivissa, especialment al municipi de Sant Josep, el més extens. Aguas de Formentera és propietària d'un nombre indeterminat de pous en una illa on l'agricultura passa set. Normalment, els preus que fixa la companyia als usuaris són més barats per als hotels que no per a les cases unifamiliars de la població fixa. Això ha estat denunciat pels partits de l'oposició, que critiquen que Matutes faci uns rebuts més barats als turistes "que malbaraten l'aigua potable" que no a la població local i a la pagesia, que n'és tan necessitada.

Però això no és tot. Aguas de Formentera té també el poder d'atorgar certificats de suficiència hídrica que necessiten totes les constructores a l'hora de fer una

urbanització. Però el problema és que aquests certificats d'Aguas de Formentera a penes tenen una extensió de "tres o quatre línies, en molts casos, la qual cosa demostra la nul·la fiabilitat d'aquests certificats, que no es poden considerar tals", segons l'oposició de Sant Josep.

Fa tres anys, l'aigua va ser a punt de costar-li una important pèrdua d'imatge entre la pagesia eivissenca (el seu feu per excel·lència i autèntic graner de vots del PP). Un projecte per a portar aigua des d'uns pous agrícoles fins a un nucli hotelier de les seues empreses va originar una autèntica "rebel·lió" camperola. Va ser necessari que Matutes mateix interrompés la feina de comissari europeu i viatjàs fins el poble de Santa Gertrudis per explicar, en una multitudinària reunió amb pagesos, que no hi havia cap motiu de preocupació. Finalment, es va optar per la solució d'accontentar tothom.

La jurisdicció empresarial de Matutes no s'atura a terra; arriba també a mar. La naviliera Umafisa

és una de les que fa el viatge entre Eivissa i Formentera, una línia amb un milió de passatgers l'any, imprescindible per als formenters. Umafisa s'integrà l'any 86 en Trasmapi, un consorci format amb altres navilières eivissenques (que eren propietat de l'empresari i senador Alonso Marí Calbet, germà del president del Consell Insular actual). Aquest consorci va gaudir d'un monopoli pràcticament total en aquesta línia, fins que arribà la naviliera Flebasa l'any 93 i es va iniciar una viva competència. Flebasa/Isnasa ha denunciat reiteradament la "persecució" que sofreix a les Pitiüses per part del govern balear (del PP) i ha arribat a insinuar que Matutes, aleshores comissari europeu de transport, influïa també en el govern espanyol per assegurar el monopoli de la seua naviliera, en perjudici de Flebasa. Després d'una guerra comercial entre Trasmapi i Flebasa (que reduïren el preu del bitllet de 3.200 a 400 pessetes), els dos grups empresarials es fusionaren en un consorci, fa dos anys, i ara en tenen conjun-

De la Banca Abel Matutes al Banc San Paolo

JOAN LLUÍS FERRER

El Banc San Paolo, hereu de l'antiga Banca Abel Matutes. Ara és propietat de la CAM

Tots els pobles d'Eivissa, per petits que siguin, tenen una sucursal de la Banca Abel Matutes..., o tenien, perquè aquests rètols s'han canviat pels de Banc San Paolo, l'entitat italiana que a partir del 1990 va començar a adquirir "Ca n'Abel", com popularment s'anomenava el banc de Matutes. Així, el capital social de l'entitat va passar dels 3.200 milions als 5.000 milions i els italians encara augmentaren el seu valor en comprar també el Banc Català de Crèdit i convertir les seves oficines en San Paolo. Ara, el Banc San Paolo és ja propietat de la Caixa d'Estalvis del Mediterrani (CAM), que va comprar per 14.000 milions de pessetes la participació dels italians —un 93,7%— i, posteriorment, el 6,3% que encara conservava la família Matutes. Les 110 oficines que aquesta entitat financera té a l'estat, principalment a Catalunya i les Illes, serviràn a la CAM per introduir-se en totes dues comunitats.

L'imperi de Matutes inclou granges i bugaderies

Hotels propietat de la família Matutes. Estan situats a la platja d'Eivissa de Bossa.

VICENT MARI

tament el monopoli, amb preus una altra vegada elevats.

La pau només afecta els vaixells d'alta velocitat entre Eivissa i Formentera però la guerra continua en altres fronts. Matutes és també propietari de Pitra, la naviliera que també competeix amb Flebasa pel transport entre Eivissa i la península.

la. Recentment, aquesta línia també ha estat d'actualitat: la Marina Mercant ha prohibit que un dels bucs de Flebasa surti del port de Dénia i aquesta empresa ha denunciat Marina Mercant d'afavorir Pitra i Trasmediterrànea.

Una granja de 300 vaques que comercialitza llet fresca i format-

ge, bugaderies industrials per als seus hotels i hivernacles on es cultiven verdures per als turistes són algunes altres de les activitats "menors" que també tenen les empreses Matutes. La seua obsessió ha estat sempre de controlar tot el cicle turístic, per no dependre de ningú.

Els negocis del ministre s'estenen també a la província de Cadis, on té una piscifactoria, Cupimar, que ha estat notícia als mitjans de comunicació andalusos per les ajudes públiques que ha rebut de diverses institucions quan governaven els socialistes. El seu amic Txiki Benegas i ell han arribat a visitar junts la piscifactoria, i això va incomodar notablement els socialistes illencs. Benegas i Matutes mantenen des de fa anys una molt bona amistat.

Aquesta trama d'empreses i d'interessos econòmics, en què intervenen germans, cosins i tot de familiars en xarxes empresarials paral·leles, va acompanyada d'un poder polític inqüestionable.

La figura de Matutes en la política pititusa va ser determinant durant la transició. Ell era la garantia que Eivissa no se n'aniria cap a l'esquerra. El seu carisma, la seua capacitat organitzativa i l'actitud majoritàriament conservadora de la població varen fer que Matutes i el seu partit triomfessin elecció rere elecció. La seua figura encara causa admiració en el món rural i n'Abel és considerat una personalitat protectora dels seus interessos, davant el "perill comunista" que Matutes es va encarregar d'escampar entre la pagesia durant la transició. Només la diversificació de la població eivissenca, amb més forasters i estrangers, i una certa obertura de la població local, pot fer variar aquesta situació.

I després d'anys de fructífera feina a la Comissió Europea, Matutes va convertir-se en el primer candidat del PP que va derrotar el PSOE en unes eleccions d'abast estatal. Varen ser els comicis europeus del 1994. D'aquí a ser nomenat ministre d'Afers Estrangers només hi havia una passa.

Joan Lluís Ferrer

fundació
BANCAJA

**Del 25 al 31
de maig**

AGENDA

25 Dilluns Presentació llibre

"Los nuevos valores de los valencianos".

Manuel García Ferrando. Antonio Ariño Villarroja.

Francisco Pérez. Joaquín García Roca.

José Mª Pelró. José Mª Jordán Galduf.

Sala de Conferències, (4a planta), a les 19'30 hores.

26 Dimarts Mediambientals

Cicle: Política, Globaldad y Medio Ambiente.

"El manuscrito de la tierra".

Manuel Rivas. Escriptor.

Sala Sorolla a les 19'30 hores.

27 Dimecres Conferència

Cicle: Filosofia per a profans.

"La guerra según Simone Weil" (2a sessió).

Matte Larrauri. Filòsof.

Sala Sorolla a les 19'30 hores.

Exposicions

"9 gravadors interpreten Ausiàs March".

Fins al 31 de maig.

Sala d'Exposicions (1a planta).

"Jean Fautrier. La figuración liberada".

En el centenari del seu naixement.

Fins al 31 de maig.

Sala d'Exposicions.

CENTRE CULTURAL

Plaça de Tetuán, 23. Tel. 96 307 66 64. València

www.bancaja.es

El passat dia 21 de maig es va celebrar la Junta General Ordinària d'Accionistes de Gas Natural SDG, S.A., corresponent a l'exercici de 1997. El president del Consell d'Administració, **Antoni Brufau**, i el Conseller Delegat, **Guzmán Solana**, van presentar els resultats obtinguts i les activitats més rellevants de l'exercici. També van avançar les principals línies estratègiques que marcaran l'actuació del Grup Gas Natural en els propers anys.

Junta General de Gas Natural SDG

Creixement, Qualitat i Rendibilitat

"L'estratègia del Grup Gas Natural es configura sobre tres vectors bàsics: Qualitat, Creixement i Rendibilitat. El seu nucli potenciador i integrador és el servei al client, i amb aquest nord inexcusable s'ha concebut un Pla de Qualitat, els objectius del qual estan adreçats a garantir una òptima qualitat del servei i la màxima eficiència en els processos interns de gestió. Aquestes millores les traslladarem a un increment de la rendibilitat i a la contínua creació de valor per als nostres accionistes".

Expansió internacional

"El Grup Gas Natural ha donat un fort i notable impuls en la seva expansió internacional a l'Amèrica Llatina. El potencial de creixement i expansió de les noves distribuïdores i concessions al Brasil, Colòmbia i Mèxic, junt a les ja existents en aquest país i a l'Argentina, permet de preveure que, a mig termini, el nombre de clients del Grup situats fora d'Espanya sigui pràcticament la meitat del total, amb una significativa aportació als resultats".

Esforç inversor, per créixer també a Espanya

"El Grup va reforçar i ampliar la infraestructura d'emmagatzematge, transport i distribució, així com la diversificació de les fonts de proveïment, per tal de garantir, en tot moment, la qualitat i seguretat del subministrament. L'important esforç inversor del Grup ha fet arribar el servei del gas natural a totes les Comunitats Autònomes peninsulars espanyoles, mitjançant un dels sistemes gasistes més eficients d'Europa".

Liberalització del sector gasista

"El Grup Gas Natural ha recolzat des del primer moment el procés de liberalització del sector a Espanya, ja que sens dubte permetrà millorar la competitivitat de la indústria gasista, en benefici de tots els ciutadans i empreses, estimularà la nostra pròpia eficiència i farà evidents els avantatges competitius del Grup Gas Natural davant dels seus competidors".

"La liberalització, més ràpida en els seus ritmes i graus d'obertura que a la resta de l'Europa continental, haurà de ser compatible amb el desenvolupament homogeni i coherent del sector. No oblidem que Espanya és, darrera del Regne Unit, el primer país europeu que està liberalitzant per complet el seu mercat de gas natural, malgrat que en el nostre país hi està menys desenvolupat, tant en infraestructures com en consum, i que la nostra dependència de les importacions és molt més gran".

Fundació Catalana de Gas

"Durant l'any 1997, la Fundació Catalana de Gas ha continuat duent a terme les seves activitats i potenciant noves iniciatives, encaminades tant a establir vincles amb la societat civil -sobretot als països del Magrib i de l'Amèrica Llatina en els que el Grup Gas Natural desenvolupa les seves activitats-, com a promoure un procés intern de formació professional i humana de les persones que integren el Grup".

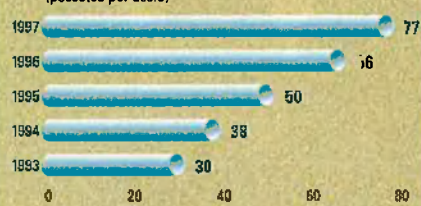
Xifra neta de negoci

(milers de milions de pessetes)

Dividend *

(pessetes per acció)

* Dades ajustades a causa del desdoblament realitzat en 1997.

gasNatural

"Les 35 hores seran el gran debat polític"

El parlament francès ha aprovat fa pocs dies la llei de les 35 hores de treball, que s'aplicarà a partir de l'any 2000. A Catalunya, govern autonòmic, patronal i sindicats han signat un pacte per l'ocupació. El conseller de Treball, Ignasi Farreres, parla de tot això.

JORDI PLAY

"La proposta de les 35 hores serà una de les banderes importants del Partit Socialista en les properes eleccions generals."

Europa, els governs europeus, s'han començat a prendre seriosament el problema de l'ocupació, sobretot tot a partir de la victòria electoral de Lionel Jospin a França, ara fa un any. Però a Catalunya ja feia temps que es negociava...

—És veritat, és veritat, però també és veritat que se'n parla més des que Jospin ha guanyat... Jospin guanya contra pronòstic. Ell es pensava que no guanyaria, i va fer un programa maximalista. Però va guanyar i ara l'ha de complir. El primer que fa és forçar la Unió Europea a fer una cimera extraordinària a Luxemburg per tractar de l'ocupació —per poder tirar endavant les mesures necessàries a nivell europeu— a canvi de comprometre's a ratificar l'euro.

—Aquesta cimera també va significar un abans i un després...

—Fins ara, els governs han estat molt gelosos amb les qüestions laborals. Però en aquest moment, entre el govern francès, que llança les seves propostes de la jornada laboral de 35 hores, amb tota la reacció social que genera, i la cimera de Luxemburg, que arriba a unes consideracions globals (una sèrie de recomanacions, uns 60 o 70 punts, alguns són més espectaculars i altres menys)... doncs tot plegat fa que el problema de l'ocupació passi a primera línia.

—Des d'aquí sempre s'ha seguit molt el que passa a França en qüestions laborals...

—Sempre, el que passa a França en el terreny laboral ha marcat molt la pauta dels sindicats espanyols i per tant el debat social i moltes de les actuacions en política laboral del govern socialista eren inspirades en les del govern francès. Però molts temes, aquí, a Catalunya, ja es consideraven fa temps.

—Què passarà amb les 35 hores?

—Aquí vivim la pressió, l'impacte del model francès... perquè inicialment els sindicats espanyols no es plantejaven com a prioritari les 35 hores, però a poc a poc l'han anat assumint com a objectiu estel·lar. Per tant, la proposta de les 35 hores serà el gran debat polític, una de les banderes importants del Partit Socialista en les properes eleccions generals. L'Almunia ja se n'ha mostrat partidari, tot i que va dir que no s'havia d'imposar per llei, sinó per pacte. Aquesta mateixa tesi és la que molts hem defensat des del primer

moment, i és la dels sindicats italians...

—El 13 de maig es va signar el Pacte per l'Ocupació a Catalunya entre els sindicats i les patronals majoritàries i el govern de la Generalitat. Què representa?

—Després de la signatura del pacte, Pepe Álvarez, el secretari general d'UGT, el va definir com un pacte històric i molt important. I va afegir que era el pacte més important que havia signat des que és el màxim responsable del sindicat. En Cosculluela, secretari general de Comissions Obreres, va subscriure les paraules d'Álvarez. Jo hi afegixo que en els deu anys que sóc conseller de Treball, aquest és el pacte més important que ha tancat la Conselleria de Treball amb els agents socials. També he de dir que ha estat el més difícil.

Es molt positiu perquè l'acord té gruix, quantitatiu i qualitatiu, això ho vull destacar, ja que es creen nous organismes de participació social per gestionar i orientar les mesures que s'aplicaran Catalunya. Es creen organismes on intervenen els municipis. També es crearà el Consell General de la Formació Professional, que és un organisme que articularà la formació professional, la reglada —aquella que es fa amb alumnes en edat escolar—, la contínua i l'ocupacional. Tot això suposa un model que perdura, no només unes quantitats concretes d'inversió. És un model qualitatiu.

Es un model en què participaran també les patronals i sindicats locals, els ajuntaments, si és en l'àmbit local; el consell comarcal, si és en un àmbit més ampli... Per primera vegada a Catalunya els consells comarcals tindran un joc institucional en l'orientació de les mesures polítiques actives...

—Una de les crítiques al pacte que han fet alguns sindicats més petits, també la UGT, és que no s'ha fixat cap taxa que marqui uns objectius de creació d'ocupació?

—Crec que és un argument per posar pals a les rodes del pacte. Ja s'ho faran. Si diuen que no quantifica els objectius de creació d'ocupació —és a dir, com allò que va fer el senyor Felipe González l'any 82, amb els 800.000 llocs de treball—, doncs no, no ho diu. Penso que un govern seriós, i un pacte seriós, no pot quantificar els llocs de treball que crearà, perquè no ho podem saber pas. Com et pots comprometre seriosament davant dels ciutadans, si no els vols aixecar la camisa? O sigui, jo puc, com a administració, dir: faré cur-

"En els deu anys que sóc conseller de Treball, aquest pacte [el Pacte per l'Ocupació] és el més important que ha tancat la conselleria amb els agents socials. També he de dir que ha estat el més difícil."

sos per a 200.000 aturats, posaré un tutelatge per a aturats joves que hagin passat més de dotze mesos a l'atur, o més de sis mesos els adults, etc. Jo puc crear les condicions propícies perquè és creïn els llocs de treball, però no em puc comprometre a dir que d'això en sortiran tants milers de llocs de treball.

—Les veus crítiques amb el pacte diuen que la inversió prevista pel primer any del pacte és, de fet, una redistribució de la ja prevista, i que els diners destinats a la formació, com que estan finançats en gran part per fons de la Unió Europea, s'aniran reduint, ja que les prioritats inversores de la UE es desviaran cap als països de l'Europa de l'Est i els nous països que han d'entrar a la Unió. Els propers pressupostos tindran en compte aquesta reducció dels fons europeus?

—El pacte és per tres anys. Nosaltres ens hem compromès a assignar determinades quantitats per a línies d'actuació concretes. Per al 1998 ja hem posat partides que figuren en els pressupostos aprovats en el Parlament de Catalunya el mes de novembre-desembre de l'any passat. Per tant, aquest any està clar. Però en aquest pacte que hem fet ens comprometem a aportar unes quanties també per als anys 1999 i 2000.

Però vam ser previsors abans. Amb la perspectiva de les negociacions que teníem en marxa —i això ho vull agrair al conseller Mas— vaig fer posar una clàusula en els pressupostos en què s'autoritzava l'Institut Català de Finances a endeutar-se en 25.000 milions per a finançar inversions per a les empreses que gene-

ressin llocs de treball, condicionat a si es produïa un pacte per a l'ocupació.

—La patronal Foment del Treball no va signar el preàmbul del pacte, que diu que el creixement econòmic no és suficient per a crear ocupació. Això pot provocar una desmotivació dels empresaris a l'hora d'aplicar el pacte?

—Segur que no, perquè un pacte... això és com una llei, hi ha una exposició de motius i hi ha una part normativa. La part executiva, la part creativa, són els acords concrets que es prenen. L'altra és la filosofia inspiradora. Les exposicions de motius són normalment un lloc on poden trobar-se menys les parts que tenen unes posicions ideològiques diferents davant de les diferències ideològiques.

—Això de Foment és una posició estètica, més que no pas real?

—Exacte, és més estètica. La qüestió més important és la consciència de la necessitat de prendre unes mesures... Allò important és l'acord al qual s'arriba.

—*Un altre dels punts criticats és que no s'hagi acordat la reducció del temps de treball. En el pacte hi ha una mena d'acord perquè sindicats i patronal en parlin...*

—Exacte, que durant un mes en parlin i intentin posar-se d'acord...

—... i al cap d'un mes, vostè què farà?

—Jo, d'aquí a un mes el que faré és escoltar si s'han posat d'acord. I si s'han posat d'acord els diré "sou molt macos" i si no s'han posat d'acord els diré també "sou macos, però no us heu posat d'acord". Llavors em comprometo a convocar una reunió del Consell de Treball de Catalunya en la qual hi seran presents els sindicats, la patronal i l'administració catalana, i em

comprometo que en aquesta reunió posarem damunt la taula un projecte de decret —perquè ho considerarem conjuntament—, un projecte de llei redactat per nosaltres, ja que "vosaltres, en un principi, no us heu posat d'acord". Jo, abans de fer el projecte de llei, com a conseller, lògicament hauré escoltat una part i l'altra i llavors presentaré un esborrany i el sotmetré a la seva consideració.

—*Veu sindicats i patronal capaçes de posar-se d'acord abans de convocar el Consell de Treball?*

—Jo haig de donar un marge de confiança perquè arribin a un acord, però penso que en aquest moment serà difícil, perquè fa temps ja van estar a punt de tancar-lo i al final no van posar-se d'acord.

—*No li sembla que el govern espanyol es va equivocar inicialment quan va treure importància a la cimera de Luxemburg...?*

—Jo crec que després de la cimera va vendre malament el que havia aconseguit a Luxemburg. Ho va explicar molt malament i, d'entrada, va donar la imatge que estava en contra de compromisos per lluitar contra l'atur. A Luxemburg, van prendre l'acord de dir: escolti, entre molts altres acords, els governs de quinze països, es comprometen a fer abans de cinc anys, o com a màxim als cinc anys, alguna acció d'inserció. Inserció vol dir alguna acció per aconseguir la inserció en el mercat de treball d'un 20% dels aturats de llarga durada. En el cas espanyol, el compromís és d'arribar a fer una acció sobre un milió de persones. El 20% d'un milió de persones és enormement superior al 20% de 14.000 persones, que són els aturats de llarga durada d'Holanda. El govern espanyol volia aconseguir que aquesta norma, per als països que tenen una elevada taxa d'atur, pogués durar més de cinc anys, sense precisar quants. Més temps, sis o set anys. El govern espanyol

ho va vendre, més que com un èxit, com un reconeixement d'una realitat: alguns ho tenim molt més difícil que uns altres.

Per això, després van corregir-ho ràpidament i el govern espanyol va fer el Plan Nacional de Empleo i diu que a Brussel·les els han felicitat com el segon millor pla, després del francès. Hem de posar més accent en les mesures actives, o sigui, en comptes de posar únicament l'esforç de lluita contra l'atur donant uns diners als aturats perquè puguin sobreviure, perquè això no els garanteix trobar una feina. Això són les mesures passives. Hem de passar a una altra actitud, hem de donar prelació a les mesures actives, gastar-nos més diners per fer formació, per fer orientació, per fer escoles-taller... I això és la política que ha definit pels propers anys la Unió Europea i tots els països que hi figuren.

"La moderació salarial és una de les demostracions més evidents de solidaritat dels treballadors que tenen feina amb els que no en tenen. Qui té la sort de tenir feina, amb un increment salarial controlat, farà que es puguin crear més llocs de treball."

—*I les caixes, se sumaran al pacte per l'ocupació donant crèdits a les empreses?*

—Una cosa són les caixes a Catalunya i una altra les caixes a Espanya. Sé que el Ministeri de Treball ha invitat la confederació espanyola de caixes d'estalvi a generar també línies de crèdit per fomentar l'ocupació. No sé quina serà la resposta de les caixes d'estalvi en general d'Espanya. A Catalunya, nosaltres hem posat a la disposició de les empreses 27.500 milions de pessetes de l'Institut Català de Finances i 2.500 milions de l'Institut de Crèdit Agrari, i a veure si les caixes d'estalvi i/o la banca privada hi posen uns quants milers de milions més. Per tant, en tot cas la meua esperança és que ajudin i s'associïn al pacte per l'ocupació signat a Catalunya, que serà una forma indirecta també que el que es faci a Catalunya se sumará a tot el que es faci a tot Espanya.

—*Tampoc no s'ha demanat a les caixes que facin res de diferent del que ja fan... Potser només una mica més de dinamisme, no?*

—Exacte. A les caixes crec que no se'ls ha de demanar que assumeixin riscos fora dels que poden assumir aquestes institucions. Han d'assumir riscos raonables, no riscos desproporcionats o no recomanables.

—*En alguna ocasió s'ha comentat que si l'atur continua baixant a aquest ritme, d'aquí uns anys Catalunya aconseguirà un nivell europeu. Fins i tot Aznar va dir: "en tres años el paro dejará de ser un problema". No és una mica aventurat dir això?*

—Jo sóc menys, menys aventurat que l'Aznar. Perquè jo faig previsions més a curt termini i més moderades i, fins ara, es van complint. Vaig anunciar que l'atur baixaria a Catalunya per sota del 10% i, fins i tot, vam arribar a estar per sota del 9%. Ara estem a punt de baixar per sota del 8% i això més o menys ho

he anat anunciant. Si haig de fer algun pronòstic, crec que a finals d'agost haurem baixat per sota del 7,5%. Ara ell diu que en tres o quatre anys l'atur ja no serà problema. Crec que és agosarat.

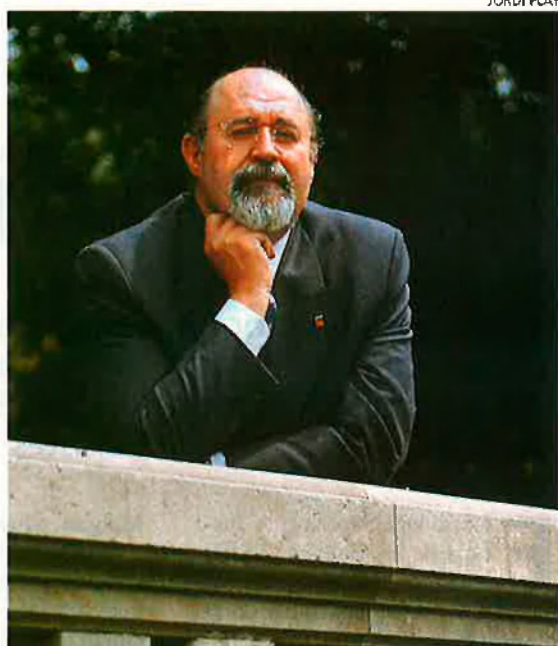
—Un altre tema que darrerament ha estat objecte de polèmica és el de les ETT, les empreses de treball temporal, per la diferència de sous entre els treballadors contractats per les ETT i les empreses contractants. Està prevista alguna mesura per resoldre-ho?

—S'ha firmat un conveni col·lectiu de les ETT, a Catalunya, que estableix, entre d'altres coses, unes millores en relació amb l'estatal, ja que inclou un compromís de les parts signants per iniciar converses per aconseguir que el sou del treballador col·locat per una ETT sigui el mateix que el de l'empresa a la qual va cedit. Per tant, crec que aquest punt deixarà de ser conflictiu. Les ETT no hauran de ser vistes com instruments d'explotació, perquè no serviran per cedir treballadors més barats, sinó per cobrir vacants temporals. Són empreses de treball temporal, no empreses de treball més barat.

—Amb el traspàs de les oficines de l'INEM, s'ha parlat de certa descoordinació entre aquestes oficines i les del Servei Català de Col·locació...

—Sí. Nosaltres vam heretar unes oficines, les de l'INEM, amb un sistema de treballar que no podíem interrompre, ja que l'únic que havia canviat era el titular, del govern espanyol passaven a la Generalitat. Però al mateix temps, érem titulars d'un servei, que havíem creat anteriorment a la cessió de l'INEM, el Servei Català de Col·locació, amb un funcionament molt eficient i amb sistema informàtic diferent del que heretàvem. Per tant, l'objectiu era integrar els dos sistemes sense perdre pistó en cap dels dos. El Servei Català de Col·locació oferta prop de 100.000 llocs de treball anuals. I la meua obligació amb els aturats de Catalunya és oferir-los també aquests llocs i no únicament les 20.000 ofertes de treball anuals tramitades per les oficines de l'INEM.

—Com a conseller, com justificaria als treballadors d'una empresa la contenció salarial, en un

"Si haig de fer algun pronòstic, crec que a final d'agost la taxa d'atur haurà baixat per sota del 7,5%."

moment que els beneficis empresarials són de prop del 20%?

—La contenció salarial ens ve imposada, cada cop més, pel fet de no voler perdre pistonada ni llocs de treball. Estem en un món que és cada cop més global i la competència serà cada vegada més transparent. I dins d'aquesta competència hi entren els costos salarials. Al treballador li interessa conservar, i si pot millorar, la seva capacitat adquisitiva. Així, quan la inflació és molt menor, els preus pugen menys.

A part, la moderació salarial és una de les demostracions de solidaritat més evidents, no de boca solament sinó real, dels treballadors que tenen feina amb aquells que no en tenen. El treballador que té la sort de tenir feina, amb uns increments salarials controlats, farà que es puguin crear més llocs de treball per aquells que tenen la desgràcia de no tenir-ne.

Jordi Fortuny / Enric Rimbau

CONCENTRACIÓ

dimarts 26 de maig, a les 11 del matí, davant del Palau de la Generalitat. València

- Per les modificacions pressupostàries adequades per assegurar l'aplicació, en el curs 1998/99, del decret que articula els Programes Formatius i estableix el currículum.
- Per garantir el dret a una Formació Bàsica amb Qualitat: des de l'alfabetització fins el Graduat de Secundària.
- Per la constitució del Conveni General Multilateral, la creació dels Plans i Consells Territorials així com la potenciació de la participació i de l'associacionisme.
- Pel desplegament de tots els Programes Formatius, la millora de les condicions i qualitat de la FPA i l'increment dels recursos fins arribar a l'1% del Producte Interior Brut.

mEsA dEIS AgEnT's SoCiaLS per la Formació de Persones Adultes del País Valencià

Recolzen:

PSPV-PSOE, EUPV, NE, BNV, Els Verds, Conf. de CC.OO-PV, STEPV-iv, CGT, UNIO de Llaureadors, FETE-UGT, FOREM, COVA/CAVE, FEV-Escola Valenciana, FMRPs, Unió d'Escriptors PV, PLATAFORMA RURAL, ENTREPOBLES, PAU I SOLIDARITAT, INTERMÓN, VMC, CVX, PLATAFORMA UNITÀRIA PER L'ENSENYAMENT PÚBLIC.

La justícia empara la normalització

El Tribunal Superior de Justícia de les Illes ha desestimat el recurs anticatalanista contra el Decret de Mínims d'ensenyament en català, i rectifica una sentència seva del 96. L'OCB se n'ha congratulat, el govern calla i els anticatalanistes treuen fum pels queixals.

El Tribunal Superior de Justícia de les Balears (TSJB) ha desmuntat amb tota rotunditat les argumentacions de la plataforma anticatalanista, anomenada de les Llengües Balears (en realitat, s'escriuen el nom així: "Plataforma de Sas Llangos Balears") que havia impugnat davant el TSJB el Decret de Mínims de l'Ensenyament en Català, que el govern balear, presidit per Jaume Matas, havia aprovat l'estiu passat.

A la dreta, Antoni Mir, president de l'Obra Cultural Balear. La sentència recull l'argumentació de l'Obra en matèria de normalització, i així rectifica una altra sentència del mateix tribunal de fa dos anys contra un recurs de l'OCB.

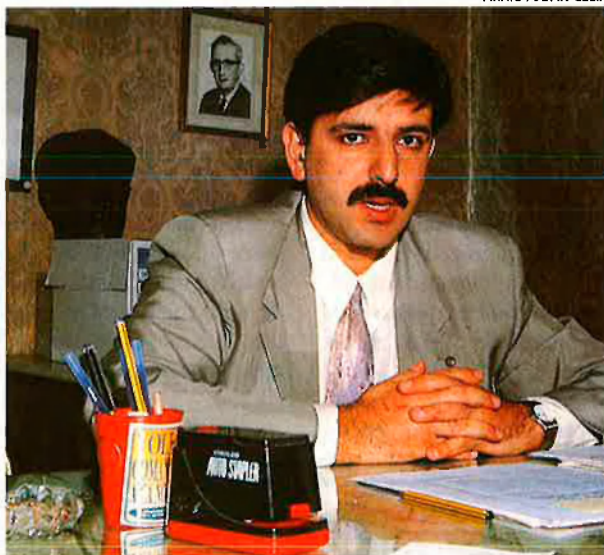
En síntesi, el decret, reclamat per sectors d'ensenyants i d'àmbits culturals defensors de la normalització, preveu un termini de quatre anys perquè l'ensenyament es faci com a mínim en un 50% en català. Tot i ser aprovat de fa quasi un any, cal encara que el govern Matas, a proposta del conseller d'Educació, Manuel Ferrer, n'aprovi el conjunt de disposicions que l'han de desenvolupar. Aquest paquet complementari no és anecdòtic, sinó la peça clau per a saber quina concreció tindrà l'aplicació. Els sectors nacionalistes temen que l'aplicació concreta no ofereixi qualche escapadòria a molts centres que no tenen gaire interès en la normalització, especialment els que ja s'hi han mostrat més rebeccs, com alguns de privats.

Malgrat aquestes temences, el que és indubtable és que el Decret de Mínims representa a les Illes un avenç substancial en política de normalització lingüística, perquè, si més no, canvia de forma radical la concepció de la norma anterior, l'anomenada Ordre Rotger. Aquesta ordre, aprovada l'estiu

ral, assumint bàsicament la doble xarxa d'ensenyament que a la pràctica imposava l'Ordre Rotger.

Després de les mobilitzacions de l'OCB i de les diades en favor de la llengua convocades el 1995, 1996 i 1997 (cal recordar que les mobilitzacions començaren, precisament, contra l'Ordre Rotger), el

ARXIU / JOAN CELIÀ

govern balear aprovà el Decret de Mínims, si bé des de l'executiu sempre han negat que hi hagués hagut cap relació de causa-efecte. Tant se val, el fet és que el decret és objectivament molt diferent de l'Ordre Rotger.

Si aquesta ordre fou recorreguda per l'OCB, el Decret de Mínims tingué l'oposició radical dels anticatalanistes, que la portaren al TSJB. Dos anys després de la sentència desestimatòria contra l'Ordre Rotger, ara el TSJB assumeix les tes-

del 1994 per qui aleshores era conseller de Cultura i Educació, Bartomeu Rotger, no fixava quantes àrees s'havien de fer en català ni el temps amb què s'hi havia d'arribar, de manera que en deixava als centres tota la responsabilitat.

L'Ordre Rotger va ser recorreguda davant el TSJB per l'OCB i sis entitats més: els sindicats CC OO, UGT i STEI, associacions de pares i grups vinculats a la pedagogia. El Tribunal desestimà, el 1996, el recurs de l'entitat cultu-

sis de l'OCB per deixar sense raó els anticatalanistes. De fet, desestima tots els punts del recurs dels ultres en el que és el bessó de la sentència: la rectificació de la seva pròpia sentència de fa dos anys. I diu concretament: "...en la sentència de 28 de juny de 1996 s'havia assenyalat (...) que s'optava pel model de separació lingüística. Tanmateix aquesta conclusió ha de ser rectificada, atès que el model lingüístic elegit pel legislador a les Illes Balears va ser real-

ment l'anomenat de conjunció lingüística o bilingüisme integral". És a dir, canvi complet. Passen de dir que era correcte l'Ordre Rotger, encara que creàs a la pràctica una doble xarxa educativa, en castellà l'una i en català l'altra, a assumir que, com deia l'OCB, hi ha d'haver una única xarxa en què tots els al·lots han de ser educats en el bilingüisme. Per a això cal assegurar, naturalment, el coneixement del català. Més encara, el TSJB trinxava els arguments dels anticatalanistes quan assegurava que, de la constitució, no se'n deriva cap dret dels pares a triar "exclusivament" l'ensenyament en castellà allà on hi hagi dues llengües oficials, o quan atorga al català la condició de llengua de preferència per corregir el desequilibri històric que ha sofert, precisament, diu, per evitar-ne la marginació social. És a dir, implícitament reconeix el concepte de llengua pròpia i dóna empara legal a l'administració per si vol fer efectiva una política lingüística que afavoresqui el català. Per si això no bastava, presenta el model català com una referència validada constitucionalment.

Finalment, no sols lleva la raó als recurrents, ans els condemna a pagar les costes del judici.

Aspecte polític. Políticament, aquesta sentència té una enorme transcendència perquè, encara que els anticatalanistes hagin dit que recorreran al Suprem, la solidesa de l'argumentació, destacada per alguns juristes —a més de tenir el suport del Consell Consultiu de les Illes Balears—, fa molt improbable que puguin guanyar. Per tant, el govern balear resta emparat legalment per tirar endavant, si vol, una política lingüística efectiva en els àmbits docent i social.

Però és clar que és una decisió política, anar més enllà del Decret de Mínims. Per entendre la situació tan enrevessada que viuen les Balears en l'aspecte lingüístic, valgui com a exemple el que passa entre el govern, l'OCB i els anticatalanistes. D'una banda el govern balear està enfrontat a l'OCB

ARXIU / EFE

Manuel Ferrer, conseller d'Educació i Cultura del Govern balear, que ha vist que el decret de mínims de la seva Conselleria obtenia l'empara legal. Ara no tindrà cap impediment per a portar-lo a la pràctica.

per la política lingüística general. L'entitat cultural dóna suport al Decret de Mínims del govern i es congratula de la sentència del TSJB. Curiosament, en canvi, el govern no en fa cap valoració pública. D'un altra banda, l'executiu de Jaume Matas no envia ningú oficialment als actes en favor de la

llengua que convoca l'OCB, però sí als actes anticatalanistes de la Plataforma de "Sas Llengos", que és la que ha recorregut el Decret de Mínims.

Una situació com a mínim paradoxal. Però així són les coses.

Miquel Payeras

L'Ajuntament de Lleida convoca el

3r Premi de poesia Màrius Torres

Dotació:

**Obra guanyadora: 750.000 ptes.
i posterior publicació a Edicions 62
Obra finalista: 250.000 ptes.
i posterior publicació
a Pagès Editors**

**Els interessats a tenir un exemplar de les bases poden adreçar-se a la Regidoria de Cultura:
Carrer Major, 31. Edifici Casino Principal, 25007 Lleida,
telèfon: 973 70 03 94,
fax: 973 22 22 88**

LA PAERIA

Ajuntament de Lleida

Elx ja compta amb un Casal Jaume I

El propassat 15 de maig Elx inaugurava el seu casal Jaume I amb l'assistència de personalitats rellevants de la societat il·licitana. Pocs dies abans ho feia també la ciutat de Vila-real.

Imatge de la inauguració del casal Jaume I a la ciutat d'Elx.

A l'acte, van assistir importants personalitats de la capital del Baix Vinalopó.

El propassat 15 de maig, a les vuit i mitja de la vesprada, a les portes del Casal Jaume I d'Elx situat al número 2 del carrer de Sant Jordi, no cabia ni un cap d'agulla. Més de 500 persones, entre les quals es comptava el bo i millor de la societat civil d'aquella ciutat del sud del País Valencià, no van voler perdre's l'obertura del Casal, un majestuós edifici modernista molt a prop de l'emblemàtica Porta Oriola.

En l'acte inaugural van parlar el tinent d'alcalde de la ciutat i regidor de cultura, Antoni Amorós (PSPV), i la directora de l'Institut d'Estudis Comarcals del Baix Vinalopó, Maite Coves. Així mateix també van pendre la paraula, l'editor Eliseu Climent, Jordi Bayà, d'Acció Cultural del País Valencià a Alacant, i Joan Carles Martí i Casanova, president de la dinàmica Associació Cívica per la Normalització del Valencià, "El Tempir".

Entre els assistents a l'acte hi ha gué també membres d'Esquerra Unida: Àngels Candela, regidora de turisme, Oscar Morales, regidor de joventut, i el diputat autonòmic Pasqual Mollà, a més dels representants sindicals, Emili Domènech (UGT) i Pascual Pascual (CCOO). Els pintors elxans Andreu Castillejos i Sixte Marco, i l'arxiver de la Basílica de Santa Maria d'Elx Joan Castano, entre molts d'altres. La colla de Dolçainers i Tabaleters d'Elx, formada per quasi una trentena de persones, va amenitzar la inauguració.

D'altra banda, el Casal d'Elx té previst aquest dia 29 fer una xarada-debat sobre el Consell Valencià de Cultura (CVC) en la qual in-

JULIA PLANELLES

tervindrà Vicent Álvarez, membre del Consell i assessor jurídic de la Universitat de València, a és d'alguns membres de l'equip que ha redactat l'informe de la Fundació Ausiàs March enviat al CVC per a l'elaboració del dictamen sobre la llengua.

Vila-real també va d'estrena.

Uns dies abans, concretament el dia 8, la ciutat castellonenca de Vila-real va estrenar també en plenes festes de Sant Pasqual el seu Casal Jaume I. A l'acte assistiren unes 200 persones. El prestigiós advocat i històric membre d'Acció Cultural del País Valencià a Castelló Arcadi García Sanz va ser l'encarregat d'obrir protocol·lariament les portes del Casal vila-realenc. Hi prengueren la paraula Álvaro Escorigüela, en representació d'Esquerra Unida, Maria Gràcia Moles, del Bloc Nacionalista Valencià, i Santiago Vilanova, en nom de la gestora del nou Casal.

En l'acte també foren presents el regidor de cultura del Partit Popular, Josep Amposta, i la portaveu del PSPV al consistori de Vila-real, Ana Soler. El grup de danses El Raval va aportar la nota lúdica d'aquest acte.

El Casal de Vila-real inaugura dimarts, dia 26 de maig, una exposició de pintures de Roman que estarà oberta fins al dia 7 de juny. D'altra banda, dimecres, dia 27 de maig, Olga Carbó, del Servei Pedagògic de la Universitat Jaume I pronunciarà una conferència sobre les proves de selectivitat. Serà també aquesta setmana, concretament dijous, dia 28, quan els socis del Casal vila-realenc celebraran la seua assemblea general i triaran la junta directiva.

Molt aviat el Bloc Jaume I obrirà casals a Xàtiva, Gandia, Ontinyent, Alcoi, Xàbia, Pedreguer i Monòver.

F. Viadel

textos de 're-forma'

El mes de juny és l'època en què totes les editorials trauen al carrer els seus llibres de text per al curs 98/99. En EL TEMPS hem volgut presentar aquestes novetats i plantejar certes qüestions polèmiques referents a l'ensenyament i als llibres de text.

A fi de retre-li un homenatge per la seua llarga carrera pedagògica hem entrevistat **Joan Triadú**, que ens comenta l'evolució dels materials didàctics.

especial

llibres de text

Carteres reblertes de llibres

La directora de la publicació 'Escola catalana', Carme Alcoverro, defineix la situació actual del llibre de text i proposa els punts en els quals s'haurà d'incidir per canviar no solament el material didàctic sinó també els hàbits dels seus consumidors.

Sabem que amb la generalització de la reforma de l'ensenyament s'ha anat consolidant el que es temia: les carteres de nens i nenes van més plenes de llibres que mai. A més, la despesa familiar ha augmentat considerablement. Tractarem d'esbrinar-ne el perquè.

En primer lloc explicaré la funció del llibre de text per entendre'n la generalització de l'ús. El llibre de text ens diu allò que s'ha d'ensenyar: concreta els continguts mínims prescrits administrativament, els dosifica d'acord amb els nivells educatius i desenvolupa la tasca d'alumnes i professors. Tendeix a controlar

i a uniformar més que no pas a salvaguardar la diversitat que la reforma de l'ensenyament pretén d'acollir. I quan es fa servir com a material únic exigeix els professors de les seves obligacions didàctiques: pensar i preparar les tasques. Pel que fa als alumnes, sovint allò que els demana és que respondin a qüestions que uns altres han pensat per ells, en lloc d'animar-los a preguntar-se i a

explorar individualment o col·lectivament. De la mateixa manera que, als pares, els fa més fàcil d'avaluar el treball del mestre i el progrés dels fills (per quina lliçó va el nen), al professor, li és més còmode examinar l'alumne d'allò que sap del llibre, que no pas avaluar-ne els coneixements adquirits amb la lectura de llibres diversos, amb les sortides, els treballs de recerca, la vi-

sió de pel·lícules, o el recurs a qualsevol altre suport cultural. Determina, al meu parer, una relació entre l'alumne i el professor més aviat distanciadora.

Per aquestes raons no es pot considerar el llibre de text com una panacea. Però, mentre no es descobreixi un artefacte millor, el llibre de text continua essent, tot i les objeccions dites més amunt, l'únic material que concreta el discurs pedagògic d'una manera coherent i sistematitzada. Facilita, alhora, la tasca del professor i n'economitza temps i esforços. Aquestes qualitats fan pensar que la desaparició del llibre de text no és viable a curt termini. L'alternativa hauria d'enfocar-se

en la formació d'un professorat preparat per saber-lo triar, i adaptar, o per crear materials que el complementin, o que el substitueixin en el cas dels més innovadors.

En segon lloc comentaré per què la reforma no ha aconseguit de reduir el protagonisme del llibre de text, tal com propugnava. La reforma proposa un ensenyament diferenciat segons les característiques individuals (coneixements previs, capacitats, interessos, etc.) i segons l'entorn socioeconòmic i cultural del qual provenen els alumnes. Això demana al professorat una formació específica, saber usar els materials

i estar familiaritzat amb l'experimentació que li permeti d'elaborar propostes per a cada situació escolar, amb les adaptacions individuals necessàries.

És per aquest motiu que la reforma parla de materials: llibres, llibres de consulta, carpetes amb documents, dossiers, mitjans audiovisuals i informàtics, etc. No és una novetat. Les escoles amb tradició de renovació pedagògica han emprat habitualment unes altres vies d'aprenentatge: fitxers escolars, monografies, biblioteques de treball (BT), ús de la impremta, correspondència escolar, conferències, visites, sortides, etc. El llibre de text ha estat un material més.

Ara bé, amb la generalització de la reforma l'experimentació dels inicis s'ha estroncat. I paradoxament ha afavorit encara més el llibre de text. La reforma, d'u-

El material més innovador es ven menys, perquè demana professors més preparats per fer-lo servir.

na banda, ha escolaritzat una franja més gran de població, i d'una altra ha substituït les assignatures per molts més crèdits: cada crèdit es pot organitzar en més d'un llibre, segons la distribució de les unitats didàctiques. El resultat és que ha augmentat extraordinàriament el nombre de llibres per cap. Els llibres han variat: contenen més exercicis i propostes d'activitats i, en general, no tanta teoria, se n'ha modernitzat el llenguatge i se n'ha millorat l'embolcall. De moment, hi ha més per triar, però el material més innovador es ven menys, perquè demana professors més preparats per fer-lo servir. La renovació dels materials no implica necessàriament un canvi de rutines. Els cursos de formació desenvolupats per l'administració han acostumat el professorat al nou argot, han explicat com s'havien d'utilitzar alguns materials concrets, però no han aconseguit de tallar la relació de dependència entre el llibre de text i el professor. Segurament perquè s'ha presentat la teoria deslligada de la pràctica pedagògica.

Proposaré, en tercer lloc, alguns suggeriments que, segons el parer dels estudiosos, poden contribuir, si no a la desaparició del llibre de text, sí a reduir-ne el protagonisme en favor del maneig dels diferents mitjans de difusió cultural. Per fer-ho possible s'hauria de reconduir la pràctica educativa a actituds innovadores que trenquessin l'enquillament metodològic, lligat

gairebé sempre a la pobresa en l'ús i en la varietat de mitjans, la causa més directa del monopoli del llibre de text. Per tant, caldria incidir en:

—Formació del professorat. Una bona part dels professors no estan preparats per elaborar materials propis, ni tampoc l'organització del temps escolar ho permet. Suggeriments. Dedicar hores lectives a triar, adaptar i crear materials; animar experiències d'investigació continuadores de la tradició de renovació pedagògica, i comptar amb un espai professional que les faci possibles.

—Dotació de recursos per part de l'administració. Biblioteques de centre, i sobretot d'aula; compra col·lectiva de materials comercialitzats variats; incentivació, mitjançant les associacions de pares, de mesures per rendibilitzar la inversió: compra col·lectiva, i no individualitzada de llibres, permanència dels llibres al centre, utilització de materials no fungibles.

Només així s'alterarà la producció i la comercialització del llibre de text. El llibre es defineix, com qualsevol producte, segons el perfil del consumidor. L'única manera, doncs, de limitar-ne el consum és de canviar els costums dels professors.

Carme Alcoverro

Directora d'Escola Catalana

Treballem per la difusió del coneixement i la millora de l'educació

Telèfon d'atenció a l'educador **902 11 48 73**
Taga. Promotora Educativa

 Eumo Editorial

Eumo és l'editorial de la Universitat de Vic

C. Sagrada Família, 7. 08500 Vic

Materials curriculars en el nou sistema educatiu

Ex-director del Centre de Desenvolupament Curricular del Ministeri d'Educació i Ciència, Miguel Soler, reflexiona sobre la necessitat de reflectir la diversitat en el material educatiu.

Si haguérem de resumir en un de sol els principis de la reforma educativa, aquest seria, sens dubte el de l'atenció a la diversitat. Atendre a la diversitat vol dir posar el punt de mira en el desenvolupament de les capacitats de tot l'alumnat, de manera que el conjunt del sistema educatiu ofereix vies perquè cada alumne i cada alumna puguin desplegar al màxim totes les seues potencialitats. Però per poder oferir una resposta educativa individualitzada cal recórrer abans un llarg camí. I aquest camí és un recorregut que la LOGSE preveu. Així, la primera mesura d'atenció a la diversitat és oferir un currículum obert centrat en el desenvolupament de totes les capacitats que les persones tenim dret a desenvolupar, capacitats cognitives, per descomptat, però també les afectives, les motrius, de relació interpersonal i d'inserció i actuació social. Aquest currículum, comú per a cada autonomia, necessita ser adaptat a cada realitat educativa concreta, i per això el professorat d'un centre ha d'elaborar el seu projecte curricular, que no és més que una adaptació de l'àmbit general i comú per a una àmplia població, a la seua realitat específica.

Per la seua banda, el conjunt de la comunitat educativa té molt a dir, sobre tot les famílies, en el tipus d'educació que desitgen per als seus fills, i la LOGSE els obre un ampli espai de participació en els projectes educatius dels centres que recullen, en certa manera, les senyes d'identitat d'un centre. A partir de totes aquestes decisions, cada professor i cada equip educatiu elabora el que se'n diu programacions que concreten, per a un alumnat determinat. Tot aquest procés no té un altre objectiu que oferir un ensenyament capaç d'obtenir allò que siga millor per a cada persona. Aquest és el repte i aquesta és també la gran dificultat. I és ací on els materials curriculars cobren tota la seua importància.

Moltes vegades s'ha criticat el paper dels llibres de text com a instrument poc menys que menyspreable i reproductor d'un ensenyament transmissor, acadèmic i uniformador. És veritat que determinats llibres de text condicionen un determinat tipus d'ensenyament, i de vegades, un ensenyament clarament allunyat dels pressupòsits de la LOGSE. Això no obstant, el debat hauria de centrar-se en altres qüestions. Hauríem de parlar de materials curriculars, i no de llibres de text considerats com a propostes úniques i tanca-

ARXIU

des. Utilitzar un llibre de text que conté una proposta tancada dificulta en gran mesura que el professorat puga atendre la diversitat de l'alumnat. Es tractaria de disposar d'una gran varietat de materials curriculars susceptibles de ser utilitzats de manera oberta, adaptable a la diversitat de l'alumnat, amb activitats de reforç i d'aprofundiment, plantejant projectes de treball o seqüències d'aprenentatge que permeten i propicien diferents graus de consecució d'uns determinats coneixements a partir d'objectes compartits. A més, el nou sistema educatiu dona una gran importància a continguts procedimentals i aquest tipus de continguts, fonamentals per a la formació de l'alumnat, requereixen unes estratègies d'adquisició molt diferents a la mera memorització.

En posaré un exemple. Conèixer els efectes ambientals que pot produir un vessament tòxic requereix desenvolupar moltes competències. Díficilment un llibre de text tradicional podria oferir els instruments que un alumne necessita per fer-ho. Tampoc no es tracta de disposar de molts llibres de text diferents, sinó de canviar-ne les característiques. Per tot això, les administracions educatives haurien de dedicar un esforç major a la producció de materials i a l'elaboració d'orientacions per a les editorials que permeteren al professorat disposar de materials coherents amb el nou model del sistema educatiu.

Miguel Soler

COL·LECCIÓ LLIBRES CLAU

Els misteris de París
Edgard Allan Poe
 Núm. 20
 Pàgines: 152
 Preu: 1.400 ptes.

Versió, introducció, propostes didàctiques i glossari de Ramon Cohen.

Sota el títol *Els misteris de París* s'apleguen tres de les més famoses narracions d'Edgard Allan Poe

(1809-1849): *Els crims del carrer de la Morgue*, *El Misteri de Marie Roget* i *La carta robada*.

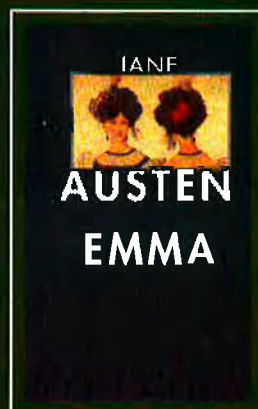

La barraca
Vicent Blasco Ibáñez
 Núm. 19
 Pàgines: 198
 Preu: 1.400 ptes.

Traducció de Miquel Duran de València. Introducció, propostes didàctiques i glossari de Joan B. Maça.

Versió catalana, d'una de les obres més representatives de Blasco

Ibáñez. Una nova edició de la versió que Miquel Duran de València va publicar l'any 1927.

Emma
Jane Austen
 Núm. 18
 Pàgines: 167
 Preu: 1.300 ptes.

Adaptació, introducció, propostes didàctiques i glossari de Josep Ferrer i Costa.

No es pot explicar en unes línies l'argument d'aquesta deliciosa novel·la perquè privariem el lector

de la gran satisfacció de descobrir com es van col·locant les peces d'aquest magistral trencaclosques.

COL·LECCIÓ CONTEXTOS

Llengua estàndard i variació lingüística
Gabriel Bibiloni
 Núm. 3
 Pàgines: 150
 Preu: 1.250 ptes.

Llengua estàndard i variació lingüística és un text adreçat a un públic ampli que ajuda a aclarir l'entrellat del fenomen de la diversitat de les llengües i els processos

històrics pels quals s'arriba a configurar aquesta diversitat.

Història social i política de la llengua catalana
F. Ruiz/ R. Sanz/ J. Solé i Camardons
 Núm. 2
 Pàgines: 238
 Preu: 1.500 ptes.

Els autors, professors de COU i secundària, han fet un llibre que s'adequa a la programació de la llengua catalana de COU. Una interpretació

rigorosa, documentada i crítica de les relacions entre llengua, societat, cultura, ideologia i poder.

Les paraules del futur
Jordi Solé i Camardons
 Núm. 1
 Pàgines: 184
 Preu: 1.150 ptes.

Pròleg: A. Muné-Jordà.

Un llibre adreçat al públic general, que cerca d'interessar tant aquelles persones que se senten atretes per la ciència ficció

com les afectades per tiques.

COL·LECCIÓ EL GRILL

Els cucs de seda
Joan F. Mira
 Núm. 49
 Pàgines: 152
 Preu: 1.350 ptes.

Introducció, propostes didàctiques i glossari de Pura Pellicer.

Els cucs de seda és la crònica del despertar a la vida d'un adolescent que, des de la seua innocència, va descobrint, en les deu

narracions que componen el relat, tot el suggestiu món que l'envolta.

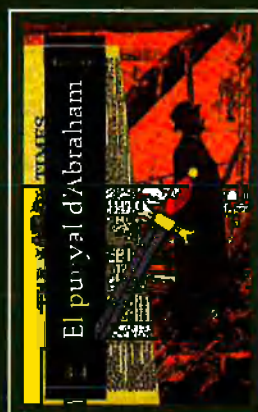

Tombatossals
Josep Pascual Tirado
 Núm. 50
 Pàgines: 151
 Preu: 1.350 ptes.

Introducció de Lluís Meseguer. Propostes didàctiques i glossari de M. Àngels Corbatón.

Aquesta és una obra d'autèntica ecologia. Hi trobareu una divertida història d'imaginació

popular i descobrireu el llenguatge i els costums del vostre país i de la Mediterrània.

El punyal d'Abraham
Emili Piera
 Núm. 48
 Pàgines: 226
 Preu: 1.600 ptes.

Aquest llibre pren com a punt de partida les aspiracions legítimes d'un presumpte aristòcrata rus exiliat a Londres, un més dels que quasi cada mes apareixen en la premsa reclamant-se hereus del tsar

afusellat pels bolxevics.

"El llibre de text ha millorat radicalment"

Joan Triadú, un pedagog que ha conegut moltes èpoques de l'ensenyament, i que acaba de ser nomenat doctor 'honoris causa' per la Universitat Ramon Llull, ens comenta l'evolució del llibre de text i la seua necessitat.

Nomenat recentment doctor *honoris causa* per la Universitat Ramon Llull, Joan Triadú és un pedagog pràctic (mestre durant una seixantena d'anys), un activista cultural pràctic (compromès amb els buits i les necessitats de la pròpia cultura) i un crític literari pràctic (de lector entusiasta). I és que en tots tres aspectes ha mostrat les mateixes ganes de compartir troballes i vivències arrelades en una tradició que fa ben poc que pot dir que disposa de llibres de text pràctics, és a dir: atractius, eines preparades per gent del ram, amb consciència de les necessitats de l'alumnat.

—*Què n'opina, de la utilització del llibre de text a l'escola?*

—Es un material auxiliar. Hauria de ser una mena d'intermediari entre el professor i l'alumne. Es clar que això també depèn de les edats: en el cas dels més petits, gairebé ha de ser una continuació del joc i de la vida que els envolta, de manera que els faci agradable la introducció a la lectura, a una imatge, a l'adequació d'unes frases entorn d'aquesta imatge, i poca cosa més. A mesura que arribem als més grans, a la primària el llibre de text hauria de ser un suplement de la tasca del mestre; el mestre s'ha d'explicar sobretot amb els seus propis recursos, però el llibre li pot servir per dictar un fragment, o per fer llegir en veu alta, ni que siguin llibres de text de tema científic; és a dir, com una ampliació de coneixements, però sense basar-s'hi. La base han de ser els apunts dels alumnes mateixos, i allà on aquests no puguin arribar-hi o la matèria exigeixi més, l'alumne recorre al llibre de text com al diccionari o la calculadora, és a dir, com un instrument més de consulta i de treball, sense excessos d'informació per a l'edat, i d'acord amb el currículum previst per a la matèria.

—*I els alumnes de secundària?*

—Aquí ja queda una mica al marge. En aquest nivell, hi pot haver cursos en què pràcticament el mestre ja no el faci servir. A secundària ja hi ha molta més

creativitat, i aquesta creativitat consisteix en això, que el professor i el departament corresponent preparin amb tot detall el treball quotidià del curs. Bàsicament, han de ser llibres de consulta.

—*A partir de les matèries que coneix millor (llengua i literatura), faria una valoració positiva del llibre de text?*

—Jo diria que és en llengua i literatura, si els continguts no són excessius, que el llibre de text pot ser més gratificant. Es tracta de donar ben donat el que és essencial, i sobretot d'oferir molts textos: això sí que facilita la tasca del mestre; si no, es veuria obligat a passar fotocòpies contínuament. En canvi, si la selecció feta és suficient perquè el professor il·lustri les seves explicacions, el llibre de text és molt útil per a induir i estimular l'alumne a la lectura directa de llibres.

—*El llibre de text, tot i ser només de consulta, induïx a llegir llibres en general?*

—Crec que sí. Ara bé, com a instrument d'ajuda, és possible que no faci falta que en tingui un cada alumne: podrien compartir-ne un cada dos, i que no el comprassin ells, sinó que formés part de l'escola,

mentre no canviï la programació. Això també exigiria de conservar els llibres en bon estat.

—*De fet, fins i tot hi ha qui en prescindiria...*

—Jo, en principi, no sóc partidari de la desaparició absoluta dels llibres de text. Un principi pedagògic general és que no s'han de prendre mai posicions ni radicals ni excessivament dogmàtiques. Dir que no hi ha d'haver llibres de text em sembla una actitud que atempta contra el llibre en general. I el llibre ja és prou castigat i amenaçat per altres mitjans com perquè ens hi afegim i el fem fora de l'escola: em sembla una oportunitat perquè els alumnes vegin que tant ells com el professor, a més d'algunes altres eines de treball, comparteixen el llibre com un instrument més.

—*Des de quan recorda llibres de text en català?*

"Dir que no hi ha d'haver llibres de text em sembla una actitud que atempta contra el llibre en general."

—A començament dels 70 van ser aprovats els primers. Eren de llengua, i si no en sortien de cap més matèria, no era tant per la prohibició de publicar-ne com per la resistència dels professors al canvi. Les escoles no en compraven; i no es poden fer tres mil exemplars d'un llibre de text de química, de física o de matemàtiques, com si fos un llibre de poesia; se n'han de vendre milers perquè surti a compte! I passava que la majoria encara se sentia millor amb el manual en castellà: sobretot els professors de ciències de secundària, que van haver d'aprendre de nou tota la terminologia. Això afectava companys catalans i fins i tot algun de catalanista, simplement perquè s'hi sentien més còmodes, però també els alumnes, que no sabien català i s'estimaven més d'aprendre apunts en castellà. A l'ensenyament, hi hem guanyat molt en tots aquests anys: encara que hi hagi qui no s'ho cregui, el progrés en aquest sentit no té comparació ni amb el que es va fer del 1931 al 1936.

—Els llibres també creu que han millorat?

—Indubtablement. En primer lloc, pel fet mateix de ser en català. Fins i tot a l'època en què jo estudiava, durant la República, quan vaig fer el batxillerat entre l'any 1931 i el 1937, tots els llibres de text eren en castellà; no sé si n'hi havia en català, però jo no en vaig veure mai cap. En segon lloc, en general eren molt mal presentats: el llibre bonic i agradable es destinava, si de cas, a l'època de la Protectora i als primers anys de primària, però quan arribaves al batxillerat i als estudis superiors, els llibres de text eren molt tristos i poc atractius, amb un vocabulari i un estil gens adaptats a les necessitats de l'alumne. Ara això ha canviat radicalment, i hi ha editorials que han tret al carrer uns llibres magnífics, a càrrec de persones que es dediquen a l'ensenyament. Això és fonamental, perquè saben quin pas s'hi dona. Abans de la guerra, Artur Martorell havia publicat una selecció de lectures en tres volums que era un veritable llibre de text per a nois i noies, però aquests llibres quedaven al marge dels programes d'ensenyament i no entraven a les escoles i als instituts, si no era per iniciativa d'alguns professors en concret. Aleshores, la literatura catalana amb prou feines existia a l'ensenyament, fora de quatre autors medievals i de Verdager i Maragall. Això ha canviat. Per tant, el llibre de text continua tenint el mateix nom que aleshores, però en realitat ja és una altra cosa: un llibre com els altres, només que especialment orientat a l'escola.

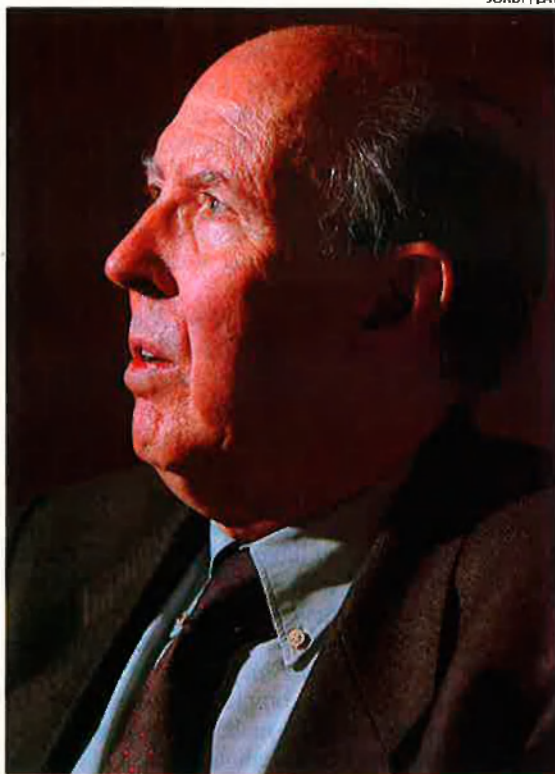
—Creu que la nostra cultura hi ha dedicat gaire atenció?

—Hi ha vegades que superen els seus equivalents en castellà. És lògic, per la tradició pedagògica que hi ha i hi ha hagut a Catalunya: ha estat una forma de consolidar la nostra identitat.

—El llibre de text, l'ha de triar el mestre en la mesura que ha de ser un complement seu, o depèn de l'escola?

—L'han de triar els mestres i els professors, però d'acord entre ells perquè no hi hagi criteris dispersos que desorientin els alumnes. Si en una escola hi ha més d'una classe per curs, la cosa normal és que els

JORDI PLAY

"Els llibres de text han millorat molt. A l'època en què jo estudiava, durant la República, quan arribaves al batxillerat i als estudis superiors, els llibres de text eren molt tristos i poc atractius, amb un vocabulari i un estil gens adaptats a les necessitats de l'alumne."

**Llibres valencians
per a l'ensenyament
valencià.
Llibres en majúscula.**

EDITORIAL MARFIL, S. A.
C/ Sant Eloi, 17 • 03804 ALCOI
Tels: 96 552 33 11
96 552 32 06
Fax: 96 552 34 96
marfil@alc.es

mestres escullin el mateix llibre de text per a tots.

—De tota manera, dins la diversitat editorial, les línies deuen ser molt semblants: l'ensenyament no ha viscut força una situació de consens?

—En aquest sentit, sí. Volia dir, sobretot en assignatures d'iniciació a les matemàtiques, a la llengua, etc., que el mètode del llibre concordi amb el que s'ha adoptat a classe, amb el mateix ordre dels ensenyaments i amb la mateixa selecció, si es considera que aquell curs no cal fer segons què.

—Com més coneixements algú té d'una matèria, més difícil li deu ser de trobar el llibre de text adequat. Quan vostè ensenyava literatura, no s'estimava més de prescindir-ne?

—Sí, quan he fet classes de literatura, l'he fet servir poc. N'he recomanat perquè els alumnes tinguessin possibilitats d'ampliació, però més aviat els he passat materials diversos, fent constar sempre d'on procedien. De tota manera, el llibre de text continua essent útil a l'hora de dirigir els alumnes a dades concretes o fer-los seguir les principals pistes que han de conèixer. Amb l'amplitud del que ha estat fins ara el temari de batxillerat, calia recórrer-hi, perquè era impossible de tenir temps d'arribar a completar-lo només amb els apunts, que a més fatiguen molt, i que sovint els coneixements hi queden molt reduïts.

—En vostè, el pedagog ha influït el crític?

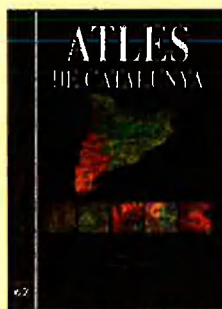
—Com a pedagog he estat un pedagog pràctic, un educador que ha treballat sempre a l'escola, però que no ha fet mai teoria. I com a crític sóc sobretot un lector. Totes dues coses, les he fetes si fa no fa des de la mateixa edat, i sempre les he interrelacionades: com a crític intento de separar el gra de la palla, tal com també hem de fer els educadors; i procuro d'incitar a la lectura, una actitud que també és clau a les classes. Quan una obra m'agrada, en vaig ple, i procuro de lliurar-la als altres. Per tant, faig això mateix amb les crítiques, les classes i les conferències: comunicar una experiència de manera que pugui ser entesa.

—Pel que fa a la llengua, deu trobar positiu que els alumnes del País Valencià, el Principat i les Illes s'a- costumïn a les variants de les altres àrees.

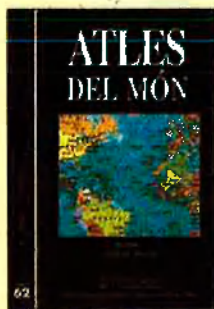
—Ara es fa d'una manera molt natural. En algunes matèries (obres científiques, traduccions) potser convindria d'adoptar una mena d'estàndard, que servís per al registre formal de totes tres. És qüestió d'acostumar-hi la gent. Però ja hi hem guanyat molt! Quan jo era petit, a Barcelona la gent se'n reia, de la pronunciació occidental de lleidatans i valencians. I, als mallorquins, semblava que no se'ls hagués d'entendre. Això era un fet. Quan va aparèixer en Raimon, encara semblava qui sap què, que cantés en valencià. Però, és clar, en arribar aquestes grans personalitats i fer una cultura de Països Catalans, per

Un univers de butxaca

EDICIONS 62

Atles de la península Ibèrica, en premsa

Diccionari
d'escriptors
en llengua
catalana
i
Diccionari
de dubtes
del català

Cent dates
clau de la
història
universal
i
Cent dates
clau de la
història de
Catalunya

La lectura intel·ligent

EDITORIAL EMPÒRIES

Quadern
de treball
i Guia didàctica
de
El món de Sofia

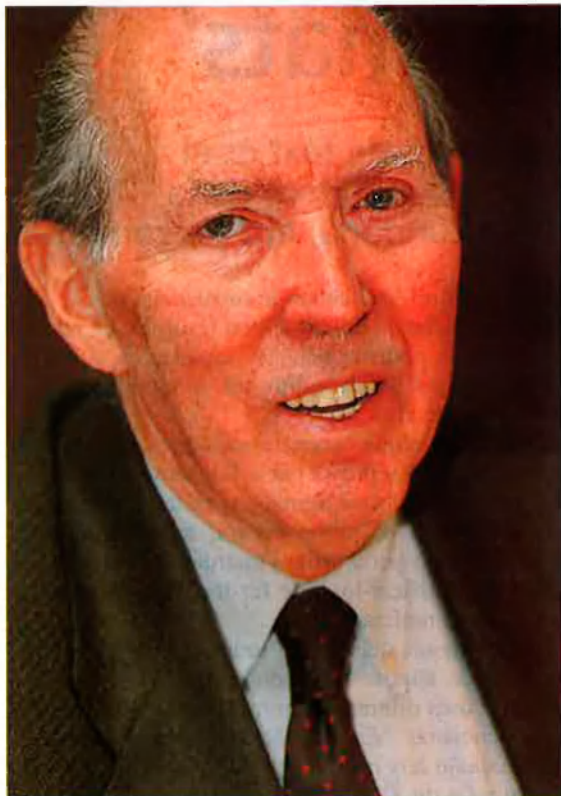
La lluita
contra
el racisme
comença
a l'escola

Novel·la
sobre
les
matemàtiques

GRUP 62 / ENSENYAMENT

JORDI PLAY

moltes reticències que encara hi pugui haver, s'ha guanyat molt, molt... Tants segles separats havien afectat la percepció que en tenia la gent, sobretot per incultura, però a mesura que es va anar creant un altre cop una cultura comuna, això ha quedat enrere. Ara el problema són les divergències polítiques que intenten crear des de València. O la falta d'ús al carrer.

—*La gent el sap, però no el parla?*

—Sí, el problema és l'ús social. La presència del català a la cultura, l'ensenyament o la ciència ha millorat molt aquests darrers vint anys. I, si l'escola continua uns quants anys així, arribarà un moment que tot hom de menys de quaranta anys (el motor del país) tindrà el català per llengua normal. Que la faci servir és una altra qüestió. Aquest és un problema polític, de sociologia de la llengua, i fins i tot de *psicologia* del parlant: encara hi ha molta gent que es creu que entendre millor una traducció en castellà que no pas en català; i també hi ha molt de jovent que, sabent-lo perfectament, en grup té tendència a fer servir el castellà a la mínima que algú el parla. L'ús és el nostre punt feble. D'acord que és un mal símptoma, però —com deia fa poc en unes declaracions— no sóc pessimista: sóc un optimista preocupat.

"Quan he fet classes de literatura, els llibres de text, els he fet servir poc. N'he recomanat perquè els alumnes tinguessin possibilitats d'ampliació. De tota manera, el llibre de text continua essent útil a l'hora de dirigir els alumnes a dades concretes."

Joaquim Noguero

T À N O E M

**TEXT
NOVETATS**

Batxillerat

E
S
O

Música
Siringa 2
Mètode de Flauta

a càrrec de:
Anna Bort,
Pepa Roca,
Lourdes Sorolla

Llengua
Fita-1 3er d'E.S.O

a càrrec de: Domenge Boronat, M. del Mar García,
Susanna Torregrosa, Eugènia Ferrándiz

Filosofia

Per a Filosofar + Eines

a càrrec de : Francisco Caballero, Maite Larrauri, Vicent Monroig

Llengua i literatura 1er

a càrrec de: Vicent Navarro, Francesc Rodrigo,
Neus Palomero, Joan Peraire, Rafael Serret

Matemàtiques
Suma-3

Estructures Espacials
a càrrec de: Tomàs Queralt, Vicent Teruel,
Floreal Gracia, Onofre Monzó, Julio Rodrigo

Llibres de text 'reformats'

Un dels continguts més polèmics dels llibres de text és el tractament del valencià com a llengua independent de la catalana... Isidre Crespo, professor de secundària, ens ho comenta.

A cabament de curs: les editorials ens aclaparen amb els seus productes. És el moment, doncs, de fer-hi unes reflexions en veu alta. Primera obvietat: ningú no dubta del paper fonamental del llibre de text en el procés d'ensenyament-aprenentatge. Però hi és més primordial encara l'educador. Heus ací la seua –la nostra– indefugible responsabilitat.

Segona: el llibre de text és la màxima "autoritat" acadèmica entre els alumnes. Malauradament, a més, en la majoria de situacions i centres educatius és l'organitzador i el referent de tot el procés. Ens pertoca, aleshores, als professionals del ram, de fer-ne una acurada selecció.

Doncs bé, ens hi haurem de guiar –diria jo– per la coherència acadèmica i epistemològica ("que tracta dels mètodes, dels fonaments i del valor del coneixement"). Val a dir que la valoració "didàctica" que n'hem de fer no pot guiar-se per "l'opinió consen-

suada de totes les bandes de música del país", com deia fa uns dies el doctor Albert Hauf. De cap de les maneres no podem "delegar" aquesta capacitat de decisió a "polítics" editorials, ni menys encara a polítics de vots.

I dic això perquè –com deveu saber– circulen pel terme uns "exemplars" per a l'ensenyament de les llengües bastant descafeïnats, si no totalment eixuts de substància o, pitjor encara, amb abundància d'instruccions per a nadar i guardar la roba. Paga la pena d'identificar-los i de fer-los a conèixer a qui no en tinga notícia.

Vegeu alguns dels trucs "seductors" –de l'autoritat política, supose– que contenen:

– Dir coses diferents segons la versió espanyola o la valenciana: *"En España hay cuatro lenguas", "En España hay cinco..."*;

– Jugar a dir i amagar: *"si atendemos a criterios puramente lingüísticos e históricos"* (en allò de castellano o espanol), *"el valenciano, algunas personas se inclinan a considerarlo un idioma independiente"*

– Barrejar criteris científics i polítics: presentar el mapa polític "autonòmic", en lloc d'un de lingüístic, com a base de l'explicació de "l'assumpte".

Allò que no "especifica" el currículum, com ho concretarà el docent? Acudint a la LUEV o a l'estatut? A la constitució, potser? I si no hi és? A la lògica de la llibertat de càtedra o al seguiment doctrinal de les instàncies acadèmiques superiors; o no? Val la pena de continuar dient als nostres estudiants de catorze anys que els nens vénen de París? Pocs anys més tard, a la universitat, els serà dit que són fruit de l'amor; és el que diu la ciència. La universitat gaudeix de llibertat d'investigació, llibertat reiterada en la sentència el Tribunal Constitucional de l'any 1997 i que la faculta per anomenar català el valencià, cosa que indica que són la mateixa llengua.

Per als coherents valdran els versos de Salvador Espriu:

"Però hem viscut per salvar-vos els mots,
per retornar-vos el nom de cada cosa,
perquè seguíssiu el recte camí
d'accés al ple domini de la terra."

Per als no tan congruents n'hi ha prou amb el dicteri (consell, proverbi o insolència) del mestre: "De fet, els gossos practiquen l'adulació, més que no pas la fidelitat" (Joan Fuster).

Isidre Crespo

Isidre Crespo, professor de secundària, ens ajuda a distingir aquelles publicacions que promouen la idea que el valencià és una llengua diferent de la catalana. Així ens revela els trucs "seductors" que certes editorials utilitzen per inculcar als alumnes la seua ideologia política.

L'ensenyament de les humanitats

Xose Manuel Souto, coordinador del projecte Gea-Clio que reuneix més de trenta professors organitzats per comarques, analitza el paper dels llibres de text en la polèmica creada al voltant de l'ensenyament de les humanitats.

Des de l'inici del present curs s'han reproduït periòdicament les crítiques a l'ensenyament de les humanitats, en especial de la història. Una actitud que procedeix d'uns plantejaments polítics inequívocs, com ens féu veure el secretari de Comunicació, Miguel Ángel Rodríguez, quan va relacionar aquest debat amb el nacionalisme. En efecte, aquest debat és un pretext polític per ocultar el principal objecte de disputa: l'organització d'Espanya i el grau d'autonomia de cada comunitat autònoma.

En l'esborrany de la ministra Aguirre s'havien suprimit significativament dos objectius que apareixien en el Decret 1.007/1991 (actualment vigent) i són justament aquells que fan referència a la valoració de la pluralitat de les comunitats socials i a la diversitat lingüística i cultural com a dret dels pobles a la seua identitat. És fàcil deduir que els autors de l'esborrany havien llegit l'anterior Reial Decret i voluntàriament han suprimit els objectius 1 i 3. I això respon a la concepció ministerial que no solament entén Espanya des d'una concepció "unitària" sinó sobretot des d'una concepció única de la cultura, de la Història, de les veritats "objectives". La proposta de la ministra respon al desig d'imposar una cultura política formalment democràtica, que es difon a través del mitjà de comunicació, que substitueixen l'escola com a principals agents de socialització. Un altre exemple d'allò que es considera "políticament correcte" és la prohibició d'utilitzar en els materials escolars el concepte "País Valencià", perquè l'única realitat que existeix és la Comunitat Valenciana, quan el concepte "país" és propi de la geografia, almenys des de tombant del segle passat. Se substitueix així una exposició intel·lectual dels fets per una descripció "políticament correcta", però esbiaixada, de la realitat. I més exemples podríem citar pel que fa a la subtil censura dels llibres de text exercida per les instàncies oficials.

Quin paper fan els llibres de text en aquesta polèmica? Sembla lògic suposar que les principals editorials desitgen que existisca una sola història d'Espanya per a tots els ciutadans perquè d'aquesta manera poden fer tiratges més grans del mateix llibre. S'oblida que la història és bàsicament la diversa manera d'interpretar el passat. Solament existeix "una història" en la ment

dels poc tolerants, en aquells que creuen que poden imposar les seues idees als altres.

Però no solament existeix una visió unitària d'Espanya, també és unitària la que es pretén donar d'Àfrica, sobretot de la denominada subsahariana, perquè claven al mateix sac el Sahel, el golf de Guinea o Sud-àfrica. Tot és la mateixa cosa: subdesenvolupament, pobresa, negres, deserts i necessitat d'ajuda humanitària. Un estil fàcil de vendre solidaritat d'una manera hipòcrita, quan no hi ha solidaritat amb les persones que ens envolten: gitanos, okupes o persones necessitades de metadona. I això els alumnes ho perceben diàriament. Saben que els problemes presents i concrets no apareixen en els manuals escolars.

Els llibres de text continuen reproduint la mateixa visió enciclopèdica de la Història, oferint una imatge sintètica d'allò que es considera correcte, vertader i, per tant, necessari per al desenvolupament cultural d'un adolescent, al qual els eslògans li recorden contínuament que viu en una societat multicultural. Com va dir la ministra Aguirre no cal que canvien molt els llibres de text per adaptar-se al seu projecte d'humanitats, perquè la majoria dels existents ja exposen la història com un conjunt de fets que no es qüestionen, que solament responen a una visió unicultural.

Els llibres de text de ciències socials han de canviar si es volen adaptar a les expectatives i necessitats dels

Com en l'època franquista, en l'esborrany de la ministra Esperanza Aguirre, se suprimeixen els objectius que fan referència a la valoració de la pluralitat de les comunitats. És fàcil deduir que els autors d'aquest esborrany han suprimit voluntàriament els punts del decret actualment vigent que fan referència a la pluralitat de l'estat.

ARXIU

La proposta del ministeri presidit per Esperanza Aguirre respon a una idea que entén Espanya des d'una concepció única de la cultura, de la història i de les veritats "objectives". Aquest esborrany respon al desig de substituir l'escola com a principal agent de socialització.

ARXIU / EFE

joves del segle XXI. Han de facilitar l'estudi de problemes socials des de múltiples perspectives. I això és incompatible amb una opció de cultura única. Les persones que fan descansar la unitat de la pàtria en el territori i en una sola concepció cultural del passat mostren la seua poca tolerància amb altres maneres de veure les situacions. No creiem que l'alternativa siga un relativisme cultural, on tot s'hi val. Al contrari, aquest enfocament pot reforçar les tesis dels qui més poder tenen en els mitjans empresarials d'edició de llibres de text i en els mitjans de comunicació. L'alternativa és un estudi rigorós del passat històric, que tin-

ga en consideració la diversitat d'interessos socials i que, per això, condicionen l'explicació històrica.

Entenem que l'opció més adient és analitzar una cultura des dels problemes socials del present i a la llum de teories científiques sobre el passat històric. Una manera d'entendre el passat en continu diàleg amb el present i que permeta als alumnes indagar sobre el seu capteniment i forma d'actuar en la seua societat. I per això s'ha de fugir dels falsos universalismes i de les visions nacionalistes excloents dels qui no pensen, parlen o han nascut en el si dels grups dominants.

Per això són necessaris nous materials curriculars. Sobren síntesis enciclopèdiques. Ja n'hi ha moltes en el mercat: fascicles, llibres, CD-Rom. Avui els nens i els adolescents poden accedir a una enorme quantitat d'informació, però aquesta els resulta confusa. S'ha d'ordenar perquè puga explicar alguna cosa. I en aquesta tasca és necessari l'ajuda d'una bon professor i d'uns bons materials didàctics.

Els bons materials didàctics són aquells que permeten als alumnes treballar amb la informació i elaborar coneixements que siguen significatius per a l'explicació de la seua vida en societat. Uns materials que valoren l'esforç de cada dia i que permeten als alumnes constatar els seu aprenentatge.

Xosé Manuel Souto

Editorial Onda Passeig de Gràcia, 120. Tel. 93-415 02 12 (08008 Barcelona)

Educació Infantil

- Quaderns trimestrals
- El protagonista de la setmana
- Guia didàctica (disponible en disc i en casset)
- Casset
- Pòsters
- Taulles dels personatges

GRIMPADA P5

TOMBARELLA P4

SALTIRO P3

Fitxer de psicomotricitat
per a tots els nivells
d'Educació Infantil

25 quaderns de lectoescriptura
Sèrie vocals
Sèrie consonants

Edició per al País Valencià
CAPGIRELL P3
VOLANTÍ P4
CABRIOLA P5

● SI FA SOL (2/3 anys)

Àlbum per a l'alumne
Guia del mestre

● Els tres porquets (4 anys)

La princesa Ratolina (5 anys)
Quaderns de vacances

● Música

1 quadern per a 4 anys
1 quadern per a 5 anys
Guia didàctica
Amb flautes i musicogrames
1 Disc compacte

● Les nostres cançons

Col·lecció de llibres de música
acompanyats de casset.

- Jocs
- Festes
- Nadales
- Animals de la granja
- Taules de multiplicar

Novetats editorials

Certes editorials han volgut explicar-nos les seues novetats. Tres i Quatre presenta la línia de les seues col·leccions per a joves, Onda comenta el seu diccionari 'Júnior' i finalment Tàndem explica la seua expansió centrada també en els llibres dedicats al jovent.

EDITORIAL 3i4

Uns llibres per a gaudir i aprendre

Entre les diverses publicacions que l'editorial de València 3i4 duu endavant destaquen les col·leccions adreçades al món de l'ensenyament de la llengua i de la literatura. Ens referim a les col·leccions "El Grill", "Llibres Clau" i "Contextos"

"El Grill" abraça una gran varietat de gèneres –aventura, misteri, terror, novel·la negra, assaig, etc.– i d'autors, des de novel·listes de la nostra àrea lingüística a traduccions de clàssics de la literatura universal. Entre els últims volums que s'acaben de publicar reportem el mític *Tombatossals*, del castellanenc Josep Pascual Tirado, la novel·la de Joan Francesc Mira *Els cucs de seda*, i *El punyal d'Abraham*, que és la darrera producció literària del periodista Emili Piera

Una altra col·lecció, anomenada "Llibres clau", per la seua banda, ofereix una selecció d'autors de la literatura universal de totes les èpoques i de totes les procedències –des d'Homer fins al poeta medieval Ausiàs March, des de Joanot Martorell fins a Charles Baudelaire– en un intent d'oferir als ensenyants una sèrie de títols de gran qualitat literària. Entre els darrers títols publicats, recordem sobretot la versió valenciana de *La barraca* de Vicent Blasco Ibàñez i el volum *El misteri de París*, títol que aplega les tres narracions d'Edgar Allan Poe que inauguren la novel·la policíaca i de deducció. A més a més, pròximament veurà la llum la cèlebre epopeia *Els Almogàvers*, uns episodis de la *Crònica* de Ramon Muntaner, text que, com va comentar molt bé l'escriptor Joan Fuster, és "el llibre d'aventures més excitant, més irresistible, de tota l'edat mitjana europea".

Per acabar, la darrera col·lecció que comentem avui, "Contextos", intenta donar a conèixer la realitat de la nostra societat, de manera que els autors hi proposen una interpretació rigorosa del context sociocultural que ens ha tocat viure. Us proposem ara els dos darrers títols apareguts: *Llengua estàndard i variació lingüística*, de Gabriel Bibiloni i *Un espai per a una llengua*, de Bernat Joan i Mari.

Joan E. Pellicer
Director de les col·leccions
"El Grill" i "Llibres Clau".

ARXIU / RAFA GIL

EDITORIAL ONDA

Diccionari 'Júnior'

El nou *Júnior* ampliat té com a destinatari l'alumnat de l'ensenyament obligatori (primària i secundària).

L'objectiu que es marca és el de la iniciació a l'ús del diccionari com a font de coneixement motivat i sistematitzat de la llengua. I l'estructura respon als següents criteris d'utilització en l'ensenyament:

a) Consulta de dubtes –individuals i col·lectius– que puguin sorgir en qualsevol ocasió (lectura, redacció, treball de grup...) sobre el significat d'una paraula, d'una expressió, etc.

b) Instrument auxiliar en el treball de qualsevol de les àrees (coneixement del medi natural, coneixement del medi social i cultural, matemàtiques, música, plàstica, educació física,...) que vagi orientat a la fixació de conceptes, a l'establiment de sistemes conceptuals, etc., dins dels diversos camps del coneixement.

c) Instrument auxiliar en el treball de llengua, en la recerca de sinònims, contraris, camps semàntics, canvis semàntics de tot tipus (sentit figurat, hipèrbole, registres...), comparacions, locucions, refranys...

D'acord amb això, el diccionari ha de combinar equilibradament la comprensió immediata de les definicions amb el rigor en la determinació de les característiques que entren en cada definició.

Editorial Onda

Les editorials, cada vegada més, se centren en la literatura juvenil. Actualment, tendeixen a editar llibres sobre temes molt diversos.

L'editorial Tàndem continua completant les seues col·leccions de materials complementaris. També, però, ha entrat de ple en el llibre de text.

ARXIU / RAFA GIL

TÀNDEM EDICIONS

Una nova embranzida

L'any 1998 per a Tàndem Edicions és un any de plena expansió ja que ha augmentat considerablement la seua producció i a més a més de les col·leccions anteriors de materials complementaris, ha entrat de ple en el mercat de l'anomenat llibre de text.

Tàndem Edicions amb els nous textos vol vertebrar una proposta didàcticament avançada, específicament elaborada per als nostres centres educatius que partisca de les vivències reals i de les necessitats del professorat/alumnat tot col·laborant amb el procés de redreçament lingüístic i cultural del nostre país.

Així, partint d'aquests plantejaments i amb l'escola i la llengua com a eixos de referència, pretenem construir una proposta ben arrelada al nostre context sociocultural amb llibres de qualitat, adreçats als ensenyants que són els que millor coneixen les necessitats dels alumnes i els continguts curriculars que han de contribuir a la formació global dels infants i joves.

En aquesta línia d'actuació Tàndem Edicions enguany ha volgut oferir al seu professorat un ventall de llibres que abracen des de la filosofia i les matemàtiques fins a la llengua.

Per a filosofar és un material innovador. Els autors d'aquest llibre —Francisco Caballero, Maite Larrauri

i Vicent Montroig— fa anys que intenten aïllar certes irregularitats pròpies del discurs filosòfic, de manera que una vegada formulades, puguin ser ensenyades mitjançant un manual de tècniques concretes. Gràcies a aquestes regles, l'alumnat pot experimentar un avanç en la comprensió dels textos i en el desig de filosofar. El llibre està il·lustrat per Max.

Fita és el nostre llibre de tercer d'ESO fet en coedició amb l'editorial Aguacilar. Forma part d'una col·lecció adreçada als quatre cursos d'ESO. És un llibre ben estructurat i renovador alhora que pretén aconseguir que els alumnes estudien i estimen la llengua a través d'una gran varietat de textos de tipologia i temàtiques diferents. Els autors són: Domenge Boronat, Eugènia Ferràndiz, Maria del Mar Garcia i Susanna Torregrosa.

Llengua i Literatura 1r de Batxillerat, a càrrec de Vicent Navarro, Francesc Rodrigo, Neus Palomero, Joan Peraire i Rafael Serret. Una proposta interdisciplinària d'estudi de la llengua i la literatura basada en projectes que impliquen l'alumnat d'una manera molt engrescadora.

Siringa 2 és un mètode de flauta continuador del *Siringa 1* que tan bona acceptació ha tingut i que tracta l'ensenyament de la flauta com un viatge a diferents països del món a través de les seues cançons. És obra d'Anna Bort, Lourdes Sorolla i Pepa Roca.

Calaix d'optatives, és una nova col·lecció on apareixeran diferents matèries optatives. Uns materials interdisciplinaris i on l'estudi es conjuga amb materials més transgressors i divertits per a l'alumnat.

Els primers títols són: *Matràs. Pràctiques de laboratori* de Francesc Raga i *Contraplà. Llengua i Imatge* (Batxillerat) de Lluís Nebot i Jordi Miralles.

Una editorial no sols la componen els que hi treballen directament sinó moltes altres persones que aporten les seues capacitats a un projecte comú. Tàndem Edicions no vol oblidar la inestimable col·laboració de tots aquells que participen del seu projecte i vol encoratjar molts altres a participar-hi. Perquè estem convençuts que un projecte compartit és un gran projecte.

Rosa Serrano
Directora editorial

La dona discreta
Maria Jaén

L'agulla daurada
Montserrat Roig

Maria-Antònia Oliver
Joana E.

El falco mallès
Dashiell Hammett

Afirma Pensin
Antonio Tabucchi

Si això és un home
Primo Levi

butxaca 62

La gran literatura a preu petit

entrades ja a la venda

"L'ORQUESTRA"

presenta

Concert de Focs d'el Periódico

Divendres, 5 de juny, a les 22.00h. a la Avda. Maria Cristina

Orquestra Simfònica de Barcelona i Nacional de Catalunya

Coral Carmina y la Polifònica de Puig-Reig

Direcció: Lawrence Foster

pirotècnia IGUAL ¼

organitza

ENTRADA
902 10 12 12

CAIXA CATALUNYA

ORQUESTRA SIMFONICA DE BARCELONA
I NACIONAL DE CATALUNYA

"L'ORQUESTRA"

Director titular: Lawrence Foster

Generalitat de Catalunya
Departament de Cultura

el Periódico

JORDI DAUDER, ACTOR I ESCRIPTOR

Text: JORDI BALLERA / Fotos: GLÒRIA MATAMALA

"La monarquia és cosa de museus"

Passada la febre de 'Nissaga de Poder', un dels seus principals protagonistes, Jordi Dauder, ha tornat als escenaris amb la comèdia 'De què parlàvem?', al Teatre Arnau de Barcelona. És aquí que ens rep per parlar-nos de la seva altra passió, l'activisme polític.

Pels seus amics Jordi Dauder (Barcelona 1938) és un irreductible, un etern insatisfet, un internacionalista que no es desenten de cap conflicte. El van poder veure manifestant-se a París el Maig del 68, militant en el Front d'Alliberament Nacional Algerià o retent homenatge als Brigadistes Internacionals que van venir durant la guerra del 36-39 a defensar la República. Avui, quan fa trenta anys del Maig Francès, parlem amb ell de les revoltes del 68 i del paper del poble en la lluita política.

—Per a vostè que el va viure a París, què va significar el Maig del 68?

—Va ser un moviment revolucionari, en el sentit de convulsió social, que ens va agafar a tots de sorpresa. El Maig Francès comença amb qualsevol excusa, agafa una potència extraordinària i fa que el fet col·lectiu es manifesti amb tota la força, creant vincles fraternals i de germanor creativa molt intensos. Les assemblees i els grups de treball van demostrar molta imaginació a l'hora de resoldre problemes concrets i van modificar molts conceptes de la vida que encara avui perduren. Però la cosa més important és que es van manifestar formes de participació popular molt més directes que no pas les tradicionals.

—Diríem que van despertar-se tot de potencialitats col·lectives...?

—Sí. Les dècades dels 60 i 70 van viure la pujança de la intervenció popular. Les mobilitzacions van demostrar que hi ha potencialitats molt fortes

dins la població civil, i es va veure que, en moments puntuals, hi ha sectors de la població que demostren una oposició radical a tot un estat de coses. Aquí ho vam viure en els casos de l'OTAN i de la Guerra del Golf, però, igual que en el cas del Maig del 68, van ser explosions populars sense continuïtat, que es van desintegrar un cop la conjuntura va canviar. De tota manera, jo sempre dic que el Maig Francès no va fracassar. Però era massa desestructurat per a poder anar gaire més lluny.

—Creu que els partits i els sindicats foren els responsables de l'avortament del procés revolucionari?

—Absolutament. Això i la manca de direcció. Crec que, en el fons, molts partits que es diuen d'esquerrers tenen por d'un desbordament social. Miren de canalitzar les explosions socials en lloc de posar-s'hi al capdavant i dur-les més lluny. Aquesta és una problemàtica que vivim molt sovint. El 68 els partits i els sindicats van recuperar el moviment i el van neutralitzar quan la gent volia canvis molt més radicals. Recordo que, quan els sindicats ja es donaven per satisfets, el poble encara cridava: *Gouvernement populaire*.

re, gouvernement populaire. La gent volia anar molt més lluny, i anar més lluny significava probablement guerra civil.

—Aquesta por d'un desbordament social també va ser-hi en la transició espanyola?

—La transició espanyola va ser un escamoteig, es va fer d'esquena a la població civil perquè tenien

"En una situació violenta en què no pots oposar-t'hi per la via oral, crec que és lícit d'utilitzar la violència. És lamentable que sigui així, però, de violència, en sofrim cada dia: els oprimits, els nens, les dones..."

por d'aquest desbordament social. Conec els arguments que deien que, si s'anava més lluny, vindrien els militars i que corriem el risc d'una guerra civil o d'un cop d'estat. Potser sí. Però crec que, després de quaranta anys de dictadura, corresponia de restaurar la república directament. O, si més no, els polítics tenien l'obligació de fer un referèndum perquè la gent s'hi definís, en lloc d'imposar-li la fórmula franquista de la monarquia.

—*Creu que la república és un deute històric?*

—Mira, jo no entro en consideracions de si el rei és bon paio, o no ho és... Però crec que com a fórmula, ara que entrem al segle XXI, la monarquia és una cosa de museus. Els reis se n'haurien d'anar a casa seva i dedicar-se a les seves coses, i no pas a acumular com fa la reina d'Anglaterra, que és una de les primeres fortunes del món. Em sembla una despesa desmesurada i una cosa endarrerida des del punt de vista cultural. Que els reis tinguin tots aquests drets perquè diuen que vénen de no sé on, enviats per no sé qui, em sembla terrible. Jo sempre dic que la guillotina va demostrar que la sang dels reis és tan vermella com la nostra.

—*Diria que la monarquia espanyola és il·legítima?*

—En la mesura que no ha estat votada pel poble, sí. Va ser una cosa imposada pel règim feixista i no ha estat confirmada pel poble. Jo seria partidari de fer un referèndum ara mateix. A Itàlia es va fer després de la guerra mundial i va sortir república. Allà van consultar el poble, aquí no l'han tingut en compte.

—*La política es fa al marge de la societat civil?*

—Jo mai no he estat polític. Mai no m'ha interessat la política que fan els polítics. La política m'interessa com a fet social, com a forma d'intervenir en la realitat per transformar-la. Però sí, crec que la democràcia burgesa, o digues-ne com vulguis, fa crisi perquè no és prou participativa. El fet de votar cada quatre anys és una cosa bastant limitada, i el ventall d'opcions que t'ofereixen també és molt limitat. Jo crec que hi ha molta gent que no se sent representada; altrament no hi hauria el grau d'abstenció que hi ha.

—*Ha seguit el debat sobre política general?*

—No gaire. Em sembla que és una discussió fora de lloc, que es mou pels núvols i que no té en compte la realitat quotidiana. És un debat entre entesos, a cops de xifres i metaxifres. Es parla poc del que passa al carrer. Aquest és un dels problemes de la democràcia burgesa: la gent que ens representa està per sobre dels representats.

—*I com creu que es podria articular una política realment participativa?*

—Jo sóc favorable a la idea dels consells, en la línia d'Otelo Saraiva de Carvalho. Crec que és en l'àmbit local, de barri, de carrer, que s'ha de fer la política. És la gent que coneix el problema i que el suporta qui n'és més conscient, i qui veu més clarament la forma de resoldre'l. En aquest sentit, vaig a favor de l'autogestió. Cal buscar formes més constructives i estimular la capacitat col·lectiva de debatre i d'intervenir en les decisions. No hi crec, en la delegació del poder. Tota delegació és una deformació de la pròpia llibertat.

—*Acaba de prologar un llibre de l'anarquista Bakunin parlant de tot això...*

—Jo tinc orígens marxistes, però crec que els marxistes hem estat molt sectaris i massa sotmesos a la disciplina del partit i de l'estat. Recordo que Bakunin deia a Marx: "Ampliant l'estat no el fas desaparèixer, el reforces". Crec que cal un debat conjunt entre marxistes i anarquistes sobre el paper de l'estat. Mira el que passa a Rússia: és dirigida per una mena de burgesia mafiosa que ve originàriament de l'estructura del Partit Comunista soviètic. Això ens hauria de fer pensar molt.

—*Cal una revisió de la història de l'esquerra?*

—Cal dubtar dels dogmatismes. El dubte és una de les actituds més constructives que podem tenir en aquests moments. No parlo d'un dubte que paralitzi, sinó d'un dubte que faci reflexionar sobre tot el que ha succeït. El dubte pot ser un element de lucidesa. Hem de pensar que potser l'hem vessada en molts moments. Crec que molts comunistes encara no n'han tret prou conclusions, de l'estalinisme. Milions i milions d'éssers humans assassinats! Crec que cal una reflexió profunda.

—*La seva novel·la El estupor planteja aquesta reflexió.*

—Sí. La novel·la és com una reflexió de final de segle, en què dos conceptes de transformació del món s'enfronten. Hi ha l'intel·lectual que considera que l'ésser humà i les condicions socials es poden canviar a través de la paraula, i hi ha l'activista que pensa que només es poden transformar mitjançant l'acció revolucionària. Tots dos fracassen i dins el fracàs cadascun d'ells viu el dubte i es demana si el que ha fet ha servit de res. Però el centre del llibre és el moment en què l'activista decideix d'abandonar el partit per dedicar-se a descobrir els éssers humans, amb les seves inquietuds i els seus patiments. Aquesta és la reflexió que es podria fer del llibre.

—*En la seva novel·la parla molt de lluita armada.*

—Hi ha la frase de Brecht que diu "només la

**"Els reis se'n
haurien d'anar
a casa seva
i dedicar-se a les
seves coses, i no
pas a acumular
com la reina
d'Anglaterra, que
és una de les
primeres fortunes
del món. Em
sembla una cosa
endarrerida."**

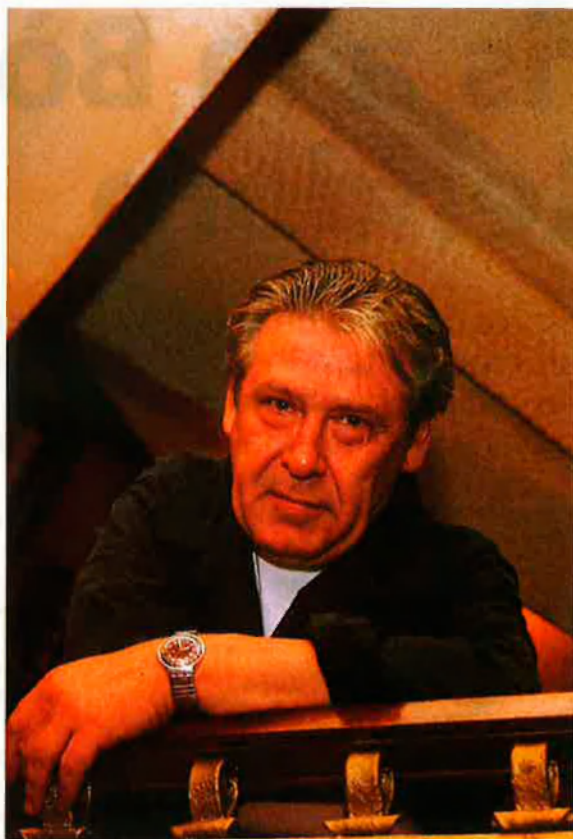
violència és lícita on la violència impera". Crec que les coses s'haurien de poder resoldre d'una altra manera, d'una manera pacífica, però en molts casos, com diuen els francesos, "si no trenques els ous no hi ha truita". En una situació violenta en què no tens la possibilitat d'oposar-t'hi per la via oral crec que és lícit d'utilitzar la violència. És lamentable que sigui així, però, de violència, en sofrem cada dia; en sofreixen els oprimits, en sofreixen els explotats, les criatures, les dones... Què vols fer amb això? Una campanyeta? Crec que s'han de prendre les mesures que siguin necessàries, encara que sigui per la força. Una situació injusta que es perllonga s'ha de modificar com sigui. I si aquesta situació es perllonga gràcies a la violència, s'hi ha de lluitar contra amb violència.

—Parlant de violència, vostè va militar en el FLN Algerià i encara té contactes amb aquell país. Creu que hi ha cap implicació del govern en les matances de civils?

—N'estic convençut. Hi tinc molts amics, allà, i estic segur que hi ha moltes implicacions de l'estat, de la policia i de l'exèrcit en les matances que s'atribueixen als fonamentalistes. Pensa que el FIS va guanyar les eleccions, però el sector buròcrata que ocupa el poder no vol ser desplaçat ni perdre els privilegis, i per defensar-los farà qualsevol cosa.

—Quin balanç faria dels dos anys de govern del Partit Popular?

—No m'interessa gens parlar del PP; és com parlar de Déu o de la monarquia. Jo agafo el metro, aquestes batalletes no m'interessin. Vam sofrir una guerra civil i els qui la van guanyar perduren al poder. Si fa no fa, són els mateixos. Rucades com aquestes de l'Aznar de fotre tota la gent d'Herri Batasuna a la presó demostren realment què són. Són els de sempre. Són una gent que no m'interessa una merda. Balanç? Absolutament negatiu.

—Ha participat en la sèrie televisiva del detectiu Carvalho que es roda a Barcelona. Què li sembla la idea de cremar llibres que ha popularitzat el detectiu creat per Manuel Vázquez Montalbán?

—Doncs que ara em plantejo si em desprec de certs llibres de la meua biblioteca. Posar-los sobre una taula i que qui vulgui que se'ls emporti. Però mai no els cremaria. Si per cas, els reciclaria. Normalment, els qui cremen llibres són de dretes.

proletari és avui massa reduccionista; el sector social que sofreix les injustícies és més ample. Hauria de dir proletaris, dones, nens... Però la conya aquesta de l'último aviso em recorda el Carrillo quan deia "El comunisme? Ja arribarà: d'aquí a mil anys o dos mil. No tenim pressa". Home, té collons la cosa! I els oprimits d'avui, què? Que es fotin? No m'entra al cap que, havent-hi tantes injustícies al món, no es foti res. És terrible. L'esquerra hauria de ser més transgressora.

—La transgressió com a motor del canvi?

—Sí. L'esquerra no es pot limitar a fer condemnes formals. Mira els okupes i els insubmisos: demostren que l'acció de la gent pot fer modificar les lleis. Però per modificar una llei de primer l'has de transgredir. Si et quedes dins el marc de la legalitat, mai no faràs res. Cal sortir de la legalitat, si és necessari, per abolir les lleis injustes.

No m'interessa gens.

—I quina és l'alternativa del PP a Espanya?

—Les opcions són difícils, perquè el PSOE ja va demostrar de què era capaç. És complicat perquè s'ha implantat això dels torns polítics, com a Anglaterra. El PP i el PSOE poden estar mil, dos mil o tres mil anys fent tornos. Ja els està bé aquesta situació: és el seu joc polític. La resta, se'ls en fot.

—I l'esquerra transformadora on para?

—Mentre els representants formals no vagin a veure què és el que vol la gent, només hi haurà una esquerra parlamentària. Crec que tot està per repensar, l'estructura i el paper de la esquerra, si és que hi ha esquerra.

—Eduardo Galeano parla d'un graffiti que va veure a Mèxic que deia "Proletarios de todos los países unidos. Último aviso". Què en pensa?

—(Riu). Per mi aquesta frase té un gran valor nostàlgic; però també té el valor de transmetre la idea que la unió dels explotats permetrà que s'alliberin. De tota manera, el concepte de

Equilibris a la Bòsnia de Westendorp

Dos anys i mig després del final de la guerra, el futur de Bòsnia és una incògnita. L'alt representant internacional Carlos Westendorp intenta restablir les relacions entre la zona Sèrbia i la musulmano-croata alhora que plana el fantasma de l'annexió a Sèrbia i Croàcia.

XAVIER RIUS-SANT

Un artificier neteja de mines Dobrinja. Aquest barri dels afores de Sarajevo va quedar partit entre la federació musulmano-croata i la república Srpska arran dels acords de Dayton.

Irfan Nevzatovic és professor d'història. Vivia amb la família prop de Zvornic, a la vall del Drina. Per evitar de ser víctima de la neteja ètnica imposada pels radicals serbis va fugir a Tuzla, i ara hi ocupa una casa d'uns serbis que hagueren d'abandonar la ciutat. Jasmin Mesic és de Doboj, ciutat del nord que tenia cinquanta mil habitants, trenta-cinc mil d'ells musulmans. Doboj va caure en mans dels radicals serbis i ara viu a Sarajevo amb la dona i dos fills en un pis que va abandonar un serbi. L'ha restaurat, però en compliment dels acords de Dayton els antics propietaris poden recuperar-lo i fer-l'en fora. Però sap que, a Doboj, no hi podria refer la vida: dels trenta-cinc mil musulmans que hi

havia, ara només n'hi queden cinc-cents, tots vells. A més a més, la seva dona és de Sarajevo i no vol anar a la Republika Srpska.

Drago, de trenta-tres anys, és serbi. Vivia a Dobrinja, barri dels afores de Sarajevo i va lluitar amb les forces sèrbies que assetjaven la ciutat. Seguint els acords de Dayton el barri fou partit i casa seva va passar a control de la federació de majoria musulmano-croata. Tenia dret a quedar-s'hi, però va estimar-se més d'anar-se'n a Belgrad. De tant en tant torna a la Dobrinja sèrbia, on té un germà. La seva cunyada passa sovint a l'altra banda i agafa el troleibús que va al centre, però ell, per més que ningú no li ho impedeixi, no n'és capaç.

El cafè que ens ofereix Drago és

turc, molt amb molinet manual, el mateix que ofereix en Jasmin Mesic, i quan entrem ens demana que ens descalcem, com fan els musulmans. Només els rètols dels carrers, escrits en alfabet ciríl·lic, i la moneda corrent, que és el dinar iugoslau i no pas el bosnià, denoten que som a la Republika Srpska, que abasta el 49% del territori de Bòsnia. Una carta de l'una banda a l'altra del barri necessita dotze dies per fer el viatge, perquè ha de passar per Belgrad. Malgrat la voluntat col·laboracionista de la presidenta de la Republika Sèrbia, Biljana Plavsic i del cap de govern, Milorad Dodik, els lligams entre aquestes dues entitats és nul, perquè el representant serbi a la presidència col·legiada, Moncilo Krajisnic, acostat a Karadzic, boicota tots els acords.

Drago diu que no li agrada, parlar de la guerra, però explica que Europa no entén el que ha passat. "Com puc ser un agressor, si Sarajevo era la meua ciutat? Els qui no heu viscut aquí no ho podeu entendre". La seva guerra era com la guerra civil espanyola, i els van abandonar com abans havien abandonat la República, diu mostrant un llibre sobre les Brigades Internacional i la Pasionaria. La guerra espanyola i el paper dels brigadistes iugoslavs acostuma a sortir a moltes converses. Molts d'aquells brigadistes formaren part dels partisans de Tito en la lluita contra els croats feixistes d'Ante Pavelic que durant la Segona Guerra Mundial assassinaren milers de serbis, jueus i gitanos.

Qui s'emociona parlant de la guerra d'Espanya és Cedo Capor, l'únic brigadista internacional bosnià que encara viu. Va passar tota la guerra a Sarajevo, i cada vegada que troba un català o un espanyol, en un castellà impecable li llegeix l'última carta que li va enviar la Pasionaria. Cedo lamenta que els comunistes espanyols durant la guerra de Bòsnia es posessin de banda de Milosevic. Cedo és serbi; és un dels milers de serbis que van ser fidels al govern de Sarajevo. Serbi és el general de l'exèrcit bosnià, Jovan Divak, que durant la guerra dirigia la defensa de Sarajevo. També és serbi, per exemple, Bogis Bogisevic, president del Comitè Olímpic de Bòsnia. Evidentment la guerra no va ser fàcil per a ells perquè "serbi" s'identifica amb l'agressor, i quan va començar el conflicte es produïren assassinats de serbis en llocs controlats pel govern de Sarajevo. Però mentre els qui practicaren la neteja ètnica en nom de la Gran Sèrbia continuen al costat de Milosevic, com l'ultra radical Vojislav Seselj, actual vice-primer ministre de Sèrbia, o el criminal Arkan, que ara fa la feina bruta a Kosovë, els criminals musulmans, com el cap

de la X Brigada de l'exèrcit, Musan Tupalovic, Kako, com que es resistí a lliurar-se a la policia bosniana l'any 1994 perquè el jutgesin, fou abatut per les forces lleials de l'exèrcit bosnià. L'alt representant internacional, l'espanyol Carlos Westendorp, que gestiona els aspectes civils dels Acords de Dayton, pretén que trenta mil serbis tornin a Sarajevo. Però a Sarajevo un terç de les cases són malmeses o minades, i a més a més aixopluguen dos-cents mil desplaçats que no tenen gens de ganes d'anar-se'n. El veritable problema de Bòsnia és que no hi cases per al milió de bosnians que encara romanen a l'estranger.

El retorn dels desplaçats. Feiso Ivegovic és de Srbrenica, enclavament on les tropes sèrbies del Ratko Mladic assassinaren vuit mil persones el juliol de 1995; ara viu a Tuzla i dirigeix una escola per a nens de Srbrenica. Com que a les eleccions municipals del setembre del 1997 els desplaçats van poder votar a distància al municipi d'origen, a Srbrenica, hi van guanyar els musulmans. El seu amic Kiko Malkic és el batlle electe d'aquesta ciutat on no resta ni un sol

musulmà, però com que era inviable que hi governés, Westendorp hi ha imposat una gestora formada per dos serbis, dos musulmans i un àrbitre internacional —una gestora com la que actua a Mostar, integrada per dos serbis, dos croats i dos musulmans, i que serveix de poc perquè els líders croats de Mostar no tenen gens d'interès a reunificar la ciutat.

També una gestora hauria de governar Brcko, l'estratègica ciutat de l'estret corredor de la Posavina que uneix pel nord les regions ara sèrbies de Doboj i Banja Luka amb el sector oriental de la Republika Srpska. Brcko, on la neteja ètnica fou total, abans de la guerra la meitat de la població hi era musulmana, però ara pertany als conqueridors serbis, malgrat que Dayton no va aclarir a quina de les dues entitats havia d'anar a parar. A la Republika Srpska, hi governa des del desembre del 1997 el moderat Milorad Dodic, fidel a la presidenta Biljana Plavsic. Tots dos han entès les raons de la secretària d'estat nord-americana, Madeleine Albright, i de Carlos Westendorp, de pa i reconstrucció en canvi d'acceptació de Dayton. Dodic, que no té el suport ni del Partit De-

Carretera de Tuzla a Doboj. Els incidents produïts per la detenció de criminals de guerra serbis i pel retorn de refugiats als seus llocs d'origen ha motivat un increment de la presència de l'OTAN.

Cartells en favor del criminal de guerra Vojislav Seselj a Doboj, Bòsnia. Seselj és vice-primer ministre de Sèrbia.

mocràtic Serbi de Radovan Karadzic, ni dels radicals de Vojislav Seselj, va necessitar el suport parlamentari dels cinc diputats musulmans i croats del Parlament de la Republika Srpska, diputats habitualment absents, que van ser escollits gràcies al vot dels desplaçats i dels pocs vells croats o musulmans que han restat amb vida. Si Brcko és adjudicat a l'entitat sèrbia, aquests diputats deixaran de donar suport a Dodic, que passaria a ser minoria en el seu propi parlament. Si, en canvi, l'adjudiquen a la Federació, la Republika Srpska quedarà partida en dos i el tàndem Plavsic-Dodik es trobarà greument debilitat davant el copresident bosnià, el serbi Moncilo Krajisnic, hostil també a Dayton.

Aquests últims mesos, amb la depuració dels caps de la policia sèrbia, s'han aconseguit molts avenços, com ara la lliure circulació, i vehicles amb matrícules de la Federació ja circulen per les carreteres de l'entitat sèrbia, de la mateixa manera que al centre de Sarajevo es veuen cotxes de la Republika Srpska. Però les protestes per la detenció dels criminals de guerra serbis, Mladen Radic i Miroslav Kvoca, i els enfrontaments de final d'abril, motivats per la tornada de desplaçats, amb l'aixecament de barricades per part d'uns i al-

L'atur, la tornada dels desplaçats i el conflicte per la propietat de les cases són els principals problemes de Bòsnia.

tres, ha obligat l'OTAN a intensificar la vigilància. Incidents que començaren a la ciutat fantasma de Derventa, al nord de Bòsnia quan centenars de radicals serbis atacaren el bisbe de Sarajevo, Vinko Puljic, que hi havia anat amb un grup de croats a celebrar-hi una missa, i que tingueren una rèplica en l'atac dels manifestants croats de la ciutat de Drvar contra el nou batlle serbi, Milo Marceta, que gràcies al vot dels desplaçats va aconseguir el govern d'un municipi situat al mig d'un cantó de control croat.

Nova moneda, nova bandera i passaport comú. L'atur, que afecta el 75% de la població,

la tornada dels desplaçats i el conflicte de la propietat de les cases són els aspectes més difícils de resoldre. Westendorp, vista la manca de consens entre les parts, ha imposat el seu criteri en qüestions com la nova bandera (l'anterior era rebutjada pels radicals serbis i pels dirigents croats de Mostar), les matrícules dels cotxes, que perden tot referent ètnic, o el nou passaport comú per a tothom, que permetrà als habitants de l'entitat sèrbia de sortir a l'estranger, cosa que ara no podien fer perquè no acceptaven el que expedia Sarajevo. També ha imposat una nova moneda, el marc convertible, vinculada al marc alemany, però és dubtós que deixin d'operar el dinar iugoslau a la part sèrbia i la kuna croata als cantons de la Federació de majoria croata, perquè les empreses hi són filials de les de Sèrbia i Croàcia, respectivament. La possible annexió de mig Bòsnia per Sèrbia, i de l'altra mitja per Croàcia, és un fantasma present en la ment de molts. De fet molts croats de Sarajevo, per més que treballen, viuen i voten a Bòsnia, accepten el passaport de Croàcia. Mentre amb el passaport bosnià cal visat per a entrar a la Unió Europea, amb el croat l'entrada a la Unió és lliure. Potser només és una qüestió pràctica, però és una més de les constants contradiccions amb què topa Bòsnia-Herzegovina per constituir-se en estat.

Dos mesos després d'haver entrat en vigor la nova bandera imposada per Westendorp (blava amb triangle groc i els estels d'Europa), encara no és visible a l'entitat sèrbia, i tot just si comença a voleiar a les cases de la vila i a les casernes de la policia dels cantons croats, si bé al costat de la bandera de Croàcia i amb fotografies que diuen: "Tudjman, el nostre president". Bòsnia, dos anys i mig després de la fi de la guerra, és encara una incògnita. I els qui malgrat la guerra s'hi van quedar, no saben si hauran de deixar demà la casa que han fet seva.

Xavier Rius-Sant

Jospin, any I

El primer ministre francès, Lionel Jospin, celebra sense escarafalls els èxits en el primer aniversari de la instal·lació en el càrrec, malgrat que per l'esquerra comencen a apareixer gèrmens de protesta.

La "modèstia" que Lionel Jospin esgrimeix com a part fonamental del seu famós "mètode" li impedeix, aquests dies, d'exagerar les celebracions del primer aniversari de la seva instal·lació com a primer ministre de França. Un fet que potser sorprendrà en altres latituds en què el calendari marca el ritme de les hipèrbol·les pro-governamentals, però que al nord del Pirineu no s'ha aprofitat per hipnotitzar la població amb lletanies de l'estil "França va bé".

Es cert que França va bé, o en tot cas millor que no pas ara fa un any; és cert que ha superat amb nota l'examen de l'euro, quan fa a penes uns mesos les xifres del dèficit públic hi feien recaure molts dubtes; i és cert, fins i tot, que la desocupació ha baixat per sota la barrera psicològica dels tres milions de parats i que el consum es rellança. A mitjan 1997, l'evocació d'una situació semblant hauria entrat en la categoria de la ciència-ficció.

Tot això no obstant, és igualment cert que França es beneficia de l'onada de creixement comuna a la resta dels països occidentals. Jospin va arribar al lloc adequat en el moment oportú, cosa que ha contribuït força a la percepció majoritàriament positiva que tenen els francesos de la gestió del seu govern, tant com del contrast amb el precedent immediat de l'executiu dirigit per Alain Juppé. La cohabitació amb Jacques Chirac, el president més pintoresc que ha tingut fins ara la V República francesa, acaba d'arrodonar les bones vibracions que suscita l'acció de Jospin.

Però França no s'ha rendit embadalida als peus de "l'esquerra plu-

ral" del govern, ni de bon tros. Hi ha tensions que un moment o altre sortiran a la superfície. En el terreny econòmic, en primer lloc. Si la desocupació disminueix, les dues mesures-far de l'executiu de Jospin (el pla ocupació-joves i les trenta-cinc hores) tenen, de moment, ben poc a veure-hi, sobretot pel que fa a la reducció de la jor-

ARXIU / EFE

nada laboral: l'anomenada "lleï d'incitació" ha acabat tot just els tràmits parlamentaris, i falten dos anys perquè es comenci a aplicar. Jospin repeteix que inscriu la seva acció al llarg de la durada de la legislatura –cinc anys, si no hi ha interrupcions–, i els cicles econòmics no solen durar tant.

En segon lloc, la contestació provinent de l'esquerra de l'esquerra: les noves lleis sobre la nacionalitat i la immigració han eliminat l'esperança de molts francesos que l'arribada al govern de la coalició capitanejada pel Partit Socialista modificaria substancialment els termes del debat sobre unes qüestions tan sensibles a França. Això, sumat al deteriorament del clima en el sector de l'ensenyament i les crítiques a l'entusiasme amb què Jospin ha acabat apostant per l'euro, alimenta uns gèrmens de protesta que no trigaran a emergir.

I si des de la talaia del palau de Matignon Lionel Jospin mira cap a la dreta, el panorama és també preocupant. La *debâcle*, l'ensorrament de l'oposició parlamentària poden resultar còmodes per al govern, a curt termini; poden atreure la major part de l'atenció de les càmeres i deixar en un segon terme el seguiment mediàtic de l'executiu. Però, a termini mitjà, la descomposició i la lluita a ganivetades en les dues grans formacions de la dreta republicana amplifiquen les possibilitats que sigui el Front Nacional qui acabi articulant el discurs de la dreta. La prova es pot trobar en les quatre regions en què UDF i RPR han pactat amb els homes de Le Pen i Bruno Mégret. La carta del FN es pot girar contra els hereus dels qui la van utilitzar en el passat per debilitar la dreta clàssica.

La situació, ara com ara, és aquesta: un govern que reïx, en línies generals, davant la impotència de l'oposició parlamentària i el creixement de la protesta per tots dos extrems. Un marc relativament confortable perquè Jospin pugui llançar-se a velocitat de creuer cap al 2002, quan s'acaben la legislatura –si no hi ha cap altra dissolució– i el mandat del president de la República. Quatre anys durant els quals, entre més coses, l'euro entrarà en vigor, s'haurà reduït la durada legal del treball i la promesa governamental de modernitzar les institucions i la vida política haurà d'haver-se concretat en alguna cosa.

Tot plegat, i més enllà del "mètode Jospin", bones raons per a fer gala d'una certa modèstia.

Jordi Ferrerons

L'arribada de Jospin a la presidència de l'executiu va coincidir amb l'inici de l'onada de creixement comuna a la resta de països occidentals. Aquest fet ha contribuït a la percepció positiva que els francesos tenen de la seua gestió.

Nota a les universitats

Els estudis de lletres i d'econòmiques de la Universitat Autònoma de Barcelona i el d'enginyeries de la Politècnica de Catalunya són els únics dels Països Catalans que apareixen en un rànquing elaborat per la revista alemanya 'Der Spiegel' sobre les millors universitats europees en quatre especialitats.

Sobre una enquesta de gran abast, en la qual han participat 1.090 professors i 7.434 estudiants d'universitats de la Unió Europea, el prestigiós setmanari hamburguès *Der Spiegel* ha confeït un rànquing amb un sistema de valoració per punts, de les millors 144 universitats, sobre la base de quatre especialitats: dret, econòmiques, enginyeria i lletres. Si els primers llocs són ocupats per universitats anglo-saxones, les de l'estat espanyol mereixen el cinquè lloc de la valoració global, amb 1,42 punts sobre 6. Al davant hi ha França (1,55), Alemanya (1,93), els Països Baixos (2,50) i la Gran Bretanya, 2,85.

No obstant aquest cinquè lloc, la millor posició d'uns estudis universitaris és per a l'oferta en dret de la Universidad Carlos III de Madrid (posició 11). Aquesta mateixa universitat aconsegueix la posició 23 en econòmiques i la 29 en enginyeria. Comptat i de-

batut, doncs, en tot l'estat, hi ha vuit universitats seleccionades, de les quals dues són catalanes: l'Autònoma de Barcelona (UAB) i la Politècnica de Catalunya (UPC), si bé als darrers llocs del rànquing, això sí.

Un 2,08%. La UAB col·loca l'especialitat de lletres a la posició 35, i la d'econòmiques a la 36; la UPC, en canvi, situa les enginyeries a la posició 35, darrere de la Politècnica de Madrid. D'aquesta manera, les universitats de Catalunya obtenen una representació del 2,08% en relació amb les 144 entitats que *Der Spiegel* classifica.

Enric Marín, secretari general de l'equip rector de la UAB, valora positivament per a EL TEMPS el resultat de l'enquesta, si bé subratlla que, quan aquest tipus d'estudis es fan des de Madrid, la UAB sempre sol figurar-hi entre les cinc primeres de l'estat espanyol.

En canvi, un portaveu de la Universitat Pompeu Fabra indica el malestar que ha suscitat l'estudi, que no recull en cap de les quatre especialitats aquesta universitat catalana, i això que el 1997 una enquesta situava sis carreres de la Pompeu entre les millors de l'estat espanyol, fet que la convertia en summament prestigiosa. Pel que fa a la UPC, involucrada en múltiples projectes de recerca de prestigi internacional, *Der Spiegel* la deixa al lloc 35 d'enginyeries, al davant de la Politècnica d'Atenes, però al darrere de la Politècnica de Madrid.

Contradiccions. Els enquestats han ponderat uns quants aspectes relacionats amb les quatre àrees d'estudi, des de l'emplaçament de la universitat a l'equipament informàtic, passant per l'estat de les biblioteques, l'ambient, l'atenció a l'alumne...

Curiosament, la politècnica de Barcelona (també la de Madrid) obté la millor valoració quant a equipament informàtic (4,9) entre les trenta-sis millors universitats que tenen estudis d'enginyeria, essent així que la prestigiosa universitat de Cambridge hi obté la pitjor puntuació, en aquest apartat (1,4). Doncs bé, tot i així, la de Cambridge ocupa el segon lloc d'enginyeries.

Un altre dels aspectes sorprenents que es poden destacar de l'estudi és que té en compte universitats de Suïssa, tot i que l'enquesta se ceneix als estats de la Unió Europea.

Els deu primers llocs en cadascuna de les quatre especialitats són ocupats per universitats de l'àrea anglo-saxona, sense gaires sorpreses quant a les que obtenen la puntuació més alta, que són la de Cambridge i la d'Oxford.

També s'hi classifiquen la Universitat Catòlica de Lovaina (Bèlgica) i l'University College

EL RÀNKING UNIVERSITARI DE DER SPIEGEL

CIÈNCIES JURÍDIQUES

1. Universitat Tilburg
2. Universitat Cambridge
3. Universitat Oxford
4. Uni. Catòlica Lovaina
5. Universitat Passau
6. Universitat Edimburg
7. London School of Economics
8. Universitat Estocolm
9. Universitat Catòlica Lisboa
10. Col·legi Universitari Londres
11. Universitat Carlos III Madrid
12. Universitat Friburg
13. Universitat Hèlsinki
14. Universitat Pavia
15. University College Dublin
16. Universitat Arhus
17. Universitat Leiden
18. Universitat Heidelberg
19. Universitat Salzburg
20. Uni. Autònoma Madrid
21. Universitat Münster
22. Universitat Zuric
23. Universitat Grenoble II
24. Universitat Milà
25. Universitat Estrasburg III
26. Universitat Bolonya
27. Universitat Ais-Marsella III
28. Universitat Florència
29. Universitat París I
30. Uni. Nacional Atenes
31. Universitat Bonn
32. Universitat Roma
33. Universitat Munic
34. Universitat Colònia
35. Universitat Sevilla
36. Universitat París II

ENGINYERIES

1. Uni. Politècnica Eindhoven
2. Universitat Cambridge
3. Imperial College London
4. Universitat Oxford
5. Escola Superior Tècnica Zuric
6. Uni. Politècnica Ilmenau
7. Universitat Lió I
8. Universitat Karlsruhe
9. Uni. politècnica Copenhaguen
10. Uni. Catòlica de Lovaina
11. Universitat Durham
12. Universitat Stuttgart
13. Col·legi Universitari Dublín
14. Uni. politècnica Hèlsinki
15. Universitat Southampton
16. Universitat Hannover
17. Escola Sup. Tècnica Aquisgrà
18. Escola Sup. Tècnica Estocolm
19. Uni. Politècnica Delft
20. Universitat Grenoble I
21. Universitat Tolosa III
22. Universitat Politècnica Graz
23. Uni. politècnica Darmstadt
24. Escola Superior Tècnica Torí
25. Universitat Ais-Marsella III
26. Uni. Politècnica Munic
27. Universitat Pisa
28. Universitat París VI
29. Universitat Carlos III Madrid
30. Universitat Porto
31. Universitat Pàdua
32. Universitat Bolonya
33. Escola Sup. Tècnica Milà
34. Uni. Politècnica Madrid
35. Uni. Politècnica Barcelona
36. Uni. Nacional Atenes

CIÈNCIES ECONÒMIQUES

1. Universitat Lausana
2. Universitat Bayreuth
3. Universitat Passau
4. Uni. Nacional Groningen
5. Universitat Warwick
6. Esc. d'Econòmiques Hèlsinki
7. Universitat Cambridge
8. Universitat Oxford
9. Universitat Nova Lisboa
10. Universitat Catòlica Lovaina
11. Universitat París IX
12. Uni. d'Econòmiques Mailand
13. Esc. d'Econòmiques Estocolm
14. Universitat Copenhaguen
15. London School of Economics
16. Universitat Estrasburg
17. University College London
18. Universitat Siena
19. Uni. Lliure Amsterdam
20. Uni. Complutense Madrid
21. Universitat Mannheim
22. Universitat Tolosa I
23. Universitat Carlos III Madrid
24. Universitat Lió II
25. Uni. d'Econòmiques Atenes
26. University College Dublin
27. Universitat Roma
28. Universitat Bolonya
29. Universitat Venècia
30. Universitat Münster
31. Universitat París I
32. Universitat Colònia
33. Universitat Munic
34. Universitat Viena
35. Universitat Bonn
36. Uni. Autònoma Barcelona

LLETRES

1. Universitat Hèlsinki
2. Universitat Amsterdam
3. Universitat Cambridge
4. Uni. Cat. Lovaina (neerlandès)
5. Universitat Lausana
6. Uni. Cat. Lovaina (francès)
7. Universitat Roma
8. Universitat York
9. University College London
10. Universitat Oxford
11. Universitat Edimburg
12. Universitat Utrecht
13. Universitat Copenhaguen
14. Universitat Zuric (alemany)
15. University College Dublin
16. Universitat Lund
17. Universitat Estrasburg
18. Universitat Bielefeld
19. Universitat Pavia
20. Universitat París III
21. Universitat París IV
22. Uni. Aristòtil Tessalònica
23. Universitat Munic
24. Uni. Complutense Madrid
25. Universitat Tübingen
26. Universitat Bordeus III
27. Universitat Salamanca
28. Universitat Venècia
29. Universitat Milà
30. Universitat Còimbra
31. Universitat Friburg
32. Universitat Pisa
33. Universitat Tolosa II
34. Universitat Viena
35. Uni. Autònoma Barcelona
36. Universitat Colònia

Aquesta classificació s'ha fet a partir de l'opinió de 7.434 estudiants de quinze països d'Europa sobre la qualitat del professorat en cada facultat.

Font: GRÀFIC APAREGUT A 'DER SPIEGEL'

de Dublín, l'única universitat d'Irlanda que hi figura. En aquest sentit, si considerem el nombre d'universitats seleccionades per país, Catalunya ocupa el penúltim lloc del rànking, darrere Irlanda. Si el fet que una universitat surti més vegades a la llista de *Der Spiegel* és un indicador de més prestigi, les més prestigioses d'Alemanya serien les de Colònia i de Munic. A França, les universitats d'Ais-Marsella II i la de París I (Pan-

teó-Sorbona); a Àustria, la Universitat de Viena; a Suïssa, les de Zuric i Lausana; i a Itàlia, la Sapienza de Roma i la de Bolonya.

"L'estudi no col·loca cada universitat en el seu lloc, però sí que marca una tendència", indica Marín. Menys benèvol es mostra Gabriel Ferraté, rector de la Universitat Oberta de Catalunya (pionera internacional en la utilització de noves tecnologies en l'ensenyament no presencial)

que és molt prudent a l'hora de judicar aquesta classificació i que s'estima més de destacar "l'enorme evolució" que ha efectuat en pocs anys el sistema universitari català, "en qualitat, equipament i recerca". Una imatge internacional de primera divisió, sobre la qual el setmanari *Der Spiegel* ha tirat, potser sense prou rigor, una bona galleda d'aigua freda.

Jaume Risquete

El rànking de 'Der Spiegel' es basa en una enquesta que només pondera quatre especialitats universitàries. El prestigi d'aquest setmanari i la repercussió de l'estudi ha fet que la Pompeu Fabra en qüestioni el rigor.

Anar a estudiar als Estats Units

Quan es matriculen a la universitat, molts joves europeus somien amb poder ampliar estudis als Estats Units, tant pel prestigi de les universitats nord-americanes com per a veure de prop l'estil de vida que surt a les pel·lícules.

Al'hora de prendre una decisió tan important com anar a estudiar als Estats Units, cal tenir en compte alguns factors, com: quin és el millor moment, el lloc, quins passos s'han de seguir i, sobretot, com finançar l'"aventura" americana.

Per començar, s'ha de tenir present que hi ha diferències abismals entre una infinitat de centres educatius. Se'n pot obtenir informació per Internet i, a Barcelona, per exemple, mitjançant l'Institut d'Estudis Nord-americans. La immensa majoria d'estudiants acudeix a universitats -colleges- estatals, que costen una mitjana de 3.000 dòlars anuals de matrícula, però la qualitat de l'ensenyament és molt desigual i s'ha d'avaluar cas per cas la reputació. Malauradament, les millors institucions solen ser privades i la matrícula anual fàcilment supera els 20.000 dòlars (uns tres milions de pessetes). Tot i la barrera econòmica, no és aquest l'inconvenient principal que s'ha de superar: la dificultat més gran és ser admès.

Per incrementar al màxim l'atractiu d'un expedient davant els responsables d'admissions és fonamental que els quedi clar que les notes dels estudiants europeus obeeixen a barems diferents, donat que als EUA hi ha tal inflació que un notable (B+) gairebé equival al 5 o 6 europeu. Harvard i Princeton, a tall d'exemple, tenen fama de no posar mai

una C. Consideren que, un cop ets dintre, portaràs el nom de la universitat al teu currículum tota la vida, i no volen estar associades a un expedient mediocre. Si treure un aprovat pelat és complicat, per suspendre s'han de fer esforços titànics.

Vist el desgavell de les notes, és, doncs, absolutament aconsellable afegir la posició relativa a la classe (per exemple: *top 10%* "entre el 10% dels millors") perquè siguin conscients del significat real dels resultats acadèmics a casa nostra. Valoren molt positivament els

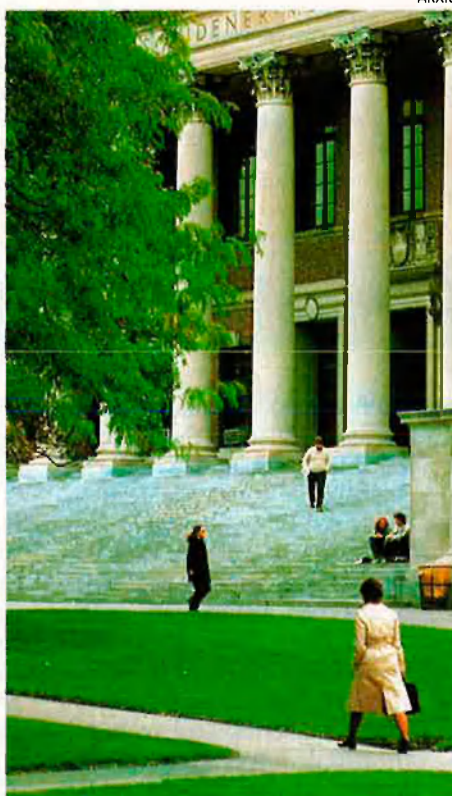
idiomes, el voluntariat, la pertinença a associacions cíviques o culturals i els torna bojos un passat de líder estudiantil, com més actiu i més alt el càrrec, millor.

Actualment, la moda d'enviar els fills a fer l'últim any de batxillerat a Amèrica va de baixa. Els adolescents aprenen l'idioma i obtenen experiència a l'estranger, però, tal i com demostren els *rankings* internacionals, el nivell d'exigència escolar americana és fluix. Acadèmicament és millor que facin un curs d'estiu d'anglès i la resta de l'any es quedin al propi país, així s'estalviaran uns diners que poden aprofitar més endavant.

Sembla més idoni anar als EUA per a fer estudis de post-grau. Un títol de post-grau americà atorga reconeixement instantani i la presumpció de competència professional. Això és increïblement pràctic, perquè un paperet -molt més si és d'un centre reconegut- obre la porta de moltes feines i molts contactes. Tenir una oportunitat ja és més de la meitat de l'èxit. Quants aturats no voldrien gaudir d'una ocasió, ni que fos una sola? Els joves malden per demostrar el que valen i el diploma dona fe que, fins que no es demostrï el contrari, el seu titular és intel·ligent, està ben preparat i no li fa por treballar.

Hi ha altres avantatges considerables, com poder viure la diversitat cultural i ètnica dels Estats Units, el caràcter emprenedor i tremendament dinàmic

El campus de Harvard és un dels més visitats pels estudiants europeus. Malgrat la fama dels colleges americans, el nivell acadèmic que tenen és més aviat fluix.

de la societat nord-americana, la competitivitat ambiental que obliga a superar-se contínuament —a diferència del sistema llatí, tendent a l'arramadamment i als mínims comuns denominadors—, l'elevat sentit de l'ètica i honestat professional i la devoció total de tothom per la feina, fins a caure a voltes en l'exageració d'avançar l'ambició laboral a la vida personal. El "país de les oportunitats" obre els ulls a possibilitats que costa imaginar-se des d'Europa.

Un altre contrast poc favorable a la vella Europa és el reconeixement del mèrit. Sens menystenir traves com el racisme i la terrible manca de cohesió i solidaritat social, als Estats Units els bons professionals tiren endavant, i els que no ho són tendeixen a baixar de classe social. Un país de pioners mostra poc respecte per la jerarquia, el poder de certs cognoms i d'altres padrins. Hi ha més desigualtats, però també molta més mobilitat.

Entre els desavantatges hi ha, en primer lloc, el cost. Hi pot haver també certa dificultat a adaptar-se als hàbits i naturalesa dels habitants, que varien molt segons la geografia. Quant a la inseguretat ciutadana, està millorant molt i no és cap problema si es practica un mínim de precaució. A part, la violència està institucionalitzada: el dret de portar armes està garantit per la Constitució i la majoria consideren justa la pena de mort per als condemnats per assassinat.

No cal deixar-se intimidar per les dificultats pecuniàries. La majoria d'estudiants finança la seva formació amb crèdits personals, que, malgrat semblar elevats, s'amortitzen en pocs anys pel valor afegit que es gaudeix al mercat de treball després de la graduació. A més, cal també ponderar la capacitat de generar ingressos mentre s'estudia, ja sigui a través de beques o exempcions de matrícula, o gràcies a ofertes de treball a la mateixa universitat i a fora. Generalment, els estudiants estrangers poden treballar de forma legal al cap de dos semestres (9 mesos) d'arribar.

Erika Casajoana (Nova York)

Fires de Catalunya

1998
Juny

Ambit internacional i estatal

9 - 12 juny L'Hospitalet de Llobregat.

COSPEDER. Matèries primeres de cosmètica, perfumaria, detergents, laboratoris, maquinària i utilitatge industrial i components de laboratori.
☎ 93 213 51 38

10 - 13 juny Barcelona.

MEDICAL FÒRUM EXPO. Fòrum i Exposició per als Sistemes d'Atenció a la Salut. Material sanitari, electromedicina, farmàcia hospitalària i de prescripció mèdica, serveis sanitaris i parasanitaris, equipaments i serveis.
☎ 93 452 07 22

Ambit català, comarcal i local

4 - 7 juny Barcelona.

LA COMUNITAT. Saló Monogràfic de Serveis a les Comunitats de Propietaris. Productes i serveis per al manteniment d'immobles i instal·lacions.
☎ 93 721 04 83

4 - 7 juny Cambrils.

FIRA DE CAMBRILS. Automoció; maquinària agrícola, pesquera, industrial i comercial; comerç en general.
☎ 977 79 45 79

5 - 7 juny Badalona.

FIRA DEL VIATGE, L'OCI I L'AVENTURA. Productes i serveis per a l'oci, la cultura, l'esport, les vacances i el temps lliure.
☎ 93 483 28 20

5 - 7 juny Olesa de Montserrat.

FIRA DE SANTA OLIVA. Multisectorial.
☎ 93 778 60 21

5 - 7 juny Terrassa.

VALLÈS MOTOR. Fira del Vehicle Nou i d'Ocasíó. Vehicles nous i d'ocasió.
☎ 93 733 00 01

5 - 7 juny Igualada.

AUTOMERCAT. Fira-mercat de l'Automòbil d'Ocasíó. Vehicles d'ocasió.
☎ 93 804 01 02

6 - 7 juny Sant Climent de Llobregat.

EXPOSICIÓ DE CIRERES. Cireres de conreu local, productes del camp i comerç en general.
☎ 93 658 07 91

6 - 7 juny Sils.

LLOTJA DE L'AUTOMÒBIL I LA MOTO ANTIGA. Productes i serveis per a la restauració de motos i cotxes antics.
☎ 972 85 30 36

6 - 7 juny Pinós.

FIRA DE PRODUCTES ARTESANS. Artesania.
☎ 973 48 03 00

12 - 14 juny Castelldefels.

FIRA DEL COMERÇ, L'OCI I EL TURISME. Comerç. Productes i serveis per a l'oci, la cultura, l'esport, les vacances i el temps lliure. Automoció.
☎ 93 665 11 50

12 - 14 juny Cornellà de Llobregat.

FIRA COMERCIAL DE CORNELLÀ DE LLOBREGAT. Comerç en general.
☎ 93 474 02 02

13 - 14 juny Torrelles de Llobregat.

FESTA DE LA CIRERA. Exposició de cireres.
☎ 93 689 00 00

14 juny Llers.

FIRA DE LA CIRERA. Venda i exposició de cireres. Artesania.
☎ 972 52 80 20

18 - 21 juny Vilanova i la Geltrú.

GALÀCTICA. Fira d'Invents. Invents i noves patents.
☎ 93 814 18 18

20 juny Estoril d'Àneu.

FIRA DE SANT JOAN. Multisectorial.
☎ 973 62 60 05

20 - 21 juny La Pobla de Segur.

PROMOPALLARS. Automoció, esports, turisme, artesanía i productes agroalimentaris.
☎ 973 68 00 38

20 - 21 juny Caldes de Montbui.

FIRA D'ARTESANS. Ceràmica, fusta i alimentació artesana.
☎ 93 865 44 66

20 - 24 juny Coma-ruga.

TURISMAR. Mostra de turisme, mar i platja.
☎ 977 66 52 53

21 juny Cornudella de Montsant.

MERCAT DE L'ARTESANIA. Artesania.
☎ 977 56 14 16

27 - 28 juny Sant Guim de Freixenet.

FIRA DE L'OU. Fira de Productes Artesans. Mostra d'ous, alimentació artesana.
☎ 973 55 60 35

28 juny Sant Pere Molanta (Olièrdola).

FIRA-MERCAT D'ANTIGUITATS, BROCANTERS I ARTESANIA. Antiguitats i artesanía.
☎ 93 890 35 02

INTERNET: Dades disponibles a la xarxa Internet. Per tal d'accedir a la web de la Generalitat, teclegeu: <http://www.gencat.es/fir>

Generalitat de Catalunya
Departament d'Indústria, Comerç i Turisme

L'eix transversal de la cultura

La publicació 'Transversal' és fruit d'una activitat independent de la cultura irradiada des de Barcelona. I, com a revista de cultura contemporània, omple un buit en les publicacions catalanes: la manca d'una revista de cultura contemporània.

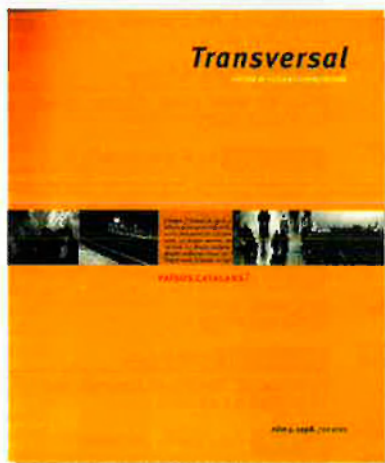
Barcelona és la gran antropòfaga de la cultura catalana. Fora de comptadíssimes excepcions, el que no es cou a la capital del Principat difícilment obté reconeixement. Els anomenats diaris de referència —els que prestigien els esdeveniments, quasi fins al punt de fer-los existir—, els cena-

editada per la Paeria (ajuntament).

La iniciativa sorgeix després de quasi vint anys d'ajuntaments democràtics. Vint anys que han estat marcats per un degotís de queixes. En aquest període, mentre hi havia alcaldes que es veien obligats a defensar la permanència a la vila d'uns festivals internacionals que anaven prenent volada, n'hi havia

capital del Principat. La seva peculiaritat principal està en el fet que no es tracta d'una publicació municipal més, centrada en la cultura local i dedicada a cantar les glòries i les característiques d'una identitat ciutadana ennoblida per la seva creació cultural —tot i que no es priva de reivindicar i proposar una adaptació contemporània del lleidatanisme.

A final del 1996 va néixer a Lleida 'Transversal'. La seva peculiaritat principal està en el fet que no es tracta d'una publicació municipal més, centrada en la cultura local.

cles intel·lectuals influents, els empresaris de la cultura i les seves xarxes de relacions practiquen una endogàmia territorial excessivament excoient i sovint asfixiant.

Aquesta és una visió estesa i sovint incrustada en la mentalitat de la gent de comarques i forma part del discurs dels dirigents polítics i socials de les ciutats mitjanes, i no tan mitjanes, del país.

Contra l'antropofàgia cultural, i també amb l'ànim de trencar el cercle d'un discurs que consideren conformista i excessivament homogeni, a final del 96 va néixer a Lleida *Transversal*, una revista trimestral de cultura contemporània

que combatien l'aïllament tocant la fibra dels convilatans que havien triomfat a Barcelona.

En aquests anys, desenganys a part, ciutats i poblacions mitjanes de Catalunya han anat teixint iniciatives i consolidant, en forma d'escoles de belles arts, de conservatoris de música, de petites editorials o de sales d'exposicions, una infraestructura cultural activa i creativa, institucionalitzada amb la descentralització universitària de la dècada dels noranta.

Transversal és fruit d'aquesta activitat independent, al marge de la cultura oficial irradiada des de la

La iniciativa de la revista, segons el seu coordinador editorial, Lluís San Martín, fou de l'ex-director de l'escola de belles arts de Lleida i actual regidor de cultura de la ciutat, Antoni Llevot, un home que ha participat activament en la creació d'aquesta xarxa infraestructural de cultura i que ha mantingut contactes i diàlegs amb promotors de tot Catalunya.

La proposta de Llevot resulta innovadora: vol crear un instrument que serveixi de caixa de ressonància no solament del que es fa a la seva ciutat (l'univers de la revista

és els Països Catalans), i que ompli, des de fora de Barcelona, un buit existent en les publicacions culturals catalanes: la manca d'una revista de cultura contemporània.

Sortint del clàssic victimisme i dels intents provincians, per inútils, d'imitació, volen passar a l'acció amb una idea culturalment atractiva, per la novetat que representa, i organitzativament integradora. No es tracta de plantar cara ni d'anar contra Barcelona, com ho demostra que determinats espais culturals barcelonins –com ara el Metrònom o la capella de l'antic hospital de la Santa Creu– hi tenen cabuda.

Si alguna cosa volen trencar és l'encarcament i el discurs unidireccional i oficialista que, segons els inspiradors de *Transversal*, tenyeix la part més publicitada del panorama cultural català i del qual no s'escapen, moltes vegades, ni les publicacions menys decididament compromeses amb el discurs de la Generalitat, com pot ésser el diari *El País*.

Així, per exemple, en el darrer número, comentant la projecció que s'ha fet de l'any Pla, Xavier Coromina escriu: "És una manipulació que explota maquiavèl·licament la dependència narcòtica dels habitants del país de l'amnèsia profilàctica que és el remei casolà per suportar un complex de culpabilitat històrica". Tot i el caràcter hermètic del paràgraf (*Transversal* no ha pogut evitar la crítica d'elitista) la revista planta cara a les unanimitats buscades amb aquesta commemoració.

La publicació és una nova mirada feta, a més, amb uns ulls que no són els habituals, per més que no faci escarafalls a les signatures més convencionals i pagui algun peatge, d'una altra banda inevitable en un país com Catalunya, on la cultura ha vist dimensionar fins a l'infinit el seu valor simbòlic –tenim més cultura que territori, i la llengua és el paraigua on s'aixopluguen totes les característiques de la nostre identitat–, amb la qual cosa esdevé quasi impossible de separar-la de la política.

Malgrat tot, *Transversal* ha aconseguit d'esborrar aquell clixé se-

gons els qual només hi ha dues maneres de fer cultura al país: l'alta cultura i la cultura de masses que només es desenvolupa a Barcelona i que ignora tot quant pugui haver-hi més enllà (posició atribuïda habitualment als socialistes), o el difusionisme que fa bullir l'olla a la capital i que practica l'estratègia dels *bolos*, no solament en teatre (suposada característica de la política de CiU).

La prova de l'existència d'un tractament de la cultura que va més enllà de la dialèctica entre Barcelona i la resta de Catalunya, la tenim en el número 3 de la revista, editat el juny del 1997 i centrat en el futur de la creació audiovisual. Les vint-i-quatre pàgines dedicades a la curiosa pel·lícula *Tren de sombras*, de José Luis Guérin, foren una premonició de l'èxit que l'obra havia d'obtenir l'octubre següent al Festival Internacional de Cinema de Catalunya (abans

anomenat Fantàstic de Sitges) que li atorgà el premi de la crítica.

La voluntat aglutinadora de la revista –la transversalitat de què ens parla el nom, sortit d'un d'aquells dinars plens d'idees més o menys etfíliques– s'expressa en la manca de director i en l'existència d'un consell de redacció i d'un consell assessor amplis i geogràficament representatius. Si la iniciativa és filla de Lleida, una bona part de la seva materialització –maquetació i edició– es fa a Vic. I si d'Osona depèn l'apartat gràfic, la capital del Segrià en vetlla la unitat estilística, per obra de Jordi Capdevila, coordinador d'edició.

Contra les crítiques d'elitisme, *Transversal* té una resposta contundent: per només 1.800 pessetes l'any ofereix una mirada contemporània distinta sobre la cultura del país.

Antoni Sella

ESCOLA
GAVINA

Marca la diferència
96 1570594

**INFANTIL
PRIMÀRIA
SECUNDÀRIA**
concertada

partida de la Martina, sn
46210 PICANYA
t. 96 1570594
fax 1557489

El bon senderi

'Senderi' significa 'judici' i també 'discerniment', dues condicions necessàries per poder copsar la importància dels valors en la societat actual. Senderi és també el nom d'una nova publicació que en el seu doble format –paper i electrònic– vol ser un punt de referència de l'educació en els valors ètics.

La veritable educació no es limita a la transmissió d'uns coneixements. Entre els seus objectius hi ha també la formació de ciutadans lliures, responsables i sobretot crítics davant la realitat. Aquest vessant, tant o més important que el primer, només és possible a través de l'educació en valors.

L'educació en valors no té res a veure amb el sectarisme, ans té molt a veure amb la tolerància i la capacitat per viure en un sistema que té la pluralitat com a tret distintiu. La democràcia no serà viable si les persones, a banda de mantenir les seves creences i idees, no són capaces de trobar un espai comú.

En el nostre context, l'educació en valors esdevé un objectiu fonamental per a la societat i per aquest motiu el grup de Fundacions FUS ha llançat el butlletí *Senderi* en què participen també un seguit d'associacions i institucions que han demostrat amb aquesta iniciativa i amb d'altres al llarg de la seva trajectòria una sensibilitat especial envers aquesta qüestió.

Un espai d'intercanvi. *Senderi* té la voluntat d'oferir un espai d'intercanvi d'experiències, idees i recursos materials. En principi apareix en un doble format imprès per una banda i a Internet per l'altra, però en una fase posterior només es farà en la seva versió electrònica. Això es produirà en el moment que es consideri que el projecte ja és prou conegut.

Cada entitat hi aporta les seves propostes i la seva pròpia experiència així com el seu punt de vista sobre el tema. És per això que, segons Teresa Climent, de la Fundació Serveis de Cultura Popular, "cal destacar l'esforç que representa coordinar associacions tan diverses perquè totes aquestes aportacions particulars conflueixin en un projecte comú que és impulsar l'educació en valors".

En el seu primer número *Senderi* té propostes força interessants com per exemple l'article "L'altre no és problema, és una oportunitat", signat per Montserrat Casals i Teresa Garrell en què s'explica la tasca de l'Institut d'Educació Secundària Lauro, un centre de titularitat pública, ubicat en el terme municipal de les Franqueses del Vallès, que acull alumnes de famílies de procedència socioeconòmica i cultural diversa, amb predomini d'un nivell baix. Hi podem trobar

quests materials són un conjunt heterogeni d'entitats, organitzacions i institucions com Intermón, Mans Unides, l'Institut de la Dona del Ministeri d'Afers Socials o l'Organització d'Estats Americans. Tampoc no hi falten esments a llibres apareguts recentment al mercat i que, sense situar-se en l'àmbit específic de la pedagogia, estan directament relacionats amb la temàtica dels valors, com és el cas d'*En què creuen els qui no creuen*.

En aquest llibre un pensador laic, Umberto Eco, i un de religiós, el cardenal Cario Maria Martini, debaten, per mitjà de diverses cartes creuades, sobre els valors bàsics de l'home contemporani i la seva necessitat.

Quins valors? Una de les qüestions més importants a l'hora de parlar sobre els valors i actuar en conseqüència és saber a què ens referim. Respondre a la qüestió és evitar la vaguetat conceptual que sempre allunya de la pràctica i per tant de la realitat. Josep Maria Puig

Rovira, professor de teoria i història de l'educació a la Facultat de Pedagogia de la Universitat de Barcelona explica que "no es tracta de fer una llista exhaustiva sinó que els valors han d'anar emergint a partir de problemes concrets com la pau, la guerra, les relacions amb els altres, etc. Les eines que tenim per resoldre aquests problemes són la intel·ligència i la capacitat moral que evidentment posem però que cal educar". I afegeix que "per fer-ho no partim del no res, disposem d'una cultura moral, d'una tradició, com per exemple els drets humans". De tota manera insisteix a dir que "es pot parlar de solidaritat, de justícia, d'autonomia de criteri, però és difícil i poc útil fer-ho fora dels problemes, en abstracte".

En la seva opinió "hi ha hagut un renovat interès pels valors en l'educació en

també el recull d'altres experiències d'educació en valors com la de l'Escola Joan Miró de Barcelona i una descripció dels diversos programes també en aquesta mateixa línia que ha dut a terme la Federació Catalana de l'Esplai en els darrers vuit anys. Es tracta de propostes didàctiques de caràcter lúdic, dramàtic, plàstic, ecològic, musical... vertebrades per centres d'interès (per a infants de tres a dotze anys) i projectes (per a adolescents de dotze a disset anys), amb una durada d'un curs.

Materials pedagògics. El contingut d'aquest número es completa amb ressenyes força acurades de materials pedagògics relacionats amb l'educació en valors en sentit ampli (comerç just, medi ambient, etc.) tant en format imprès com en format audiovisual. Els proveïdors d'a-

els darrers deu anys després d'una etapa de menysteniment pel fet que aquest concepte patia el llast de molts anys de "Formación del Espíritu Nacional" i "nacional catolicisme". Segons Josep Maria Puig Rovira, "l'educació, seguint l'esquema general dominant de racionalitat orientada a la tècnica, ha posat molt èmfasi en el com i poc en el perquè. Sense negar el valor de l'eficàcia, la construcció d'una societat amb ciutadans lliures és una comesa de primer ordre".

Un dels reptes més importants de l'educació en valors és el de la multiculturalitat creixent de les societats occidentals. Catalunya no és aliena a aquesta tendència. Per a Josep Maria Puig Rovira, "hi pot haver valors diferents per això la societat és plural però sempre n'hi ha de comuns, com per exemple el diàleg. Aquest tipus de societat, que és la nostra, ha de buscar un equilibri entre el reconeixement de les diferències i un mínim comú denominador necessari per tirar endavant".

Albert Punsola

Una tasca continuada

Fa uns tres o quatre anys en el patronat de les Fundacions va sorgir la idea i la preocupació de treballar en la línia dels valors. Cadascuna de les fundacions va començar a actuar en l'àmbit que li és més propi: la Fundació Jaume Bofill, en la recerca i la Fundació Serveis de Cultura Popular, en la divulgació. Es va configurar així un programa que es va batejar amb el nom de Senderi, en el sentit de judici i discerniment, dues eines essencials per copsar els valors. La primera iniciativa que es va fer en el marc d'aquest programa va ser la publicació d'uns manuals –fruit de la col·laboració entre l'editorial EUMO i la Fundació dels Serveis de Cultura Popular– que configuren la col·lecció "Senderi, quaderns d'educació ètica". En aquesta col·lecció, que ja ha arribat al número 24, s'han tractat temes com ara els mitjans de comunicació, ètica i consum, l'amistat, el quart món, la interculturalitat, el fet religiós, entre d'altres. Es tracta de materials adreçats a la comunitat educativa que tenen dos objectius bàsics: facilitar la reflexió i la formació en el camp dels valors i generar actituds concretes davant problemes de la vida quotidiana. Els dos darrers números han estat dedicats a Europa i a l'estat del benestar. Aquesta primera acció s'ha vist completada amb l'elaboració d'un inventari dels materials didàctics i educatius en els centres destinats a la formació en valors i, finalment, amb el sorgiment de la publicació *Senderi*.

Un enigma en vies de resolució

L'editorial Proa i l'Institut d'Estudis Catalans han decidit publicar la totalitat de la producció escrita d'Enric Prat de la Riba. Acaben d'editar el primer dels tres volums, que arriba introduït per un centenar de pàgines firmades per l'historiador Albert Balcells.

L'aparició del primer volum de l'*Obra completa* d'Enric Prat de la Riba (Editorial Proa-Institut d'Estudis Catalans) mereix el qualificatiu d'esdeveniment importantíssim, perquè ha de permetre conèixer millor una de les figures cabdals del segle XX català i europeu, i perquè significa també de consolidació d'una pràctica —la de publicar la totalitat de la producció escrita dels personatges rellevants— decisiva per assolir una cota plausible de normalitat cultural.

És prou coneguda i indiscutida l'extraordinària dimensió política i teòrica que va tenir Enric Prat de la Riba (1870-1917) en la configuració de la Catalunya contemporània. Dirigent de la Lliga Regionalista i capdavanter del catalanisme polític conservador, tingué una actuació brillant com a promotor i després president del primer govern autonòmic del segle, la Mancomunitat de Catalunya (en la seva etapa fundacional 1914-1917), i es revelà com un dels teòrics més importants del pensament polític modern (gràcies, sobretot, a *La Nacionalitat catalana*, publicada el 1906).

No ha de sobtar, doncs, que molts estudiosos es preocupessin d'analitzar, ja d'ençà de la seva mort, la seva vida i obra amb articles i llibres de qualitat ben notable (Martí Esteve, Joaquim Pellencena, Jaume Bofill i Mates, Antoni Rovira i Virgili, Rafael Oliver-Bertrand, Jordi Solé-Tura,

Josep Benet, Enric Jardí, Miquel Coll i Alentorn, Josep M. Ainaud, Isidre Molas, Borja de Riquer, Josep M. Figueres, Jordi Casassas...).

Malgrat aquest interès i els bons resultats obtinguts, es troba a faltar encara una monografia amb vocació d'ésser "definitiva" que, amb tota la documentació disponible (cada cop major) i des d'una posició rigorosa i gens

i l'altra; és a dir, que dilucidi la sempre delicada relació entre formulació teòrica i acció política (i, òbviament, que assenyali també les inevitables contradiccions existents).

Però perquè un treball d'aquesta mena es pugui dur a terme, cal, naturalment, un coneixement molt més minuciós (que no el que es tenia fins ara) tant de la seva formulació teòrica com de la seva actuació. En aquest propòsit, l'*Obra completa* és una peça imprescindible. I més quan, com succeeix en l'edició que ens ocupa, va precedida d'una extensa introducció —de prop d'un centenar de pàgines— redactada per un historiador de la talla d'Albert Balcells, que analitza amb detall l'evolució del pensament polític pratià.

Balcells ha tingut l'encert d'exposar-lo com una formulació que evolucionà al llarg del temps. Així, per exemple, mostra que Prat de la Riba, per convicció catalanista —i per la dinàmica política i social del seu temps—, varià substancialment les seves conviccions inicials corporativistes, reticents al sufragi universal i a l'associacionisme obrer, en favor d'unes concepcions més avançades. El retrat ideològic que fa defuig, naturalment, de presentar-lo com un personatge d'idees progressistes, però també d'equiparar-lo amb un de mentalitat reaccionària (per més conservador que fos). En aquest aspecte, Albert Balcells valora molt l'esforç que Enric Prat de la Riba

L'"Obra Completa" també ha de servir per superar una creença que no tenia gaire fonament: la idea que Prat havia escrit poca cosa.

doctrinària, pugui revelar el que l'historiador Agustí Colomines ha definit com "l'enigma Prat de la Riba". Amb aquesta designació, l'esmentat estudiós ha volgut evidenciar el fet que existeixen encara moltes zones d'ombra en la figura del prestigiós dirigent i teòric catalanista, i que, per tant, convindria oferir-ne una imatge més "completa" que ens reveli la seva veritable talla de polític i de pensador pel fet de no analitzar separatament (com s'ha fet massa sovint) una faceta

féu, en la seva proposta teòrica, d'evitar caure en una activitat integrista, com hauria estat fer de la religió un tret definitori de la nació.

La intenció explícita de l'historiador, doncs, és que, a partir d'ara, es pugui fer una valoració més precisa del personatge: "si en aquella època fins i tot adversaris polítics seus reconegueren la importància cabdal de la seva contribució teòrica i pràctica, avui aquest reconeixement encara hauria d'ésser més equànime; i cal no oblidar que l'equanimitat no comporta renunciar a la perspectiva crítica, sinó que l'afina."

Si la introducció de Balcells cal considerar-la com una aportació de pes a l'hora de trencar prejudicis i d'obrir noves perspectives d'anàlisi, la mateixa publicació d'aquest primer exemplar de l'*Obra Completa* (i dels dos més que han de venir) també ha de servir per superar una creença fins ara imperant que no tenia gaire fonament: la idea que Prat havia escrit ben poca cosa.

En el volum que ara ha aparegut, a part de l'estudi introductori al·ludit, d'una cronologia (realitzada per Josep M. Ainaud) i d'una extensa bibliografia sobre Enric Prat de la Riba, es reuneixen els seus escrits corresponents al període 1887-1898. És previst que el segon volum aplegui els de 1898 a 1905 i que en el tercer es publiquin els seus textos del 1906 al 1917 (del període en què obtingué la presidència de la Diputació de Barcelona i de la Mancomunitat de Catalunya), i també un índex onomàstic final de tots tres llibres.

Enric Pujol

En el volum que ara ha aparegut, a més d'un estudi introductori, d'una cronologia (realitzada per Josep M. Ainaud) i d'una extensa bibliografia sobre Prat de la Riba, es reuneixen els seus escrits corresponents al període 1887-1898.

ARXIU EFE

L'escenari de la plaça

El llibre de poemes 'Plaça Raspall', d'Enric Casassas, planteja en set cants una mirada al pas del temps. I ho fa des del lloc simbòlic de la plaça, escenari de vida i moviment. El poeta remarca l'instant de la creació de cada cant, de manera que tenim un cicle gairebé circular des d'un 19 d'octubre a un 27 de setembre.

POESIA

ENRIC CASASSAS *Plaça raspall*

Premi Ciutat de Palma de Poesia
Edicions 62/Empúries
Col·l. "Poesia", 16. Barcelona, 1998

192 pàgines 1.500 ptes.

M' he referit en alguna ocasió a la pràctica en Casassas d'una estètica de la col·lisió. Entre Verdaguer i Dylan, entre Jaume Roig i el surrealisme, per dir-ho amb dues expressions significatives, el seu món poètic neix de la consciència de xoc que comporta la mateixa tradició literària. Joc postmodern? Probablement una insistència en aquesta línia no sigui allò que més resultats li pugui donar al poeta en el futur, entre d'altres raons, per la superació del mateix model de cultura postmoderna en el marc intel·lectual dels noranta. Casassas compta, però, amb altres armes importants. En aquest sentit, ja he subratllat en un altre article el paral·lelisme amb Papasseit, un poeta que va saber afinar un sentit líric únic amb un projecte personal i estètic de llibertat. I també he destacat la important col·laboració de Cassasas, juntament amb d'altres poetes, en la recuperació de l'espai oral en poesia. És aquest un fenomen rellevant en la dècada actual, que mereixeria una reflexió en profunditat.

A *Plaça Raspall* esdevé clau l'observació abocada en un tipus de poema, podríem dir, bastit a partir de l'actitud impressionista de pintar a l'aire lliure. D'aquí que la fixació de l'espai sigui tan important —una plaça— com també la del temps en cadascun dels cants. El resultat em fa pensar, salvant totes les distàncies, en la circularitat temporal del Carner d'*Auques i Ventalls* pel que fa, especialment, a l'anàlisi de la psicologia urbana mitjançant una mirada que segueix el decurs d'un any. Coneixem el gust —i el domini— del vers curt en Casassas. Aquí ho és tot.

L'elecció respon perfectament a un dels trets compositius de l'obra: el bombardeig d'imatges que tendeix a destacar l'espai de la barreja, del tramut, de la complexitat del real. Com en un vídeo-clip, el vers en art menor estableix un accentuat ritme sil·làbic i metafòric.

Amb aquest bagatge, el poeta compon un poemari que es converteix en un homenatge al barri de Gràcia, amb tot el seu moviment de situacions i persones, escenaris i colors. Podríem dir que el vers curt, nerviós, del llibre sembla imitar l'estretor dels carrers, el seu joc d'interseccions i cruïlles que respiren en les places. En les places com aquesta *Plaça raspall* que rubrica Casassas. Vicenç Llorca

ARXIU / RAFA GIL

LLIBRES SOBRE MINORIES

MANUEL DELGADO *Diversitat i integració*

Empúries. Col·l. "Biblioteca Universal", 107. Barcelona, 1998

Manuel Delgado, professor titular d'antropologia a la Universitat de Barcelona, tracta una sèrie de qüestions: el racisme cultural i el dret a la identitat a Catalunya, què cal fer davant la creixent diversitat cultural, i també com preservar el patrimoni cultural de les minories davant els grans processos de mundialització.

150 ptes.

CABDILL JOSEPH *Èrem com el cérvol*

Olaneta editor
Col·l. "Esperus", 6
Barcelona, 1998

Aquest llibre aplega les paraules sinceres i dolgudes del discurs que el cabdill Joseph, pertanyent a la tribu dels nez percés, pronuncià a Washington el 1879. Aquest missatge expressa amb senzilla dignitat tot el sofriment del seu poble i tota la noblesa d'esperit d'un gran cabdill indi.

60 pàgines 800 ptes.

AUTORS DIVERSOS *Mare terra, pare cel*

Trad. de Neus Canyelles
Olaneta editor. Col·l. "Els petits llibres de la saviesa", 20. Barcelona, 1998

Aquest llibre recull una sèrie de textos dels indis d'Amèrica del Nord seleccionats per Joseph E. Brown. Vénen il·lustrats amb fotografies d'Edward S. Curtis que reflecteixen un món quasi perdut. Aquest llibre ens transmet un missatge d'arrelament en la natura i la dimensió sagrada del món.

111 pàgines 800 ptes.

El valor de la paraula

El llibre aplega una sèrie de documents que contribueixen a resseguir la trajectòria professional d'Enric Valor i mostren els aspectes menys divulgats del seu treball lingüístic i literari, com per exemple escrits 'periòdics', escrits sobre llengua i literatura i treballs d'altres estudiosos sobre la seva obra.

MISCEL·LÀNIA

ENRIC VALOR
Paraula de la terra

Universitat de València
Col·l. "Honoris causa", 14
València, 1998

272 pàgines 3.400 ptes.

ARXIU / RAFA GIL

Amb l'homenatge que va retre el Bloc de Progrés Jaume I i Acció Cultural del País Valencià a l'escriptor i gramàtic Enric Valor i que va centrar la passada diada del 25 d'abril a València es volgué reconèixer públicament una empremta intel·lectual, artística i cívica comparable a les de Coromines, Estellés o Fuster. I és que la vida d'Enric Valor ha estat marcada per la seva contribució no sempre prou agraïda a la supervivència del valencià com a llengua de comunicació i vehicle de transmissió cultural, al redreçament de la llengua i la

cultura pròpies i a la normalització (lenta i costeruda) de la vida cultural, social i política.

L'edició de *Paraules de la terra*, a càrrec de Manuel Pérez Saldanya, director del Departament de Filologia de la universitat de València, s'ha d'interpretar com una molt bona notícia per als lectors que s'interessen per tot el que fa referència a Enric Valor. Vegem per què: el llibre reuneix els parlaments pronunciats el dia 30 de novembre de 1993 en el seu acte d'investidura com a doctor *honoris causa* per la universitat de València, una

biografia, una bibliografia i una recopilació d'escrits esparços publicats en revistes i diaris valencians durant més de quaranta anys i de treballs crítics sobre la seva obra lingüística i literària realitzats per estudiosos com Joan Fuster, M. Sanchis Guarnier o Vicent Escrivà, treballs que estaven també dispersos.

Som al davant d'una edició que corrobora la consideració que el món universitari té per Enric Valor i que, per exemple, ens permet gaudir de la lectura dels seus articles "periòdics" de contingut polític publicats entre 1933 i 1935. **E. Farrés**

Per entendre el canvi

El clima de la Terra ha sofert canvis al llarg de la història. Els nostres coneixements actuals ens permeten de fer previsions sobre la situació actual i la possible evolució futura i ens obliguen a prendre decisions per evitar-ne les conseqüències. L'autor, Josep Enric Llebot, és catedràtic de física en la Universitat Autònoma de Barcelona i responsable de recerca al IEC.

CIÈNCIA

JOSEP ENRIC LLEBOT
El canvi climàtic

Rubés editorial-Departament de
Medi Ambient. Barcelona, 1998

160 pàgines 1.750 ptes.

L'increment de temperatura és una de les simplificacions que la gent associa amb el canvi climàtic que viu el planeta. Però aquest canvi té un impacte molt més ampli i important: augment de catàstrofes naturals, canvis en la producció de conreus, vulnerabilitat

de territoris, escassetat d'aigua... Per això, en afegir-hi les conseqüències econòmiques i socials, els científics solen referir-se al canvi global.

L'autor manté la denominació de canvi climàtic, perquè l'obra exposa què és el clima de la Terra, les variacions que ha

sofert i que pot sofrir en el futur i el paper de l'atmosfera, la vegetació o l'activitat humana. Malgrat això, inevitablement, Llebot es refereix a les conseqüències globals d'aquest canvi.

L'autor fuig de tot alarmisme i ofereix les dades conegudes i les previsions més probables, tot explicant també les incerteses que encara hi ha. També constata que certament, ens trobem immersos en un canvi climàtic. On no hi ha tanta unanimitat ni seguretat és en la responsabilitat que correspon a l'activitat humana i en les conseqüències concretes que això tindrà a cada zona del planeta. Tanmateix, l'autor destaca en el pròleg que ha volgut evitar la confusió creada quan les incerteses científiques en alguns punts s'utilitzen com a excusa per negar el problema globalment i per evitar de prendre accions. Són coses que no farà qui llegeixi atentament aquest llibre de tot divulgador i assequible per al gran públic. **Xavier Duran**

LES NOTES DE

VÍCTOR RIPOLL

Un rectoret de poble

Giuseppe Grilli diu en el llibre *Del segle XVI a Verdaguier*, volum II de l'*Antologia de poemes catalans* (Galàxia Gutenberg/ Cercle de Lectors) que en el

Barroc, "es fa palesa la reclusió i el tancament de la poesia [...] en el món del clergat, on juguen un paper destacat els rectors de poblacions petites", com és el cas, cita, de Francesc Vicent Garcia, rector de Vallfogona. És a dir, la poesia era reclosa i tancada perquè la feien rectors de poblacions petites. Però F. V. Garcia es va recloure a la seva petita rectoria de Vallfogona?

Segons la biografia d'Albert Rossich publicada el 1987, *Història i mite del rector de Vallfogona* (Eds. 62), F. V. Garcia va ser fora de Vallfogona moltes temporades. Feia freqüents visites a Barcelona, València, Lleida, Vic, Tarragona i Girona. Va ser secretari particular del bisbe de Girona, Pere de Montcada. El trobem entre l'expedició que acompanya el virrei marquès d'Almazán en la seva visita a Tarragona. Es va doctorar en Sagrada Teologia, fora de Vallfogona, és clar. I es relacionà amb nobles, bisbes i homes de lletres.

Col·loquialisme

"Primer, digueu-me primer això...", diu l'Àlícia, en la versió de Salvador Oliva d'*Àlícia en terra de meravelles*. La repetició del mot "primer" és un precedent del monòleg interior joycià? Ho sentim molt, però no li podem atribuir a Lewis Carroll aquest mèrit. La seva Àlícia, com la de Carner i Compta, no repeteix pas el mot.

Guionet, guionet

Cal escriure Indoxina o Indo-xina? A l'entrada "indoxinès", el *DIEC* parla d'Indoxina, però a l'entrada "argus", d'Indo-xina.

"A través del nen, parlo del bé i el mal, de Barcelona..."

ARXIU / CARME PUÉRTOLAS

Xavier Roca-Ferrer, premi Josep Pla 1993 amb *El cap de Penteu*, ha publicat a Destino *El cas Petrescu*. El títol és el títol de la primera narració del recull, format per altres dos de curts i un tríptic de tres històries gòtiques. Nascut a Barcelona l'any 1949, és notari i doctor en Filologia Clàssica.

—Quines són les característiques del volum?

—És, a diferència, dels altres, un recull desnivellat. Hi ha una narració que marca la pauta del llibre. El tema monogràfic del recull són les criatures, més o menys extraordinàries o no tan extraordinàries. La primera parla de l'explotació daurada de les criatures. I s'hi barreja la història d'un cas, la dels nens Petrescu, cas que és el motor de la història però que no arriba mai a convertir-la en novel·la policíaca, tot i la presència d'un inspector involucrat en el cas.

—Quin gènere li atribuiríeu?

—És un llibre de gènere incert. S'hi barreja el record infantil, la psicologia i la intriga.

—Què hi trobarà el vostre lector de familiar?

—L'element dialògic, que hi és molt important. Els personatges s'expliquen a través del diàleg.

—Per què aquest contrast entre l'extensió del primer i darrer relat i els dos del mig?

—Els dos del mig hi són per separar les dues històries llargues. No queden despenjats perquè tracten també el tema infantil. El primer ve a ser un relat surrealista de la creació del nen, com a ésser pervers, concepció que comparteix el policia de la primera narració. El segon és el cas contrari, dos nens boníssims. Dos monstres d'humanitat, ben grotescos.

—D'on ve aquesta obsessió pels nens?

—Sempre m'han interessat. Si agafes un nen tots tenen la seva gràcia. De cap no pots dir, que el llencin. En canvi, en els adults penses que si els llencessin en molts casos no s'hi perdria res. Com si els nens, en fer-se adults, perdessin.

—Utilitzeu els nens per parlar dels nens, finalment?

—És una excusa. No obstant això, excusa buscada de forma conscient. És una mica més que una excusa. La mateixa forma en què el text està plantejat ho dona a entendre. Si el que m'hagués interessat hagués estat la història del cas Petrescu, n'hagués fet una novel·la convencional, policíaca.

Xavier Roca-Ferrer publica 'El cas Petrescu'.

—Una excusa per a què?

—Per reflexionar i per fer un retrat d'una determinada Barcelona, la dels seixanta, però vista des dels noranta. Per parlar de relacions humanes: la dona que s'acaba de separar, que no té criatures i que s'enganxa a una història de criatures. També es podria dir *Cinc dies en la vida d'una dona*. Potser descriuria millor el que és la narració. També té interès el personatge del policia, un desmarcat. No és ni català ni castellà. També és una excusa per fer reflexions morals sobre el bé i el mal, la relativitat del concepte del bé i el mal. Per tant, el cas dels nens, és més que una excusa perquè permet fer una reflexió moral.

—Creieu fer una carrera literària contra les modes, els corrents del moment?

—No, perquè realment no s'acaben de crear unes modes. Si hi ha una cosa bona o dolenta en l'actualitat és que no hi ha gaires modes. Cadascú va bastant pel seu compte. Si es vol valorar això de forma negativa et diré que vivim un moment de desorientació i si es vol valorar de forma positiva, de recerca. O potser és que hi ha tantes modes que no hi ha modes. Quan hi ha tantes maneres de fer una cosa és que no n'hi ha cap.

—Per acabar. L'últim autor que hàgiu descobert?

—He llegit, els darrers anys, molta literatura portuguesa. António Lobo Antunes crec que és un valor esplèndid. **Lluís Bonada**

El 'Diccionari de Geologia', una fita científico-cultural

Aproximació al desastre del 98 i Catalunya

Els llacs catalans, recorda el nou *Diccionari de Geologia* de l'Institut d'Estudis Catalans publicat per l'Enciclopèdia, són sempre designats com a estanys i el terme genèric *llac* és, com recorda Joan Coromines, un cultisme sobrevingut, fet i fet una traducció mecànica, o una influència, del *lago* castellà, afegim nosaltres: per això ha tingut tant d'èxit. En l'article "riba" del diccionari, diccionari redactat sota la direcció d'Oriol Riba i Arderiu, fill de Carles Riba, indica: "vora del mar, d'un riu, d'un llac", bo i allunyant-se de l'esperit de la llengua.

Un dels objectius del diccionari és el de recollir els termes de la llengua comuna

"reproduïts sense alterar-ne la definició", però el mot "palet" és un element de ruita o un roc que ha de fer "entre 4 i 64 mm", definició que mai pot pertànyer a les

Coberta del 'Diccionari de Geologia'.

definicions de la llengua comuna. Per cert, el diccionari també conserva el mot fantasma "nyora" (palet de riera), desmuntat fa anys per Gulsoy. Tots aquestes detalls no arriben, però, a reduir gens ni mica la importància d'una obra excepcional, una fita en la divulgació científica i en la lexicografia catalanes i una fita en la terminologia de la geologia i la geografia física o cències de la Terra: 24.000 entrades; vocabulari invers anglès-català; creació de neologismes i catalanització de termes de formació culta que no estaven adaptats. Una obra de més de quinze anys de feina: un encàrrec fet "en finir l'any 1980", escriu Oriol Riba. **LI. B.**

"Incansable, Enric Jardí ens ofereix ara una primera síntesi divulgativa sobre un tema complex i de gran importància: el desastre colonial i Catalunya", escriu Albert Balcells en el pròleg. *El desastre colonial Catalunya*, d'Enric Jardí, ha estat publicat per Pòrtic. Balcells recorda que si la generació del 98 va ser pessimista, la catalana del 1901 sorgida com a reacció al desastre espanyol, va ser optimista, va mirar endavant: derrotà els partits polítics dinàstics; formà la Solidaritat Catalana del 1906; aconseguí la Mancomunitat i inicià la llarga marxa que, amb reculades terribles, conduiria a l'Estatut del 1979. Sortosament, diu Balcells, Enric Jardí també parla de la generació de 1901.

L'OPINIÓ DE PERE GIMFERRER

per Agustí Pons

Més enllà de Pessoa i Saramago

—S'acaba d'inaugurar l'Expo de Lisboa. Creu que hi ha un bon coneixement de la literatura portuguesa? I ells, ens coneixen prou a nosaltres?

—No sé si ells ens coneixen gaire. Sospito que encara que jo, personalment, els conegui, nosaltres, com a col·lectivitat, no anem gaire més enllà de conèixer Pessoa i Saramago. Això és tant més absurd que contradiu una cosa que va ser molt important en unes altres èpoques de la història política i cultural catalanes: l'iberisme, que té l'expressió més coneguda, però no pas l'única, en Joan Maragall i que, si més no culturalment, trobàvem encara en Fèlix Cucurull o Josep Maria Llompart, no fa gaires anys. I no parlo només de cultura literària: Portugal té alguns pintors contemporanis tan importants com Vieira da Silva i, a més, té en plena activitat, amb més de noranta anys, qui considero, en aquests moments, el màxim realitzador cinematogràfic vivent, i en actiu, de tot el món. Em refereixo a Manuel de Oliveira,

del qual aquí només hem vist una mínima part de l'obra.

—S'ha presentat a Barcelona l'edició del *Quijote* preparada per Francisco Rico. Quina és l'actualitat del *Quijote*?

—Encara no he pogut llegir l'edició, que m'interessa de llegir, com abans la de Martí de Riquer i, fins i tot, el comentari divuitesc de Clemencín. Tant el *Quijot* com Cervantes tenen alguna cosa de misteriós. Pel que fa a Cervantes, sense arribar als extrems d'Unamuno, que pràcticament el considerava un pobre home, molt inferior a la seva creació, és tanmateix intrigant que totes les altres obres seves siguin tan clarament inferiors al *Quijot*, encara que, de tota manera, *Los trabajos de Persiles y Sigismunda*, tan poc llegida, sigui, en alguns aspectes, molt interessant. Pel que fa al *Quijot* mateix, per una banda, és un llibre d'una perfecció i d'una riquesa fascinant; però, per una altra, és un llibre que em resulta llunyà, a diferència del que em passa amb *Tirant lo Blanc*, en un sentit, o amb *La lozana andaluza*, en un altre sentit. I encara és un

doble enigma més, de Cervantes i del *Quijot*, que un home evidentment tan tolerant i un llibre que fa una nítida defensa de la tolerància, fins i tot referida, explícitament, a les llengües ibèriques, hagi pogut ser indefectiblement alhora el llibre de capçalera dels espanyols més oberts a la pluralitat i, també, el llibre de capçalera dels espanyols genocides o apolo-
gistes del genocidi.

L'oci és al Portal de l'Àngel

Barcelona disposa des de la setmana passada d'un gran centre d'oci, cultura i esports. Es tracta de l'antic edifici de Can Jorba, al Portal de l'Àngel, que ha estat totalment renovat per El Corte Inglés.

L'edifici de Can Jorba ha estat acuradament restaurat per a permetre la instal·lació del nou centre d'El Corte Inglés. La intenció dels nous propietaris és realitzar una intensa activitat cultural des d'aquest espai, més enllà de la venda de material.

La seva situació privilegiada en el cor de la ciutat en un edifici emblemàtic, que ha estat acuradament restaurat, fa d'aquest nou magatzem un lloc molt atractiu. Disposa de 17.307 m² (10.834 m² dedicats a la venda) i hi treballen 524 persones. De les seves vuit plantes, la segona, la tercera i la quarta es destinen exclusivament al món de l'esport i s'hi poden trobar macrobotigues de les principals marques, entre les quals destaquen Nike, Adidas i Reebok, amb més de 400 m² cadascuna. La botiga Nike és la més gran que aquesta multinacional té a tot l'estat.

Els discos, els llibres i les pel·lícules de vídeo s'han situat a la planta baixa i a la primera i constitueixen la mostra més espectacular de la ciutat: 180.000 discos, 20.000 pel·lícules i uns 165.000 llibres. A això cal afegir-hi 125 punts d'escolta i més de 100 monitors de televisió per familiaritzar-se amb el producte abans d'adquirir-lo. Els serveis de fotografia i papereria s'han ubicat al soterrani i informàtica i televisió, a la cinquena planta.

Àmbit Cultural. Una de les novetats del nou Can Jorba és l'obertura d'un espai permanent destinat a les activitats desenvolupades per Àmbit Cultural (sise-na planta) on tindran lloc presen-

tacions de llibres, debats i exposicions de pintura i fotografia. Àmbit Cultural va néixer el 1996 com a punt de trobada de les activitats culturals promogudes per El Corte Inglés a Catalunya. Fins ara cal destacar, entre altres, el Primer Certamen per a veus jo-

Cultura de la Generalitat de Catalunya. Aquest espai conviu a la mateixa planta amb una cafeteria terrassa-esplèndidament ubicada.

Modernitat i tradició. El nou Corte Inglés ofereix al visitant un

MARC VILA

centre ple de modernitat on tot és pensat per donar el millor servei. Per als barcelonins tot això té a més un afegit sentimental. Can Jorba, la firma manresana que ja s'havia establert a la capital catalana el 1911, va obrir la seva seu de Portal de l'Àngel el 24 d'octubre de 1932. Era un edifici d'estil vienès que seguia la pauta dels grans magatzems de París i Londres de l'època. El 1963 van ser venuts a Galerías Preciados, que va mantenir el nom de Jorba Preciados fins el 1973.

El Corte Inglés va adquirir l'edifici el 1995 i des d'aleshores ha treballat per tornar a l'antic esplendor diversos elements arquitectònics de la façana original. Durant aquest temps s'ha eliminat la marquesina que la cobria, s'han restaurat

els antics fanals i s'ha recuperat la porta original situada en la confluència ente el carrer de Santa Anna i el Portal de l'Àngel. La ciutat retroba d'aquesta manera un dels edificis que mai no havia abandonat l'imaginari col·lectiu dels seus habitants.

Albert Punsola

ves -Premi Manuel Ausensi-, l'exposició de les cent millors fotografies de National Geographic i la convocatòria anual del Premi Primavera de Novel·la d'Espasa Calpe, que enguany té una dotació de 25 milions de pessetes. Àmbit Cultural desenvoluparà també a partir d'ara activitats conjuntes amb la Conselleria de

La Galeria

Guia de espectacles, art i lleure dels Països Catalans

ARXIU

Els reis del rock arriben a Barcelona

Els Rolling Stones visiten Barcelona per presentar en concert el seu nou disc 'Bridges to Babylon' l'1 de juny a l'Estadi Olímpic de Montjuïc. Mick Jagger, Keith Richards, Charlie Watts i Ron Wood ofereixen un dels espectacles més esperats de la temporada, entre altres raons pels impressionants efectes especials.

Els incombustibles Rolling Stones envaeixen dilluns 1 de juny l'Estadi Olímpic de Barcelona per oferir un dels concerts més esperats de la temporada: *Bridges to Babylon*. Els dinosaures del rock Mick Jagger, Keith Richards, Charlie Watts i Ron Wood presenten el nou disc i recorden els vells temes que els van dur a la glòria, com el mític "Satisfaction" o una de les seves millors balades, "Angie".

Damunt l'escenari de l'Estadi Olímpic els Stones s'acompanyen de Darryl Jones (substitut de l'Stone Bill Wyman des de 1993), Chuck Leavell (teclats), Kent Smith (trompeta), Michael Davis (trombó), Bobby Keys i Andy Snitzer (saxo), i Bernard Fowler, Blondie Chaplin i Lisa Fisher que fan cors.

Els Stones presenten un gran espectacle de música i llums en una escenografia impressionant per acompanyar les seves cançons. Segons el director de producció de la gira, Jake Berry, "l'equip de construcció transforma cada estadi en una casa d'òpera cyberclàssica. Sota la pantalla de vídeo més gran que s'ha vist mai en un concert, l'espectacle obre per descobrir una escenografia que barreja les antigues meravelles de Babilònia amb una visió futurista del món".

A *Bridges to Babylon*, rock, soul i blues es reuneixen amb la inconfusible veu de Mick Jagger per oferir un so molt Stones, al gust de tots els seus fans. El disc, gravat entre abril i maig de 1997 als estudis Ocean Way de Los Angeles, s'ha convertit en un dels èxits

discogràfics de la temporada des que va sortir a la venda el setembre de 1997.

El grup irlandès The Hothouse Flowers, format per Liam O'Maonlai, Peter O'Toole i Fiachna O'Braonain, és el teloner de la gira de *Bridges to Babylon*. Aquests joves de Dublín s'han donat a conèixer pel seu so característic que barreja rock, blues i la música irlandesa tradicional, influenciats per grups com Crowded House i Split Endz. The Hothouse Flowers presenten per primera vegada en concert la seva música a Barcelona, mentre preparen el terreny de l'Estadi Olímpic als Stones. Dos estils diferents per a una mateixa nit, en la qual s'espera que brillaran les estrelles, els Rolling Stones.

Beatriz Cabezas

NOVETATS

'Tradicionàrius', 10è aniversari' (Tram)

Un cop més es presenta el compacte doble 'Tradicionàrius', però aquest any se celebra el 10è aniversari d'aquest recull dels principals representants de la música anomenada "d'arrel".

Trenta-set grups i solistes componen aquest mosaic en el que hi trobem grups consolidats com ara Primera Nota, Trobadors, Urbàlia Rurana o Ministrils del Raval, i altres grups que fan els primers passos en el món discogràfic. Melodies antigues i modernes, cançons, balls i romanços interpretades per a tots els gustos.

L'òpera 'Cosí fan tutte' de Mozart s'estrena a Sabadell

L'òpera còmica *Cosí fan tutte* de Mozart s'estrena dimecres 27 al Teatre La Faràndula de Sabadell.

El Cor dels Amics de l'Òpera de Sabadell i l'Orquestra Simfònica del Vallès acompanyen els cantants Malgorzata Zygmankiewicz, Marianna Kulikova, Enric Serra, Ramon Gener, Enrique Ferrer i Maria José Martos que interpre-

Assaigs de l'òpera 'Cosí fan tutte'.

ten aquesta divertida òpera de Wolfgang A. Mozart amb llibret de Lorenzo da Ponte, que es va estrenar per primera ve-

gada l'any 1790 a Viena.

El director d'escena Pau Monterde i el director musical Albert Argudo han volgut representar *Cosí fan tutte* tal i com la va idear Mozart, com una òpera vodevil sobre les infidelitats dels habitants de Nàpols del segle

XVIII.

Cosí fan tutte es representarà el 2 de juny a Reus, el 4 a Girona i el 6 a Sant Cugat.

Els 'Mons de Babel', un concert de pop-rock ple de ritme i matisos

Dos mons diferents, l'elèctric i l'acústic, s'uneixen en l'espectacle-concert que el grup Babel ofereix a l'Espai de Barcelona dissabte dia 30 i diumenge 31.

Els cinc components de Babel, després d'editar el seu disc *Mons diferents* fa dos anys, han fet un gran nombre de concerts. El seu èxit està en unes actuacions que combinen el mestatge d'estils i llengües amb la mú-

sica elèctrica i acústica.

Babel és una banda de pop-rock que es va crear el 1994. Després d'una primera etapa d'actuacions aquesta formació va decidir editar el seu primer disc sota la direcció musical de Josep Mas "Kitflus". Joan Manuel Serrat confia en el grup i el promocionà des

Els components del grup Babel.

del seu segell discogràfic. Ara Babel arriba a l'Espai amb un concert ple de ritme i matisos. M. F.

Viatge als orígens

Jaume Bertranpetit i Cristina Junyent

Els humans som genèticament diversos, com ho som culturalment o lingüísticament. Quines són les causes d'aquesta diversitat genètica? Com es va originar la nostra espècie i com es va diversificar alhora que es dispersava geogràficament? Quin futur ens espera com a espècie?

Bromera
"Sense fronteres", 4

Cants d'amor Antologia poètica

Ausiàs March

Aquesta antologia està basada en el cicle dels "Cants d'amor". La versió castellana, literal i en prosa, aspira a facilitar la comprensió d'alguns versos i persuadir el lector perquè s'endinse en la llengua i en l'obra d'Ausiàs March.

Denes 10 Editorial

Misteri al parc d'atraccions

Roser Barrufet

Caria desconfia de la mort accidental del seu cosí al parc d'atraccions. Què feia treballant allí, si li havia enviat una postal des de París? Com havia canviat tan ràpidament d'ofici sense dir res a ningú? Massa interrogants sense resposta.

Edicions del Bullent
"Esplai", 16

MUSICA

Manolo Garcia presenta a Zeleste el seu primer disc en solitari

Manolo Garcia, excomponent de El Último de la Fila ja ha tret el seu primer disc en solitari, *Arena en los bolillos*.

Aquest treball, que inclou catorze temes, es presenta a la sala Zeleste de Barcelona del 28 de maig a l'1 de juny. De moment, Manolo Garcia ja ha aconseguit vendre més de 150.000 exemplars del seu treball i ara està a punt

d'aconseguir el seu segon disc de platí. L'èxit del seu disc en solitari ha fet que aviat s'hagin esgotat les entrades pels quatre concerts de Barcelona. La discogràfica però ja està preparant una altra gira per a l'estiu.

En els concerts, Manolo Garcia, a més de presentar els temes inèdits del seu disc, també tocarà cançons de El Último de la Fila. **M. F.**

Garcia presenta el nou treball.

TEATRE MUSICAL

'Muntaner cantonada Broadway' recorda els clàssics del musical

La Sala Muntaner de Barcelona fa un repàs dels temes més famosos del musical clàssic amb l'espectacle *Muntaner Cantonada Broadway*, que s'estrena divendres dia 29.

Els actors Jorge Fernández Hidalgo i Ester Bartomeu interpreten cançons de musicals d'èxit com ara *Cabaret*, *Cantant sota la pluja*, *Grease*, *Evita* i *Rent*. *Muntaner cantonada Broadway* és un

Ester Bartomeu i Jorge Fernández Hidalgo.

espectacle dirigit per Marc Montserrat, actor que aquests dies participa en el musical *Guys & Dolls* del Teatre Nacional de Catalunya de Barcelona.

Jorge Fernández Hidalgo i Ester Bartomeu són actors, cantants i ballarins amb gran experiència en el teatre musical, recentment, Ester ha protagonitzat *Chicago* i Jorge està de gira amb el *West Side Story* de Ricart Reguant.

TEATRE

ESTRENES

Papa, caca! és l'espectacle de Joan Guasch que es representa al Teatre de l'Eixample de Barcelona fins el 21 de juny.

L'actor còmic Joan Guasch interpreta a un pare que, mentre cuida del seu nadó, fa una ullada ràpida i divertida als fets quotidians de la nostra vida. A través d'un diàleg amb el públic, Guasch estableix un tu a tu parlant de temes tan diversos com ara la paternitat, la Seguretat Social, l'Inem, el teatre, els anuncis de relax o els serials de TV3.

Amb un text desenfadat de Rafael Casellas i dirigit per Marta Carbonell, *Papa, caca!* és un espectacle còmic, que explota la tècnica del cara a cara amb el públic i que compta amb el carisma de l'actor Joan Guasch.

El punyal d'Abraham

Emili Piera

El punyal d'Abraham pren com a punt de partida les aspiracions ligitimistes d'un presumpte aristòcrata rus exiliat a Londres, un més dels que quasi cada mes apareixen en la premsa reclamant-se hereus del tsar afusellat pels bolxevics.

Editorial 3i4
"El Grill", 48

Vides secretes

Josep M. Argemí

Vides secretes és un itinerari a través de les biografies imaginàries d'uns personatges singulars: en la seva petja històrica o en la seva existència inventada, tots viuen animats pel foc de la passió.

Editorial 3i4
"Narratives 3i4", 57

El retorn del naufrag professional

Josep Vicent Marqués

El retorn del naufrag professional insisteix en la línia de narrativa curtíssima encetada fa anys amb *Amors impossibles*. Tornen a eixir ací el gnom sense cognom, el sofòcrata i el cratòsof, l'avi que no sabia contar històries, acompanyats d'altres personatges nous.

Editorial 3i4
"Narratives 3i4", 59

CINEMA

ESTRENES

'Blues Brothers 2000' (EUA, 1998) de John Landis, amb Dan Aykroyd i John Goodman.

El 1980 arribava, per mà de John Landis, *Granujas a todo ritmo* (*Blues Brothers*), l'esbojarrada comèdia que va imposar vestit, barret i corbata estreta negres, camisa blanca i ulleres fumades. Tenia com a protagonistes John Belushi i Dan Aykroyd en els papers de dos germans que, en asabentar-se que l'orfenat on van ser criats patia dificultats econòmiques, decideixen ajudar-lo refent la seva banda de blues. Era el pretext per a una desfilada de figures del rithm and blues, encapçalades per Aretha Franklin i John Brown i entre les quals hi havia Ray Charles, Wilson Pickett i la Blues Brothers Band.

Blues Brothers 2000 és un remake dirigit pel mateix Landis amb l'obligada substitució del malaguanyat Belushi per John Goodman, que comparteix protagonisme amb Aykroyd, per recompondre la parella de còmics cantants. Com en aquelles, el suc és la música: repeteixen moltes figures de la primera part i s'hi han afegit B.B. King, Sam Moore i Eric Clapton.

Josep M. López Llavi

EXPOSICIONS

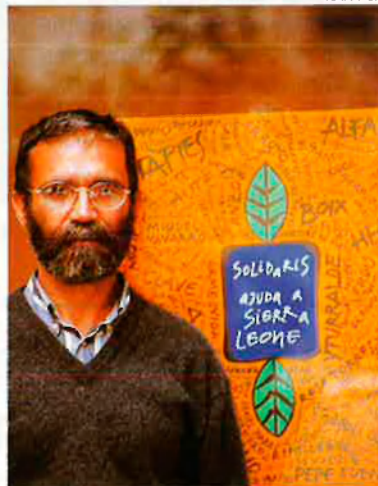
Antoni Mateu, un farmacèutic amb vocació artística

Antoni Mateu, el farmacèutic de Picanya (l'Horta) que fou segrestat pels rebels de Sierra Leone el passat mes de febrer, està decidit a tornar al país centrafricà. Les instal·lacions sanitàries, però, s'han de tornar a equipar i Mateu busca la manera d'aconseguir els mitjans per fer-ho. De moment, la Galeria Vicià de València li ha cedit el seu espai per acollir una exposició molt especial que s'inaugurarà dimecres i que es podrà veure fins el 25 de juny.

—*Què té aquesta exposició d'especial?*

—Es tracta d'un projecte en què participen uns 250 artistes que s'han ofert voluntàriament per donar una de les seues obres, les quals s'exposaran a la Galeria Vicià. Són gent de tot arreu que han aportat des de pintures fins a fotografies, passant per escultures, gravats, ceràmica, etc. Els preus seran els mí-

nims de la còtització normal per tal que siguin més assequibles i així se'n puguin vendre més.

Antoni Mateu pretén, amb els beneficis de la mostra, recuperar el funcionament de l'hospital de Sierra Leone.

—*A què es destinaran els beneficis, concretament?*

—L'objectiu més important ara és dotar les instal·lacions sanitàries de tot el material necessari perquè pu-

guen tornar a funcionar. Però una part molt important dels beneficis es dedicarà a comprar sacs d'arròs i altres aliments per a la població de Sierra Leone.

—*Com va sorgir la idea de fer aquesta exposició?*

—Jo, des de sempre, he estat molt vinculat a l'art. Tinc molts amics pintors i vaig treballar durant tres anys a la Facultat de Belles Arts. Vaig pensar que acollirien aquest projecte amb molta il·lusió.

—*I ha estat així?*

—La veritat és que tot hom s'ha esforçat moltíssim per ajudar-nos i han col·laborat des d'artistes consagrats fins a gent que encara no té la titulació.

—*Quins són els projectes que té ara Antoni Mateu?*

—Ara hem d'esperar a aconseguir els mitjans per a l'hospital i després, segurament a setembre, jo tornaré a Sierra Leone per continuar fent la meua feina. **R. M.**

EXPOSICIONS

La vida de la noblesa faraònica s'exposa a l'Almodí

La Fundació "la Caixa" i l'Ajuntament de València tornen a col·laborar en una exposició. Es tracta d'"Egipte Mil·lenari, vida quotidiana en l'època dels faraons", un conjunt de més de dues-centes peces elaborades amb una àmplia varietat de materials: or, cedre i diversos tipus de

pedra. Els objectes, que reflecteixen la vida de la noblesa faraònica, s'han agrupat en dotze àmbits temàtics. Trobem des d'imatges del mateix faraó de mida natural fins a una gran selecció d'arcs i aixades de batalla originals, a més de mobles, cistelles, objectes de ceràmica, roba, articles de joie-

Màscara de mòmia de dona (esquerra) i model d'una nau.

ria i fins i tot tombes i sarcòfags a gran escala. L'exposició s'inaugura dijous dia 28 de maig a la Sala Municipal d'Exposicions l'Almodí de València. **R. M.**

TEATRE

El sainet valencià torna a escena amb la VIII Mostra de Mislata

El teatre del Centre Cultural de Mislata (l'Horta) acull des del passat divendres i fins el proper 26 de juny la VIII Mostra del Sainet Valencià. Aquest any trobem obres com *Ja no quedem llauradors a Mislata*, que reflecteix els costums i tradicions dels veïns de Mislata a principis de segle. En la Mostra participen des de comis-

ARXIU / RAFA GIL

El Centre Cultural organitza la Mostra.

sions falleres fins a associacions humanitàries. Vicent Borrego, responsable cultural

de l'Ajuntament de Mislata, creu que es tracta d'una oportunitat excel·lent per recuperar una part molt important de la cultura popular valenciana.

D'altra banda, el proper mes d'octubre, la Junta Local Fallera de Sueca organitza el Primer Certamen de Sainet, un concurs obert a totes les comarques. **R. M.**

Pluja Teatre celebra vint-i-cinc anys d'espectacle

La companyia Pluja Teatre porta ja vint-i-cinc anys en el món de l'espectacle. Un programa d'actes replet de representacions teatrals, mostres de cartells, exposicions i homenatges servirà per commemorar un quart de segle ple de canvis, anècdotes i vivències.

El llibre *Tot el temps del món*, d'Ignasi Mora, recull la trajectòria del grup durant tots aquests anys.

La companyia de Gandia re-

presentarà els espectacles *Saurus*, *Planeta Shakespeare* i *Peter Pan* i Ignasi Mora presentarà el seu llibre a la seu del Teatre del Raval de la capital de la Safor.

Pluja Teatre començà la seua activitat professional la temporada 72-73. Des d'aleshores, han realitzat disset muntatges i més de dues mil funcions per tot l'estat espanyol a més d'alguna escapada a França. **R. M.**

ARXIU

'Somni d'estiu', un dels muntatges de Pluja Teatre.

TELEVISIÓ

ARXIU / CARMÉ PUÉRTOLAS

Divendres 29 el programa del Canal 33 *Música per a Camaleons* dedica el seu espai a Tortell Poltrona, un dels fundadors de l'ONG Pallassos Sense Fronteres, amb l'emissió del reportatge *La guerra del pallasso*.

Tortell Poltrona explica, com a pallasso i ciutadà, l'experiència de viatjar pel món intentant fer riure nens que viuen en condicions de violència i de desarrelament forçat per les guerres. El reportatge *La guerra del pallasso* també inclou imatges inèdites d'algunes de les actuacions que Tortell Poltrona ha realitzat als llocs conflictius més diversos d'arreu del món, com ara els camps de refugiats de Bòsnia, els camps saharis, Palestina, Guatemala o Colòmbia.

Crist s'ha aturat a Èboli

Cario Levi

El 1935 el règim feixista va confinar Cario Levi a la Lucània: en aquest llibre, un dels documents més interessants d'aquesta època, l'autor hi descriu la vida de presoner i, alhora, l'existència arrelada a la natura i fora del temps dels pagesos.

Edicions 62

"MOLU / Segle XX", 116

Memòries d'un segle Històries de vida

Lluís Ballester i altres

Aquest llibre pretén aplicar la perspectiva de l'anomenada història popular a la realitat mallorquina. Les més de trenta persones entrevistades sintetitzen les experiències de milers d'homes i dones que contribuïren a configurar la Mallorca del present segle.

Di7 Edició

"Quaderns solidaris", 2

Templers i Hospitalers, II Guia de les Terres de l'Ebre i dels castells templers del Baix Maestrat

Joan Fuguet Sans

La divulgació del patrimoni del Temple i de l'Hospital és motiu d'aquesta col·lecció de guies que, amb gran rigor, ens l'apropen de forma amena. Aquest volum recull algunes de les possessions més importants (Miravet, Peníscola, Xivert, Ulldescona...).

R. Dalmau, editor

LA BONA VIDA

Jaume Fàbrega

Cuina medieval

Hi ha, arreu de Catalunya, la voga de les festes medievals, amb els seus àpats: Sant Pere de Vilamajor (juliol), Montblanc (Sant Jordi), Castelló d'Empúries (setembre), Balaguer (primera quinzena de juliol), i altres que em sap greu no recordar.

A vegades, en algun àpat suposadament medieval s'hi serveixen menges fora d'època, com patates, romesco, xocolata, etc. I, altrament, tendim a pensar, estil Hollywood, que aquella gent menjaven amb els dits, agafant grans trossos, o sigui, com porcs.

Però la cuina medieval no és ni primitiva ni monolítica: és rica i variada –la cuina aristocràtica, naturalment–. Coneix una gran varietat de salses, productes i preparacions. Les “maneres de taula”, altrament, eren també refinades, tal com podem veure al manual del s. XIV *Com usar bé de beure e menjar*, de Francesc Eiximenis. Els catalans empra-

ven un plat per cada comensal, forquilles, ganivets i tovallons, mentre que el vi era servit en copes de vidre (cosa excepcional a l'època, ja que la gent rica preferia l'ar-gent).

ARXIU / PERE CODONYAN

No és cert tampoc que la cuina medieval abusi de les espècies per camuflar el gust de la carn i el peix passats. Les empra com a demostració de riquesa i d'estatus social, incloent-n'hi, a Catalunya, algunes que ara considerem “exòtiques”, com el gingebre, el celian-dre, el macís o el festuc o pistatxo. El nostre país coneixia molts productes d'origen àrab, incloent-hi la canyamel (sucre) que es cultivava a Gandia. Catalunya va arreu per la seva cuina. Així ho testimonien Platina (humanista del s. XV), Martino de Como (cuiner, s. XV) o documents diversos, com el del cardenal Francesco Gonzaga, que parla dels “coberts a la catalana” com a mostra de refinament.

Ciutat Vella celebra el cinquè Festival Flamenc

ARXIU

Remedios Amaya.

El Centre de Cultura Contemporània de Barcelona (CCCB) acull del 28 al 30 de maig el cinquè Festival de Flamenc del barri Ciutat Vella de Barcelona. Enguany, sota el títol *Tendències*, el Festival commemora el centenari del poeta Federico García Lorca i hi participaran estrelles del flamenc com ara Remedios Amaya. El Festival, organitzat pel Taller de Músics, el CCCB i el districte de Ciutat Vella, és una immersió en la música, la dansa, l'art i la tradició del flamenc. La conferència “Lorca, Gasch i el flamenc a Ciutat Vella” que obre el festival recorda l'època d'esplendor de les nits bohèmies de l'antic barri del Raval de Barcelona al voltant dels anys trenta.

Vicent Ventura: un home de combat

Edició de F. Pérez i Moragon i de R. Fresquet

Vicent Ventura, periodista, polític, ha estat un home profundament compromès amb el seu temps i el seu país. Un veritable home de combat. Aquest llibre recull una àmplia selecció dels seus articles, que ens aproximen a una figura clau de la nostra història.

Universitat de València
“Col·lecció Paraninfa”, 1

La idea de l'educació en l'obra de Joan Mascaró i Fornés

Margalida Munar (selecció)

L'objectiu d'aquest recull és el d'actuar de lupa, per evidenciar que Joan Mascaró, per sobre dels qualificatius de poeta, traductor i orientalista en té un de tan o més gran: mestre.

Universitat de les Illes Balears
“Col·lecció Homenatges”, 1

Viure en digital

Nicholas Negroponte

En un estil estimulants i accessible, Nicholas Negroponte explica què vol dir viure en digital i com pot ampliar les perspectives de la nostra vida. Viure en digital és ple d'indicacions pràctiques per a la comprensió del futur de les comunicacions.

Editorial Moll
“Scientia”, 2

IDEES

'Personatges', retrats de la vida pública del país

ARXIU / MIREIA MARGENAT

L'actriu Àngels Gonyalons és un dels 'Personatges'.

Personatges és una exposició fotogràfica de retrats de persones de la vida pública del país, realitzats per Mireia Margenat des de 1992. La mostra es pot visitar fins al 29 de maig a Fotoespai Barcelona Centre d'Imatge (carreter de Pons i Gallarza 25) de Barcelona. Totes les fotografies d'aquesta mostra han estat publicades en diferents diaris.

Mirades sobre València al metro i al tramvia

ARXIU / MABEL PALACÍN

Aquesta fotografia de Mabel Palacín forma part de l'exposició 'Ciutats invisibles'.

Fins el 20 de juny els usuaris del metro i tramvia de València tindran l'oportunitat de veure una exposició fotogràfica en un lloc poc habitual: les andanes. Es tracta de *Ciutats Invisibles*, un projecte únic a l'estat espanyol que pretén acostar l'art a tots els ciutadans. 238 obres reproduïdes a partir de 21 originals expressen la visió de set fotògrafs que ens mostren una ciutat més rica i plural. R. M.

Barcelona es retroba amb la poesia una temporada més

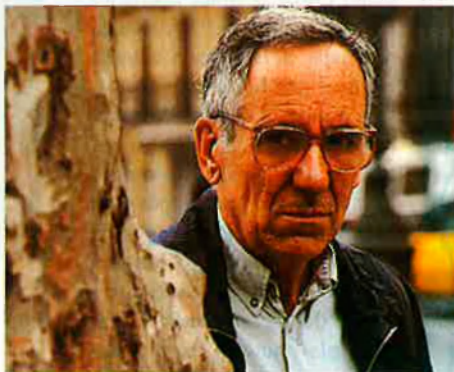
La ciutat de Barcelona viu dimarts 26 una jornada poètica molt especial. Poetes d'arreu del món reciten versos en les seues llengües pròpies. En el marc incomparable del Palau de la Música Catalana se celebra un any més, i ja en van catorze, el Festival Internacional de Poesia, que s'ha anat consolidant com un dels festivals més prestigiosos que es realitzen arreu del món. La direcció del festival recau en Àlex Susanna i la direcció escènica, en Miquel Górriz.

Enguany hi participen, entre d'altres, Rosa Alice Branco (Portugal), Adonis (Síria), Liz Lohead (Escòcia), Ben Okri (Nigèria), Luisa Castro, Ángel González, Luis García Montero i els poetes catalans Carles Duarte, Feliu Formosa i Antoni Puigverd.

L'originalitat i la diferència d'aquest festival es basa en el fet que es tracta d'un espectacle polifònic en què una

dotzena de poetes prestigiosos reciten els seus poemes, sota la direcció escènica d'un director de teatre, i amb la particularitat que el públic disposa d'un llibre amb totes les traduccions dels poemes que s'hi llegeixen.

ARXIU / RICARD CUGAT

El poeta Feliu Formosa.

Un del poetes que pren part en aquesta trobada literària és Feliu Formosa, qui ha rebut, entre altres guardons, el Premio Nacional de Traducció del Ministeri espanyol de Cultura i, el 1989, el Premi Nacional d'Arts Escèniques de Catalunya. Ha traduït al castellà i al català obres de Bertold Brecht,

Peter Handke, Thomas Mann, Hermann Hesse i Georg Trakl. *Llibre de meditacions*, *Cançoners* i *Per Puck* són algunes de les seves obres en poesia, i en prosa destaquen *Per una acció teatral* i *El present vulnerable*. Actualment fa classes de traducció a la Universitat Pompeu Fabra i és professor de l'Institut de Teatre de Terrassa.

Un altre dels poetes que hi reciten versos és Antoni Puigverd, articulista del diari *El País* i autor de poemaris premiats com ara *Vista cansada* i *Curset de natació*. Aquest escriptor giro-ní també conrea la prosa. *Paper de vidre*, publicada a l'editorial Quaderns Crema, va rebre, com la resta de la seva obra, una bona acollida per part de la crítica.

El catorzè festival de poesia tracta de donar difusió a les diferents sensibilitats culturals que conreen l'art poètic. Pau Salvador

► Poesia

Poesia és la versió electrònica de la revista homònima publicada per Depoètica. Aquesta web és un fòrum de creació literària. Disposa d'un espai obert perquè qualsevol que ho desitgi publiqui les seves poesies, sempre que no excedeixin els quatre fulls. A més, té un apartat per al comentari dels lectors, que valoren els poemes.

Poesia conté tots els números de la revista des que es va crear al desembre de 1996. A la pàgina principal de la

Març-abril de 1998 / Número 9

web hi apareixen les normes per a la publicació de poemes. A més, s'inclou una llista de les webs més interessants que existeixen sobre poesia.

► <http://www.abaforum.es/users/1094/poesia.htm>

Dos per un

Mots encreuats a dos Temps

Instruccions d'ús

Per resoldre aquests dos mots encreuats en una sola graella haureu de fer servir l'apil·lador o dos exemplars d'EL TEMPS. Les dues solucions són diferents. Només comparteixen els quadres negres. Sort.

Deu minuts amb l'Anna Maria Genís

Horizontals: 1. Altes o baixes, només les ocupen els escoltats. Seient unifamiliar. 2. Mesura superficial. Fan un primer pas cap al divorci. 3. Calmen la set i l'histerisme. Llit d'un riu. 4. Nota de premsa. Ferment exclusiu. Orla sense vores. 5. Escapcin. Captés ones. 6. El soci treballador. Rínxol. El bagul dels tresors. 7. Trauma que pot deixar cicatriu. Nociu. 8. Inculte, groller. La part del circ que aixeca més polseguera. Lleta de canvi. 9. Quasi metre i mig d'ocell australià. Perfumi el cafè. ¡Ei, que aquest xec no té fons! 10. Així d'escurats surten de cal barber. Ocultis les segones intencions del negoci. 11. Responsables de la lluentor d'alguns somriures. Ratllada, com la cansalada. El millor remei en un llum. 12. La mitja taronja del masoquista. Perforen.

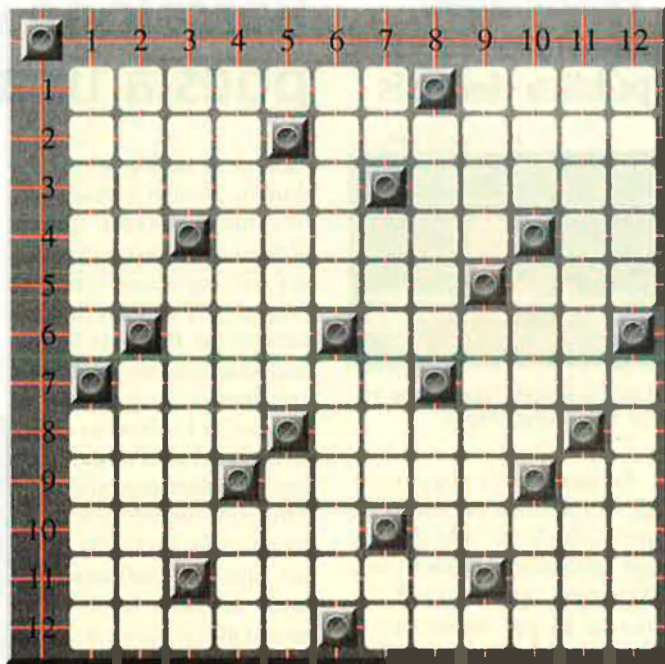
Verticals: 1. Llits de mala mort. Una bona cura per acabar

amb l'estrès. 2. Solos operístics. La blanca anuncia l'arribada del nou papa. 3. Endolceix el mató. Home d'una bona fe excessiva. Una d'indis. 4. Assidu de les sales de ball. Vell símbol blau-grana. 5. Encapçala la reunió. Camp parisenc per al repòs etern dels virtuoses. Pis de posició elevada. 6. El biòleg l'examina viu. Ball. 7. Cap de setmana. Secretari del rector. Deté. 8. Volo amb els motors parats. Romandre a la saleta. 9. Pirueta d'adúlter. Moria. Concedeix al lector el dret a votar. 10. Les hores que es fan eternes. Empolaina. Pot deixar anar fins a vuit rius de tinta. 11. Vies que segueixen camins paral·lels. La tira de terra entre el Pacífic i els Andes. 12. Situats prop de l'anus. Tinguin un costum.

Mitja horeta amb en Màrius Serra

Horizontals: 1. Els operaris que no treballen amb plomalls

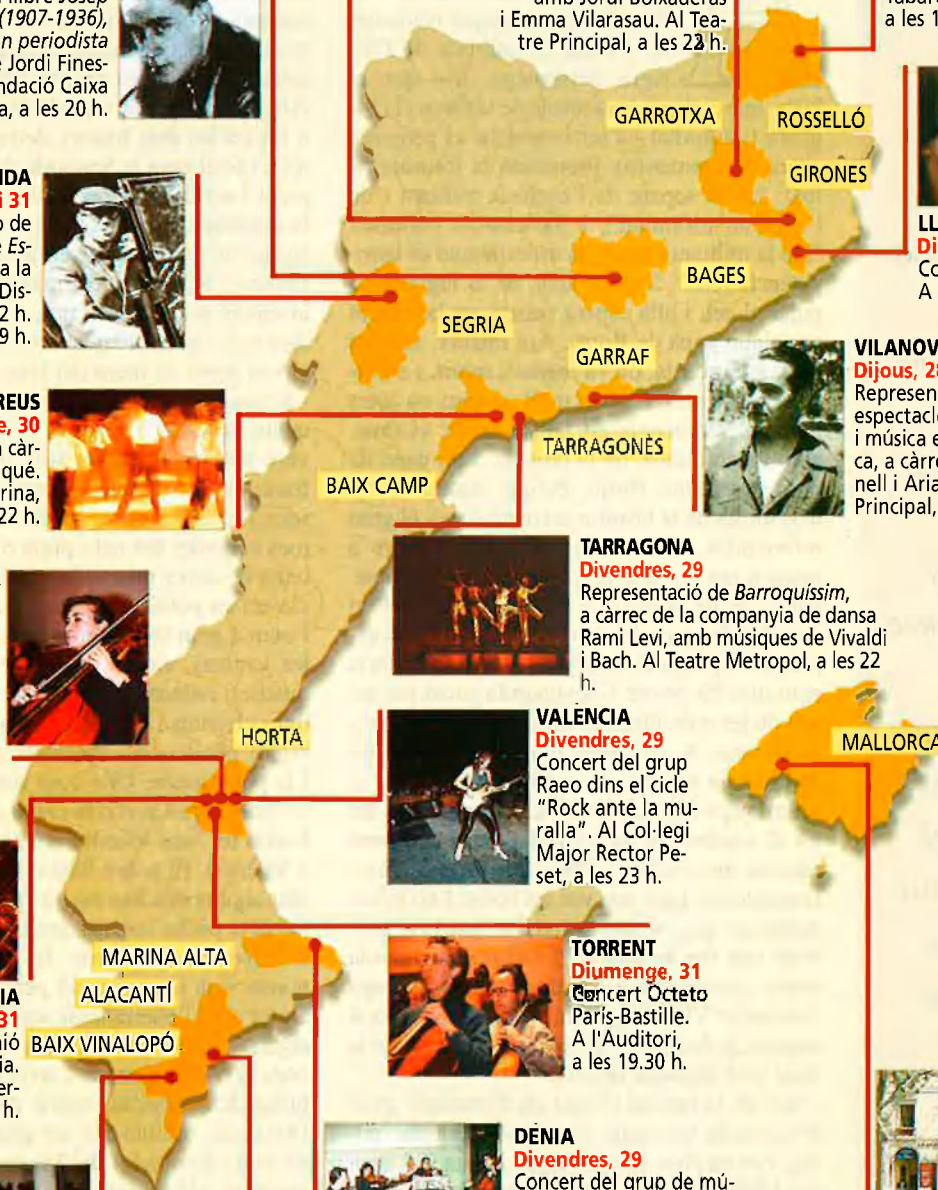
sinó amb matèries molt més pesants. Xais que podrien ser immobiliàries. 2. Aquesta és més curta que una cua de pansa. El deixa absolutament aclaparat de felicitat. 3. Sortints. El suport per als punxons més odiats pels pollastres. 4. Molibdè. Faré un bon cop de peu. Lira avocàlica. 5. Es desfà com la matèria primera del flequer. La base líquida de la cuina mediterrània. 6. Onomatopeia de motor. Aversió que provoca grans malvestats. Trenca. 7. Ideada. Corona l'ampolla i no m'ofego. 8. Abrigalls de ploma que envolten els colls més bells. Les de Lulú van ser força divulgades pel cinema. Fòsfor. 9. Enravenat. Anada molt líquida que sempre té retorn. El final del combat. 10. Tràmit. Faci la feina de sant Martí. 11. Dues sense les puntes. Antiga mesura per a cabals d'aigua. Hi fan un magnífic mercat de la música. 12. El reialme dels musulmans. Curses de motos en les quals el més valorat és que ningú no toqui de peus a terra.

Verticals: 1. Alça els braços d'una revolada quan trenca una cinta. Buidi ampolles. 2. Carregat de comoditats. Balls de sant Vito amb connotacions orientalistes. 3. Ressò de cap per avall. En té l'Emmental i els camps d'Augusta. Escaire. 4. Cadascun dels moviments sobtats que conformen la còpula, Tota anaeròbica. 5. Pertany matemàticament. Travessava València i en Bofill li va omplir la llera. Sentíem. 6. Prengui elements. 19. 7. Sexe que foragita els vocalistes. Aquesta té les anques grosses. És tan alt que no hi surt tot. 8. Causar desperfectes. Asenyalar una data concreta. 9. Fonament del joc del bàsquet. Romandre. El primer de tots. 10. El punt cardinal menys conegut d'Europa. Projectil a l'engròs (o transport públic). Pilota fiscal que tothom rep i tothom s'espolsa. 11. Fer buits en un metall i omplir-los amb una mena d'esmalt negre. Residència de la tercera edat. 12. Cabàs. Oftalmòlegs.

SOLUCIONS:

MITJA HORETA AMB EN MÀRIUS SERRA
Horizontals: 1. Plomalls. 2. Operaris. 3. Bressol. 4. Fòsfor. 5. Fòsfor. 6. Fòsfor. 7. Fòsfor. 8. Fòsfor. 9. Fòsfor. 10. Fòsfor. 11. Fòsfor. 12. Fòsfor.
Verticals: 1. Fòsfor. 2. Fòsfor. 3. Fòsfor. 4. Fòsfor. 5. Fòsfor. 6. Fòsfor. 7. Fòsfor. 8. Fòsfor. 9. Fòsfor. 10. Fòsfor. 11. Fòsfor. 12. Fòsfor.

DEU MINUTS AMB L'ANNA MARIA GENÍS
Horizontals: 1. Fòsfor. 2. Fòsfor. 3. Fòsfor. 4. Fòsfor. 5. Fòsfor. 6. Fòsfor. 7. Fòsfor. 8. Fòsfor. 9. Fòsfor. 10. Fòsfor. 11. Fòsfor. 12. Fòsfor.
Verticals: 1. Fòsfor. 2. Fòsfor. 3. Fòsfor. 4. Fòsfor. 5. Fòsfor. 6. Fòsfor. 7. Fòsfor. 8. Fòsfor. 9. Fòsfor. 10. Fòsfor. 11. Fòsfor. 12. Fòsfor.

GIRONA
Dies 29 i 30
Representació de l'obra *Trabajos de amor perdidos* de Shakespeare. A UR Teatre a les 22 h.

MANRESA
Dimarts, 26
Presentació del llibre *Josep Maria Planes (1907-1936), memòries d'un periodista assassinat* de Jordi Finesres. A la Fundació Caixa Manresa, a les 20 h.

LLEIDA
Dies 30 i 31
Representació de l'obra de teatre *Escorxant Brecht*, a la Sala Bulevard. Dissabte a les 22 h. i diumenge a les 19 h.

REUS
Dissabte, 30
X Nit de claqué, a càrrec de Dixiclaclac. Al Teatre Bartrina, a les 22 h.

XIRIVELLA
Divendres, 29
Concert de Conxa Nacimiento Trio. Al Saló d'actes de la Casa de Cultura, a les 23 h.

ALDAIA
Dimenge, 31
Concert de la Unió Musical d'Aldaia. Al Teatre del Mercat, a les 12 h.

ELX
Divendres, 29
Xarrada-debat sobre el Consell Valencià de Cultura. Al Casal Jaume I del Baix Vinalopó, a les 20.30 h.

ALACANT
Divendres, 29
Xarrada i passe de diapositives sobre el Marroc. Al Casal Jaume I, a les 20.30 h.

DÉNIA
Divendres, 29
Concert del grup de música de cambra Arcadia. A l'església de Sant Antoni, a les 20.30 h.

TORRENT
Diumenge, 31
Concert Octeto París-Bastille. A l'Auditori, a les 19.30 h.

VALENCIA
Divendres, 29
Concert del grup Raeo dins el cicle "Rock ante la muralla". Al Col·legi Major Rector Paset, a les 23 h.

TARRAGONA
Divendres, 29
Representació de *Barroquissim*, a càrrec de la companyia de dansa Rami Levi, amb músiques de Vivaldi i Bach. Al Teatre Metropol, a les 22 h.

VILANOVA I LA GELTRÚ
Dijous, 28
Representació de *Somnis*, espectacle de poesia, dansa i música en homenatge a Lorca, a càrrec de Lourdes Gonnell i Ariadna Elias. Al Teatre Principal, a les 21 h.

LLAGOSTERA
Divendres, 29
Concert de Ja t'ho Diré. A l'Envelat, a les 24 h.

PERPINYÀ
Dimarts, 26
Representació de *La Chute* d'Albert Camus amb Pierre Tabard. Al Teatre Municipal, a les 14.30 h i a les 20.30 h.

OLOT
Dissabte, 30
Representació de l'obra *Paraules encadenades* amb Jordi Boixaderas i Emma Vilarasau. Al Teatre Principal, a les 22 h.

MALLORCA
Dies 27, 29 i 31
Representació de l'òpera *Falstaff* de Giuseppe Verdi, al Teatre Principal. Dies 27 i 29 a les 21 h. i dia 31 a les 20 h.

Envieu les convocatòries quinze dies abans al fax 93-238 42 63.

EL TEMPS QUE CORRE per JOAN F. MIRA

Sant Vicent, Savonarola

“I per acabar-ho d’adobar, no feia molt de temps que un altre papa valencià, Calixt III, havia canonitzat el seu compatriota, predicador flamíger i animador de flagel·lants. Qui sap si, sense un sant i un papa valencians, Savonarola no hauria estat el que va ser, o no hauria acabat condemnat per un altre papa valencià. Però de tot açò, segurament, es parla poc aquests dies a Florència.”

vui que escric aquest paper, dia 20 de maig, fa cinc-cents anys que va ser condemnat a mort fra Girolamo Savonarola. I el dia 23 serà el cinquè centenari de l'execució pública de l'insigne personatge. Diu que el bisbe que el degradava abans de la forca i la foguera (l'autoritat va ser benèvola: el penjaren abans de cremar-lo), pronuncià la fórmula ritual: “Jo et separe de l'església militant i de l'església triomfant”, i Savonarola contestà: “De la militant només, la triomfant no és competència teua”. Segons això, de la foguera va pujar al cel, i allà espera encara ser beatificat per algun papa de Roma. Ara mateix, aquests dies, a Florència, on va regnar i morir, i a Ferrara, on va nàixer, estan molt ocupats en actes i commemoracions en honor de la víctima, això diuen també, de la crueltat d'un papa de nom Alexandre Borja. Perquè aquest és un dels tòpics de la història savonaroliana: el gran reformador, el pur, l'incorruptible, mort a mans o per culpa d'un papa podrit i corrupte. Un heroi de la història d'Itàlia, víctima d'un pontífex foraster. I més coses que no hi ha espai per explicar. A cada país contenen la història com més els convé, i Savonarola passa per ser una de les més altes i exemplars figures del renaixement, de l'església universal, i fins i tot de la llarga epopeia de la llibertat italiana. I el nostre papa Borja, com és sabut, passa per ser tot el contrari. A mi no m'ha convençut mai aquesta interpretació d'uns fets molt estranys i complexos, però així van les coses. I no m'estranyaria que, si prosperen les intenses gestions que fan al Vaticà, Girolamo Savonarola acabe qualsevol dia als altars. Quant al papa Alexandre VI, si l'església tinguera un santoral negatiu, ja fa molt de temps que figuraria en la llista dels rèprobes oficials.

Ara bé, la realitat és que els florentins, quan Savonarola va caure precipitadament del poder, van respirar ben alleujats. El dia 7 d'abril del 1498 el frare apocalíptic, que havia esdevingut l'amo de fet de Florència, va voler tallar amb una mena d'ordalia la protesta creixent contra ell mateix i contra el partit dels *piagnoni*, els ploraners, que controlaven la ciutat. Van alçar un cadafal a la plaça de la Signoria, i un dominicà, representant de fra Girolamo, va desafiar un franciscà, o el franciscà el dominicà, a travessar un corredor de flames. L'espectacle prometia ser curiós, i la plaça, com és

natural, es va omplir de públic expectant. Però a l'hora de la veritat, quan la doble filera de garbes ja estava encesa amb pólvora i oh, el dominicà es va fer enrere, es va frustrar la cerimònia, i el bon poble de Florència va dir prou. Llavors els *arrabbiati*, els enrabiats, assaltaren el convent de San Marco (allà on fra Angelico va pintar aquelles escenes delicioses a les cel·les dels frares), detingueren Savonarola, i finalment la Senyoria de Florència el va jutjar i condemnar per avalotador i enemic de la república. Era l'ocasió que esperava el papa Borja: hi va enviar el seu jurista de confiança Francesc Remolins, completaren el judici amb la sanció eclesiàstica i una mica de tortura addicional, i ja doblement condemnat i degradat el van posar en mans del braç secular.

S'havien acabat uns anys terribles, durant els quals Savonarola imposà a Florència un govern presidit per Crist Rei, una república de frares on les úniques diversions eren processons i rosaris, un règim de sermons amb flames caigudes del cel i pluja d'espases, un sistema de terror minuciós on els infants denunciaven en públic els pecats privats dels pares. I com a gran festa, l'invent de les fogueres de les vanitats, en les quals van cremar llibres, quadres, estàtues, mobles fins, robes de florentines elegants i tot allò que no encaixava en el règim penitencial. Prohibits els maquillatges i la perruqueria. Una cosa com els aiatol·lahs a l'Iran, com Calvi a la ciutat de Ginebra, com hauria fet Sant Vicent Ferrer si haguera manat a València. El pobre Botticelli, després de cremar alguns quadres massa “pagans” mai no va tornar a pintar naixements de Venus sinó marededús de cara trista. És possible que siga només una interpretació personal meua, però en tot això l'exemple de sant Vicent hi tingué alguna influència. Savonarola era dominicà com el frare valencià, i anys abans un arquebisbe de Florència, també de l'orde de Sant Domènec, sembla que era gran devot del nostre sant i admirador del *Timete deum*, el dit admonitori, els sermons contra la carn i el món, i les processons de penitents. I per acabar-ho d'adobar, no feia molt de temps que un altre papa valencià, Calixt III, havia canonitzat el seu compatriota, predicador flamíger i animador de flagel·lants. Qui sap si, sense un sant i un papa valencians, Savonarola no hauria estat el que va ser, o no hauria acabat condemnat per un altre papa valencià. Però de tot açò, segurament, es parla poc aquests dies a Florència.

EXPOSICIÓN

Ara fa cent anys, Catalunya demanava la paraula

L'any 1898 ha passat a la història com un moment de crisi. Amb la derrota a Cuba i Filipines, desapareixien les últimes restes de l'imperi espanyol. La pèrdua de les colònies va provocar un daltabaix econòmic, polític i moral, recordat més tard com el desastre del 98. Però fa un segle, la societat catalana vivia també l'impuls del Modernisme; una eferlescència d'iniciatives culturals, associatives, esportives, polítiques i sindicals; l'esclat del catalanisme. Enmig de la crisi, Catalunya demanava la paraula per fer una proposta renovadora i europea.

Escolta, Espanya. L'exposició d'un dels moments més dinàmics de la nostra història.

"Escolta, Espanya"
Catalunya i la crisi del 98

L'empenta dels catalans

Museu d'Història de Catalunya
del 19 de març al 13 de setembre

Amb la col·laboració de:

Fundació "la Caixa"

Amb el patrocini de:

GEC ALSTHOM

TV 3

CATALUNYA
RÀDIO

Generalitat de Catalunya

Hipoteca Oberta

La hipoteca flexible

Finançament a mida

Resposta en només 48 hores

Facilitat per canviar les quotes

Estreni casa, i el que vulgui

I tot, des de

4.978

pessetes al mes per milió*, el primer any

TAE: 6,43%**

Vostè tria els avantatges

Si està pensant de comprar una casa, no li agradaria ser vostè mateix qui escollís els avantatges de la hipoteca? Doncs, ara ho pot fer gràcies a la flexibilitat de la Hipoteca Oberta de "la Caixa". Uns avantatges que van des del **finançament a mida** fins a la **facilitat per canviar les quotes**; i des d'una **mensualitat molt atractiva** fins a una **resposta a la seva sol·licitud en només 48 hores**. Vostè tria.

Si vol més informació sobre els avantatges de la Hipoteca Oberta **vingui a qualsevol oficina de "la Caixa"**

o truqui al 902 400 410 (de dilluns a divendres de 9 a 21 h.). Descobrirà la hipoteca flexible i aconseguirà, de regal***, la *Guia pràctica per a la compra d'un habitatge*, només per informar-se'n.

* Renovació anual IRPH caixes (publicat en el B.O.E.), arrodonit al quart de punt superior + 0,25

** TAE i quota calculades per a una operació d'un milió de pessetes a 30 anys, prenent l'IRPH caixes publicat en el B.O.E. del 21 d'abril: 5,97,8 %. Interès nominal 1r any: 4,35% i amb una comissió d'obertura de l'1,75% sobre el límit del crèdit concedit.

***Promoció vàlida fins a esgotar-se les existències